ΕΤΟΣ Α'-ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 40-ΔΡΑΧ. 3

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 18 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1939

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ - ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΜΟΥΣΙΚΗ - ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ - ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ν. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΛΕΩΧΑΡΟΥΣ 19. - ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 20-837 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Ν. Θ. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ

ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΔΕΙΞΕΤΕ ΟΤΙ ΥΠΑΡΧΕΤΕ

Ἡ νέα γενεὰ δὲν ἔχει ταλέντα, δὲν ἔχει πίστη, ἐνθουσιασμό. Αὐτὰ μᾶς λέγαν οἱ παλαιότεροι, μὲ πολλὲς θέβαια διαφωνίες καὶ διαφωνίες ἀνθρώπων ἀληθινὰ φτασμένων, ὅπως ὁ ποιητὴς κ. Μ. Μαλακάσης. Τὰ ἴδια μᾶς λέει καὶ ὁ κ. Χάγερ Μπουφίδης, τοῦ ὁποίου τὸ ἄρθρο, τὸ δημοσιευμένο στὸ προηγούμενο φύλλο τῶν «Παρασκηνίων» προκάλεσε μεγάλη συζήτηση. Ἂς δοῦμε ὅμως τί συμβαίνει.

Πάει καιρὸς τώρα, ποὺ οἱ νέοι καλλιτέχνες καὶ λογοτέχνες παραπονοῦνται ὅτι δὲν τοὺς δίνεται ἡ εὐκαιρία νὰ δείξουν τὸ ταλέντο τους, μὴ ἔχοντας ἕνα ὄργανο Τύπου νὰ δεχτῇ τὴν ἐργασία τους. Καὶ ὅτι βρίσκουν διαρκῶς ἐχθρότητα ἀπὸ τοὺς παλαιότερους. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ πάλι, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς παλαιότερους λένε ὅτι ἡ νέα γενιὰ δὲν ἔχει ταλέντα, δὲν ἔχει πίστη!

Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ὡς τὰ τώρα πολλοὶ νέοι, δὲν δείχνουν τίποτα παραπάνω ἀπὸ ἀνησυχίες. Μὰ αὐτὴ εἶνε καὶ ἡ κατάρα τῶν νέων τῆς σημερινῆς γενιᾶς. Νὰ ἔχῃ ὡς ἄπαντον, μόνο ἀνησυχίες. Νὰ μὴν μπορῇ νὰ παρουσιάσῃ μεγάλα ἔργα. Νὰ μὴν μπορῇ νὰ φτιάσῃ τὸ μεγάλο εἰκοδόμημα, ἀλλά, σὰν πέτρες, ἁπλές, καλὰ τοποθετημένες ἡ μιὰ πάνω στὴν ἄλλη, νὰ βοηθάῃ στὸ κτίσιμο τοῦ οἰκοδομήματος, ποὺ λέγεται Κράτος, Πολιτισμός. Ἡ νέα γενιὰ δουλεύει γιὰ τοὺς λίγους διαλεχτούς, γιὰ τὸν ἕνα Μεγάλο ποὺ τὸ ἔργο του θὰ ὡριμάσῃ μέσ' στὴν πατρίδα μὰ ποὺ θὰ περάσῃ τὰ ὅριά της καὶ θὰ θαυμαστῇ καὶ θὰ τιμηθῇ παντοῦ.

Οἱ νέοι ὅμως καλλιτέχνες παραπονοῦνται ὅτι δὲν τοὺς δίνεται καὶ ἡ εὐκαιρία γιὰ νὰ δείξουν τὸ ταλέντο τους, μὴ ἔχοντας ἕνα ὄργανο Τύπου, ποὺ νὰ δεχτῇ τὴν ἐργασία τους.

Ὅλες αὐτὲς τὶς σκέψεις τὶς ἔχουμε κάνει ἀπὸ καιρό. Κι' ἦταν πάντα ἡ ἐπιθυμία μας μεγάλη, νὰ μπορέσωμε νὰ προσφέρωμε στοὺς νέους καλλιτέχνες, ἕνα περιοδικό, μιὰ ἔκδοση — μακάρι νάταν καθημερ — ποὺ κεῖ μεσα νὰ μποροῦν νὰ βρίσκουν ζεστασιά, νὰ μπορέσουν νὰ δείξουν τοὺς ἑαυτούς τους, τὶς δυναμικότητές τους, νὰ κριθοῦν, γιὰ καταλάβουμε τί μποροῦν νὰ δώσουν, νὰ δημιουργήσουν.

Ἂς μὴν εἶνε πολὺ μεγάλο αὐτὸ ποὺ θὰ κάνουν. Ἂς εἶνε κάτι! Αὐτὸ τὸ κάτι, ἡ ΑΝΗΣΥΧΙΑ, συγκερασμένη, ἀνακατωμένη μὲ τὴ ΠΙΣΤΗ, θάναι τὰ γερὰ σκαλοπάτια ποὺ θὰ πατήσῃ ὁ ἕνας, οἱ λίγοι...

Τὰ «Παρασκήνια» λοιπὸν, ἔχοντας ὡς ὑπόδειγμα τοὺς φτασμένους, παίρνοντας τὸ ὡραῖο δημιουργικὰ δεσμένο ἔργο τους, ἔχοντάς τους μὲ τὶς συνεργασίες τους καὶ τὶς γνῶμες τους γιὰ θεμέλιο, γιὰ καδοδήγηση, ΚΑΛΟΥΝ τοὺς ΝΕΟΥΣ τὶς ΝΕΕΣ, ποὺ ἔχουν ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ καὶ ΠΙΣΤΗ ἐκείνους ποὺ θέλουν νὰ δείξουν ὅ,τι θὰ δώσουν— ἔστω ΚΑΤΙ—στὰ γράμματα, στὶς τέχνες, στὴ δημιουργία δηλαδὴ τοῦ Νέου Πολιτισμοῦ, νὰ παρουσιασθοῦν, μὲ ἐργασίες τους, ἀπὸ τὶς στῆλες τους. Θὰ εἶνε μία ἔμπρακτη ἀπόδειξη, τοῦ ἂν ἔχωμε ΝΕΑ ΤΑΛΕΝΤΑ, νέους μὲ πίστη, μὲ κέφι γιὰ δουλειά, θάναι τὸ κριτήριο ποὺ θὰ γίνῃ αὐτόματα μὲ τὴν ἐργασία τὴν ἀτομικὴ τοῦ καθένα — μὲ τὴν ἀξία του. Οὔτε ἑνέμισα, οὔτε τίτλοι. Τίτλοι μόνον, θάναι οἱ ὑποσχέσεις, μιᾶς δημιουργικῆς ἐργασίας, ποὺ θὰ βοηθήσῃ τὴν Ἑλληνικὴ Τέχνη καὶ τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα, ν' ἀγκαλιάσουν μεγαλείτερους ὁρίζοντες.

Θάναι ἡ ἀπόδειξη πρὸς ὅσους ἔχουν ἀντίθετη γνώμη τοῦ ὅτι ἡ νέα γενιά μας δὲν εἶνε ἀρρωστημένη, ἔχει καὶ ταλέντα, κι' ἀνθρώπους μὲ κέφι γιὰ δουλειά.

Ἡ εὐκαιρία σᾶς δίνεται! Ποιήματα, διηγήματα, θεατρικοὶ διάλογοι, ἔργα σας ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς, ἔργα ὁποιαδήποτε τέχνης, θὰ δημοσιεύωνται στὶς στῆλες τὶς ἀφιερωμένες γιὰ τοὺς νέους καλλιτέχνες!

Νάμαστε ὅμως ἐξηγημένοι! Οἱ στῆλες τῶν «Παρασκηνίων» δὲν θὰ γίνουν «κάλαθος ἀχρήστων» θὰ δημοσιεύουμε ἐκτὸς ἀπὸ ἔργα ταλέντων μόνον ἐκεῖνα τὰ κομμάτια ποὺ θὰ δείχνουν μιὰ κάποια ὑπόσχεση μελλοντικῆς καλλιτερεύσεως. Λοιπόν, παρουσιασθῆτε. Γιατί ἀλλοιῶς πολλοὶ θὰ ποῦν ὅτι ἡ νέα καλλιτεχνικὴ γενιὰ εἶνε γενιὰ λογάδων, ὀνειροπαρμένων, τεμπέληδων, ΑΠΙΣΤΩΝ, ΗΣΥΧΩΝ. Γιατὶ ἀλλοιῶς θάχῃ δίκιο ὁ κ. Χάγερ Μπουφίδης. Καὶ μεῖς θέλουμε καὶ πρέπει ν' ἀποδείξουμε τ' ἀντίθετο.

ΝΙΚ. Θ. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ

ΕΚΕΙ ΠΟΥ ΚΡΥΒΕΤΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΑΣ

ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΡΡΕΝΩΝ

Β'

Μπορεῖ νὰ μὴν πέρασε ἀκόμα τὰ «ὅρια» τοῦ σχολείου, ἡ καλλιτεχνικὴ κίνηση, στὸ τέταρτο γυμνάσιο, ὅμως, εἶναι ἀξιοπρόσεχτη, καὶ ἀρκετὰ δημιουργική. Ὁ ἐκλεκτὸς συνεργάτης μας, κ. Γιαν. Σιδέρης, καθηγητὴς τῶν νέων ἑλληνικῶν, ἐκεῖ, ἀναλαμβάνει νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ καὶ νὰ μᾶς πῇ ἀρκετὰ ἐνδιαφέροντα πράγματα.

—Πῶς βλέπετε τὴ νέα γενεά; ἀγαπάει τὴν τέχνη; τὸν ρωτοῦμε.

—Τὰ παιδιά, ὅταν εἶναι σὲ μικρότερες τάξεις, ὑποσυνείδητα, αἰσθάνονται πολὺ καλὰ τὴν τέχνη. Νὰ δῆτε, μὲ τί προσοχή, μὲ τί συγκίνηση παρακολουθοῦν τὴν «Ἠλέκτρα» τοῦ Εὐριπίδη, τὸν «Βασιλιὰ Λήρ» καὶ τόσα ἄλλα ἀριστουργήματα, ὅταν τοὺς τὰ διαβάζω... Μπορεῖ, βέβαια, νὰ μὴν νοιώθουν τὰ σοβαρὰ μέρη τῶν δραμάτων αὐτῶν καὶ τὰ βαθύτερα νοήματά τους, ὅμως ἐξετάζουν τὸ σύνολο, κάνουν παρατηρήσεις, μὲ σοβαρότητα. Αὐτὸ δείχνει, πόσο, μέσα τους κρύβεται τὸ αἴσθημα τῆς τέχνης. Ὅσο ὅμως μεγαλώνουν, σιγὰ-σιγά,, παύουν νὰ ἐνδιαφέρονται γι' αὐτή, καὶ στὴν ἕκτη πιὰ τάξη — τὸ παρατήρησα πολλὲς φορὲς — ἀπομένουν μόνο, ἕνα δυὸ ἐνδιαφερόμενοι.

—Ταλέντα ὑπάρχουν;

—Ὄχι καὶ πολλά. Μὰ καὶ δῶ, συμβαίνει τὸ ἴδιο: Ἀναλόγως τῆς ἡλικίας καὶ τῆς μορφώσεως, τὰ μικρότερα παιδιά, στὶς ἐκθέσεις τους ἔχουν περισσότερη φαντασία. Καὶ δείχνουν πῶς, ἂν, ἐξακολουθήσουν νὰ μελετοῦν, θὰ γίνουν κάτι.

»Ὅμως στὰ ἑπόμενα ἔτη, παρατηρεῖται χαλάρωση. Καὶ ἐπακολουθοῦν τ' ἀποτελέσματα ποὺ σᾶς εἶπα παρὰ πάνω.

Ὁ κ. Σιδέρης γνωστὸς ἀπὸ τὶς μελέτες του κι' ἀπὸ τὶς ὑπηρεσίες ποὺ προσφέρει καθημερινῶς στὸ θέατρο καὶ στὰ γράμματα, προσπαθεῖ μὲ κάθε τρόπο νὰ δώσῃ στὰ παιδιά, νὰ νοιώσουν, νὰ ἐκτιμήσουν καὶ ν' ἀγαπήσουν τὴν Τέχνη. Κι' αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαιότερο.

Ἐπίσης κι' οἱ ἐξαιρετικὲς καθηγήτριες τοῦ Δου Γυμνασίου, κυρίες Α. Δημητρακοπούλου τῆς μουσικῆς καὶ Τσαμαδοῦ τῶν Τεχνικῶν, προσπαθοῦν μὲ κάθε τρόπο τὰ μαθήματά τους νάχουν κάποια σοβαρὴ ἀπήχηση στὰ λανθάνοντα καὶ ἀνεκδήλωτα ἀκόμη ταλέντα τῶν παιδιῶν μὲ ἱκανοποιητικώτατα ἀποτελέσματα.

Ἡ πρώτη ἔχει ὀργανώσει τὴν χορωδία τοῦ σχολείου της, μὲ ἀρκετὲς καλὲς, ὅπως μᾶς βεβαιώνει κι' ἡ ἴδια, φωνές, ποὺ θὰ συστηματοποιηθῆ σιγὰ-σιγά, περισσότερο καὶ θὰ μπορέσῃ νὰ ἐμφανιστῇ καὶ δημοσίᾳ, στὸ κοινό. Ἡ δεύτερη, διακρίνει ἀρκετοὺς μαθητὲς μὲ πλούσιο ταλέντο, καὶ μὲ πολλὲς ὑποσχέσεις στὴ ζωγραφική, στὴν ἰχνογραφία, ξυλογλυπτική, χειροτεχνία κλπ. Μᾶς δίνει μερικὰ ὀνόματα μαθητῶν της, τὰ σπουδαιότεραι Ἄρης Παπαγεωργίου, Θεολόγος, Καρνοῦτος, Φαραντᾶτος, Θεολόγος Χαρ., Τσάλτας Θεόδ., Τσίγκας, Ἀγγέλου κλπ.

Η ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΝΙΝΑΣ ΑΗΔΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ τεραστία καλλιτεχνικὴ κίνηση ποὺ γίνεται στὴ σχολὴ Ἀηδονοπούλου, μᾶς ἄφησε ἔκπληκτους. Τὸ πρόγραμμα ὅλων τῶν καθηγητῶν, δὲν εἶναι μόνο νὰ διδάξουν στοὺς μαθητὲς τὰ μαθήματα, ξερά, «παπαγαλίστικα», ἀλλὰ πῶς θὰ βροῦν εὐκαιρία καὶ στὰ Ἀρχαῖα καὶ στὴ Φυσικὴ καὶ στὰ Νέα κλπ., νὰ μιλήσουν γιὰ τὴν Τέχνη. Γι' αὐτό, ὀχτὼ χρόνια τώρα, ποὺ γίνεται αὐτὴ ἡ δουλειὰ στὸ σχολεῖο, δὲν βλέπετε μαθητὴ ν' ἀδιαφορῇ γιὰ τὸ θέατρο, τὴ ζωγραφική, τὴ μουσική, τὴ λογοτεχνία κλπ.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ τάξη ποὺ ἐπικρατεῖ στὸ κάθε ζήτημα. Ὑπάρχει μέσα στὸ σχολεῖο ἡ ἐπιτροπὴ τῶν «Τεχνιτῶν». Ἀποτελεῖται ἀπὸ σαράντα κορίτσια καὶ ὑποδιαιρεῖται σὲ τρία τμήματα. 1ον) Στὸ τμῆμα σκίτσων, 2ον) στὸ τμῆμα σκηνικῶν θεάτρου, 3ον) βιβλιοδετικῶν.

Τὸ τμῆμα σκίτσων ἐγκρίνει τὰ σκίτσα ποὺ ὑποβάλλουν ὅλες οἱ μαθήτριες, γιὰ νὰ δημοσιευθοῦν στὸ περιοδικό, ποὺ γι' αὐτὸ θὰ μιλήσουμε πάρα κάτω. Τὸ τμῆμα τῶν σκηνικῶν κατασκευάζει τὰ σκηνικὰ τῶν θεατρικῶν ἔργων ποὺ παίζονται καὶ γράφονται ἀπὸ μαθήτριες ἐπίσης. Τέλος, τὸ βιβλιοδετικὸ τμῆμα, ἀναλαμβάνει νὰ δένῃ τὰ βιβλία τῆς βιβλιοθήκης τοῦ σχολείου. Μᾶς ἐπέδειξαν μερικὰ δεμένα βιβλία. Τὴν ἐργασία τους θὰ τὴν ζήλευε κι' ὁ καλλίτερος τεχνίτης. Εἶχαν πάνινο ντύσιμο, γερό, μὲ τὸν τίτλο τοῦ βιβλίου κεντημένο πάνω στὸ πανί, ἐπιμελέστατα, καὶ σκεπασμένα μὲ «σιλοφάν». Ἐμφάνιση μοναδική.

Τώρα ὁλόκληρη ἡ ἐπιτροπὴ ἐπισκέπτεται μὲ τοὺς καθηγητὲς ἢ τὶς καθηγήτριες, τὶς διάφορες ἐκθέσεις ζωγραφικῆς ποὺ γίνονται στὴν Ἀθήνα. Μετά, ἀναλαμβάνει μιὰ μαθήτρια, νὰ πῇ σχετικὰ στὰ ἄλλα παιδιά, κι' ἀκόμα, ν' ἀναλύσῃ τὸ θεατρικὸ ἢ κινηματογραφικὸ ἔργο ποὺ παίζεται, κι' εἶναι

(Συνέχεια εἰς τὴν 6ην σελίδα)

ΟΜΙΛΟΥΝ ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΠΡΕΣΒΕΥΤΑΙ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΩΝ ΤΟ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ Η ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ κ. ΣΙΣΜΑΝΩΦ

Ἕνας ἀπὸ τοὺς καλυτέρους ἐκπροσώπους τῶν γραμμάτων τῆς πατρίδος του εἶναι ὁ ὁδηγός μου στὸ δεύτερο λογοτεχνικὸ ταξίδι μου στὴ Βουλγαρία.

Ὁ κ. Σισμάνωφ.

Δὲν πάει πολὺς καιρός, ποὺ διάβασα ἕνα διήγημα βουλγαρικό, μ ε τ α φρασμένο [illegible] ἀπὸ τὸν κ. Σισμάνωφ. Μεταφρασμένο τόσο ἁπλά, σὲ τόσο καθαρὴ δημοτική, ποὺ μοῦκανε ἀληθινὴ ἐντύπωσι. Ὥστε ὁ κ. Σισμάνωφ θὰ μποροῦσε ὁδηγῶντας με ἀνάμεσα ἀπὸ τὴ βουλγαρικὴ λογοτεχνία, νὰ μοῦ πῇ καὶ μερικὰ λόγια γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴ κίνησι τῆς χώρας μας.

Ὁ κ. Σισμάνωφ τὶς σκέψεις του τὶς ἐκδηλώνει μὲ ἔργα θεατρικά, Προτιμάει αὐτὸ τὸ εἶδος, γιατὶ κεῖ μέσα κλείνονται τόσοι καὶ τόσοι κόσμοι. Ἔτσι καὶ οἱ ἐρωτήσεις μου ἀφοροῦν τὸ θέατρο.

—Στὴ Σόφια ὑπάρχει σχεδὸν ἡ ἴδια θεατρικὴ κίνησις ποὺ ὑπάρχει καὶ στὴν Ἑλλάδα. Ἔχουμε ἕνα κρατικὸ θέατρο καὶ δύο ἐλεύθερα.

—Τὸ κρατικὸ θέατρο καὶ γενικὰ τὰ θέατρα στὴν πατρίδα σας ἀνεβάζουν ἔργα ἐθνικῶν συγγραφέων ἢ προτιμᾶνε τὰ ξένα;

—Μὰ βεβαίως τὰ ἐθνικά... Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω πῶς ζητᾶμε ἀπὸ ἕνα τόπο νὰ δημιουργήσῃ δικό του πολιτισμό, χωρὶς τὴν ἐργασία τῶν δικῶν του δυνάμεων. Πῶς θέλετε ἡ Βουλγαρία νὰ ζήσῃ ἀκόμη καλλίτερα, χωρὶς νὰ παίξῃ ἔργα ἐθνικῶν συγγραφέων, ἀνθρώπων δηλαδὴ ποὺ μεγάλωσαν στὴν ἀγκαλιά της, ξέροντας κάθε μικρό της μυστικό, κάθε ἐλάττωμά της ἢ προτέρημά της, κάθε πόνο ἢ χαρά της. Οἱ δικοί μας συγγραφεῖς βρίσκουν μεγάλη ἀγάπη καὶ τὰ ἔργα τους ἀνεβάζονται μὲ κάθε ἐπιμέλεια.

—Τὸ κρατικό σας θέατρο ἀνεβάζει πολλὰ ἔργα;

—Δέκα πέντε μὲ εἴκοσι τὸ θεατρικὸ χρόνο. Ἕνα κρατικὸ θέατρο ἐπιχορηγούμενο ἔχει ὡς ἀποστολή του νὰ μορφώσῃ τὸν κόσμο. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶνε θέατρο ἐπιτυχίας. Ἴσως βέβαια ἕνα ἔργο νὰ ἀρέσῃ. Δὲν πάει νὰ πῇ ὅμως αὐτὸ ὅτι, ἐπειδὴ ἀρέσει, πρέπει ἐπὶ ὁλόκληρους μῆνες νὰ τὸ κρατᾷ στὸ πρόγραμμά του. Τὸ κρατικὸ θέατρο ἔχει ὡς ἀποστολή του τὸ νὰ γνωρίζῃ στὸ κοινὸ τοὺς μεγαλείτερους συγγραφεῖς, ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ ἔργα: δρᾶμα, κωμωδία, σάτυρα, Σαίξπηρ, Μολιέρο, Σίλλερ, μοντέρνους, ἐθνικούς. Τὸ κρατικὸ θέατρο εἶνε σχολεῖο. Τὸ ἐλεύθερο θέατρο ἔχει δικαίωμα νὰ παίζῃ μὲ ἐμπορικὴ ἐπιτυχία, νὰ κάνῃ ἀκροβατισμούς.

—Στὶς μεγάλες πόλεις τῶν ἐπαρχιῶν ὑπάρχουν θέατρα στάσιμα ἢ θίασοι διάφοροι τὶς ἐπισκέπτονται φέρνοντάς τους συγκινήσεις καὶ γέλιο;

—Ἡ ἐπαρχία, ἅμα δὲν ἔρχεται σὲ στενὴ ἐπαφὴ μὲ τὸ θέατρο, μὲ τὸ θέατρο-σχολεῖο, δὲν μπορεῖ νάχῃ πνευματικὴ κίνησι. Κι' ὅταν ἡ ἐπαρχία δὲν ἔχῃ πνευματικὴ κίνησι, θέατρο, καλοὺς ἐπιστήμονες, τότες ἀλλοίμονο στὸν τόπο. Τὸ νὰ μαζευτοῦνε ὅλες οἱ δυνάμεις στὴν πρωτεύουσα, εἶνε καταστροφή.

—Ποιοὺς θεωρεῖται ὡς κυριωτέρους ἐκπροσώπους τοῦ θεάτρου στὴ χώρα σας;

—Ὁ Στέφαν Κόστωφ καὶ ὁ Γιόρνταν Γιόφκωφ. Δυστυχῶς ὁ τελευταῖος πέθανε πρόπερσυ. Μὰ ἀκόμα ζῇ καὶ θὰ ζῇ. Ἦταν ἕνα μεγάλο ταλέντο. Διακρινότανε καὶ στὴν πεζογραφία. Ἐπίσης καὶ ὁ Ράτσο Στογιάνωφ. Ἕνα ἔργο του παίχτηκε, ἀλλὰ εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία.

—Ἔργα τους ἔχουν παιχτῆ στὸ ἐξωτερικό;

—Στὸ Βελιγράδι, στὸ Βουκουρέστι καὶ στὴν Πράγα.

—Τὰ θεατρικά σας ἔργα εἶνε μᾶλλον ἐθνικοῦ ἢ κοσμοπολιτικοῦ περιεχομένου; Καὶ γενικά, ὁ Βούλγαρος τί προτιμάει, τὰ ἠθογραφικὰ ἔργα ἢ ἐκεῖνα ποὺ ἔχουν διεθνιστικὸ χαρακτῆρα;

—Οἱ συγγραφεῖς μας γράφουν μᾶλλον ἠθογραφία... Τελευταῖα, στοὺς νέους παρατηρεῖται μιὰ διεθνιστικὴ τάσις. Ταξειδεύουν ἀρκετὰ κι' ἔτσι παίρνουν πολλὲς ἐντυπώσεις μὰ καὶ συγκινήσεις ἀπὸ τὰ ταξείδια τους. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἂν προτιμάει τὸ βουλγαρικὸ κοινὸ τὰ ἠθογραφικὰ ἔργα, ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ναί! Σὲ πολλὰ ἔργα ποὺ ἀνεβάζουν οἱ σκηνές μας παρουσιάζεται ὁ Βούλγαρος μὲ τὰ ἐλαττώματά του, μὲ τὸ πῶς εἶνε ἢ πῶς πρέπει νὰ εἶνε! Κι' ἔτσι, ὁ κόσμος εὐχαριστιέται βλέποντας δικούς του ἀνθρώπους, κομμάτια ἀπ' τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του στὴ σκηνή....

Ἕνα ἔργο ποὖχει μεγάλη ἐπιτυχία τελευταίως στὴν πατρίδα μου εἶνε μιὰ καυστικὴ σάτυρα τοῦ Στέφαν Κόστωφ, σάτυρα κοινωνικὴ καὶ πολιτική. Ἔχει ἀληθινὴ ἐπιτυχία.

—Ἀπὸ τοὺς ἠθοποιοὺς ποιοὺς ξεχωρίζετε;

—Τὸν Σαρόφωφ, τὸν Τριανταφύλλωφ, τὴν Γιορτάνοβα καὶ τὴν Γκεοργάνωβ. Ἕνας καλὸς ἠθοποιὸς ποὺ ἔχει τὸ προτέρημα νὰ συνδυάζῃ τὸ ταλέντο τοῦ ἠθοποιοῦ μὲ τὸν συγγραφέα, εἶνε ὁ Στέφαν Ζάου.

Ὅση ὥρα μιλάει ὁ κ. Σισμάνωφ γιὰ θέατρο, γιὰ ἀνθρώπους τοῦ θεάτρου, λάμπει. Εἶνε ὁ συγγραφέας, ποὺ ξέχασε τὸ διπλώματη. Εἶνε ὁ βαθὺς μελετητὴς ὅλων τῶν ζητημάτων ποὺ ἀφοροῦν τὸ βουλγαρικὸ θέατρο. Δὲν σκέπτεται γιὰ νὰ βρῇ τὰ ὀνόματα. Δὲν κρατάει σημειώσεις γιὰ νὰ ρωτήσῃ, νὰ διαβάσῃ ἀπὸ βιβλία καὶ νὰ

(Συνέχεια εἰς τὴν 4ην σελίδα)

Ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Βουλγαρίας κ. Σισμάνωφ.

ΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΠΡΟ ΠΑΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ὁ διπλωματικὸς ἀντιπρόσωπος τῆς Πολωνίας κ. Γκύντερ στὸ πρῶτο μέρος τῆς συνεντεύξεώς του ποὺ ἐδημοσίευσαν τὰ «Παρασκήνια» στὸ περασμένο φύλλο τους, ἐτόνισε πὼς οἱ αἴθουσες καὶ τῶν δέκα θεάτρων πρόζας τῆς Βαρσοβίας, αἴθουσες τριῶν χιλιάδων θέσεων ἡ κάθε μία, εἶνε κάθε βράδυ γεμάτες.

Ἐμεῖς τρία θέατρα πρόζας ἔχουμε ὅλα κι' ὅλα στὴν Ἀθήνα καὶ τὰ τρία μαζὶ μόλις διαθέτουν τρεῖς χιλιάδες θέσεις καὶ κανένα ἀπὸ αὐτὰ δὲν εἶνε γεμᾶτο κάθε βράδυ. Τί σημαίνει αὐτό; Τί ἄλλο παρ' ὅτι τὸ θεατριζόμενο κοινὸ στὴν Ἑλλάδα εἶνε πολὺ λίγο καὶ πὼς γιὰ νὰ τὸ πολλαπλασιάσουμε εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐργαστοῦμε μεθοδικὰ καὶ συστηματικά. Πρὸ παντὸς ὅμως ἑλληνικά.

●

ΓΙ ΛΕΕΙ Η ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

Πόσο νομίζετε πὼς εἶναι τὸ θεατριζόμενο κοινὸ στὴν Ἀθήνα καὶ τὸν Πειραιὰ μαζί; 35—40 χιλιάδες. Αὐτὸ τοὐλάχιστον ἀπέδειξαν τὰ ἔργα τῶν μεγάλων ἐπιτυχιῶν. Ὅταν οἱ 35—40 θεαταὶ ἐξαντληθοῦν, τὸ ἔργο ἐκπνέει. Τώρα ἂν πάρουμε σὰν δεδομένο τὴν κυκλοφορία τῶν ἐφημερίδων ποὺ ὅσα φύλλα πουλάει μιὰ ἐφημερίδα στὴν Ἀθήνα καὶ τὸν Πειραιᾶ, ἄλλα τόσα πουλάει καὶ σ' ὁλόκληρη τὴν λοιπὴ Ἑλλάδα, θὰ δοῦμε πὼς τὸ θεατριζόμενο κοινὸ σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα δὲν φτάνει οὔτε τὶς 100 χιλιάδες.

Ἀνάγκη, λοιπόν, ν' αὐξήσουμε τὸν ἀριθμὸ τῶν φίλων τοῦ θεάτρου. Κι' αὐτὸ πρέπει νὰ εἶνε βέβαιοι οἱ θεατρικοὶ ἐπιχειρηματίες, πὼς δὲν θὰ τὸ ἐπιτύχουνε μὲ τὰ ἀμφιβόλου περιεχομένου ξένα ἔργα ποὺ σερβίρουν κάθε τόσο στὸ κοινόν.

●

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΟ ΝΟΙΩΣΟΥΝ ΑΥΤΟ

Δὲν συμφωνοῦμε μὲ τὸν κ. Μαράκη, ποὺ ἄρθρο του δημοσιεύουμε σ' ἄλλη στήλη, ὅταν λέει πὼς «νειᾶτα καὶ γεράματα θ' ἀποτελοῦν πάντα δύο «ἀντίπαλες ὁμάδες» κι' ἀκόμη πὼς «ὅποιος περνάει στὸ ἀντίθετο στρατόπεδο δὲν βλέπει αὐτοὺς ποὺ προχωροῦν, γιατὶ ἔχει γυρισμένες τὶς πλάτες εἴτε ἀπὸ ὑπερβολικὴ ἀντιπάθεια, εἴτε ἀπὸ μιὰν ἀνεξήγητη ἀδιαφορία».

Οἱ νέοι πρέπει νὰ τὸ νοιώσουν αὐτό: Στὶς καλλιτεχνικές τους ἐξορμήσεις δὲν ἔχουν νὰ φοβηθοῦν, οὔτε νὰ ὑπολογίσουν κανένα: Οἱ παλαιοὶ ἂν κρατοῦν τὰ μετερίζια τους τὰ κρατοῦν κριβῶς γιατὶ δὲν βρεθήκανε ἢ δὲν θελήσανε οἱ νέοι νὰ τοὺς βγάλουν ἀπὸ κεῖ. Στὰ ποτάμια ποὺ κατεβάζουν κανένα ἐμπόδιο δὲν μπορεῖ νὰ ὑψωθῇ. Θὰ τὸ παρασύρουν τὰ μανιασμένα νερά τους. Ἂς τραβήξουν, λοιπόν, τὸ δρόμο τους τὰ καλὰ τὰ παλληκάρια. Ὁ Καραγάτσης κι' ὁ Βενέζης κι' ὁ Λουντέμης κι' ὁ Κουρήτης, κι' ὁ Μουζενίδης κι' ὁ Τερζάκης κι' ὁ Ἀλ. Λιδωρίκης κι' ὁ Ρίτσος καὶ ἡ Ρένα Κυριακοῦ καὶ ἡ Βασούλα Μανωλίδη καὶ ἡ Μαίρη Ἀρώνη κι' ὁ Ὀρέστης Κανελλῆς καὶ τόσοι καὶ τόσοι ἄλλοι νέοι εἶναι. Κι' ὅμως ἐπήρανε ὁ καθένας στὸν τομέα τῆς δικῆς του τέχνης μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες θέσεις, χωρὶς νὰ λάβουν ὑπ' ὄψη τους ἂν ὑπῆρχαν παλαιότεροι ἀπ' αὐτούς, οὔτε κι' οἱ παλαιότεροι ἀπ' αὐτοὺς νὰ σκεφθοῦν ποτὲ νὰ μποῦνε ἐμπόδια στὸ δρόμο τους. Γιατὶ ὁ δρόμος ποὺ φέρνει στὴν Ἀλήθεια καὶ τὸ Ὡραῖο εἶναι φαρδύς. Τόσο φαρδὺς ὥστε νὰ μποροῦν νὰ περπατοῦν ἄκοπα νέοι, ὥριμοι καὶ ὑπερώριμοι μαζί.

●

ΠΑΝΕ ΣΤΟ ΔΙΑΒΟΛΟ

Ἕνα ζήτημα ποὺ ἀπὸ καιρὸ ἀνησυχοῦσε τὴν Ἑταιρία τῶν Θεατρικῶν Συγγραφέων, ἦταν ὁ τρόπος, ποὺ μ' αὐτὸν οἱ διάφοροι μικροθίασοι, ποὺ περιοδεύουν στὴν Ἑλλάδα, προμηθεύονται τὰ νέα ἔργα τῶν Ἑλλήνων Συγγραφέων, σὲ τρόπο ὥστε πολλὲς φορὲς νὰ παίζωνται αὐτὰ στὶς ἐπαρχιακὲς πόλεις πρὶν ἀκόμη τελειώσουν οἱ παραστάσεις τους στὰ ἀθηναϊκὰ θέατρα, ποὺ πρωτοανεβαστήκανε.

Ἀπὸ τὴν ἀποκαλυπτικὴ ἐπιστολή, ποὺ δημοσιεύουμε σ' ἄλλη στήλη μας, μαθαίνουμε πὼς οἱ ὑποβολεῖς εἶναι οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἀναιδεστάτων αὐτῶν κλοπῶν. Γιατὶ κλοπὴ εἶναι καὶ σὰν κλοπὴ τιμω

Τ Α ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Ἱδρυτής: Δ. ΜΟΣΧΟΝΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ἐσωτερικοῦ ἐτησία Δρχ. 140
» ἑξάμηνος » 70
Τουρκίας ἐτησία Λ. Τ. 2
Αἰγύπτου » Γρ. Δ. 50
Ἀμερικῆς » Δολλ. 3

Πᾶσα ἀπόδειξις πληρωμῆς δέον νὰ φέρῃ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τὴν σφραγῖδα τοῦ περιοδικοῦ.

Ὑπεύθυνος Συντάξεως
Θ. Ν. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ
Παπαρρηγοπούλου 4

ὑποκειμενικά. Γιατὶ ὁ ἕνας σὰν γνώμονα γιὰ τὴν κρίση ποὺ κατὰ τὴ γνώμη του διατρέχει τὸ λογοτεχνικὸ βιβλίο βάζει τὴν ἐλάττωση τοῦ ἀριθμοῦ τῆς πωλήσεως τῶν δικῶν του ἔργων, ἐνῷ ὁ κ. Μελᾶς, ποὺ ὑποστηρίζει τὸ ἀντίθετο, τὸ ὅτι εἶνε σύμβουλος σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς ἐκδοτικοὺς οἴκους.

Συμπέρασμα: Μηδὲν εἰς τὸ πηλίκον.

●

ΔΕΝ ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΑΛΛΑ ΤΟΥΣ ΠΑΝΕ

Συναυλία ἴσον σκυταλοδρομία. Τὸν ἐπιγραμματικώτατο αὐτὸν ὁρισμὸ δίνει ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἐκλεκτούς, δημιουργικοὺς κι' ἀληθινοὺς καλλιτέχνες, ὁ κ. Κωστῆς Νικολάου στὶς περισσότερες συναυλίες ποὺ δίνονται στὴν Ἀθήνα. «Ἂς μὴ βαυκαλιζόμαστε —εἶναι λόγια τοῦ κ. Νικολάου αὐτὰ— ἐπάνω στὶς ἀμέτρητες συναυλίες, ποὺ γιὰ νὰ προμηθευθῇ ὁ ἀτυχὴς ὀργανωτής τους πελατεία, πρέπει νὰ καταφύγῃ στὴ διχάλα καὶ στὸ βόκανο γιὰ νὰ τὴν κυνηγήσῃ».

Ὁ μῦθος δηλοῖ πὼς μουσικὰ κάθε ἄλλο παρὰ μορφωμένοι εἴμαστε ἀφοῦ οἱ ἀκροαταὶ ποὺ παρακολουθοῦν τὶς περισσότερες συναυλίες δὲν πηγαίνουν σ' αὐτὲς ἀλλὰ τοὺς πᾶνε.

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΙ ΓΑΜΟΙ

Τὰ «Παρασκήνια» μὲ ἰδιαίτερη χαρὰ ἀναγγέλλουν τοὺς γάμους τῆς Δόξ Ἀγγελικῆς Παπαδημητροπούλου, εἰδικῆς γραμματέως τῆς Ἑταιρίας τῶν Θεατρικῶν Συγγραφέων μετὰ τοῦ κ. Νικ. Πακλατσίδη. Παράνυμφος παρέστη ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑταιρίας κ. Θ. Ν. Συναδινός.

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρίας τῶν Θεατρικῶν Συγγραφέων μᾶς ἐστάλη ἡ κατωτέρω ἐπιστολή:

Κύριε Διευθυντά,

Σᾶς ἀποστέλλομεν ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς τοῦ ἐκ τῶν σὺνδιευθυντῶν τοῦ θιάσου «Γαΐτανάκη — Ὀλυμπίου καὶ Ρούσσου» κ. Ὀλυμπίου μὲ τὴν παράκλησιν νὰ τὴν δημοσιεύσετε διὰ νὰ λάβουν γνῶσιν αὐτῆς οἱ ἐνδιαφερόμενοι, ὥστε νὰ μὴ παραξενευθοῦν διὰ τὰ μέτρα, ποὺ πρόκειται νὰ λάβῃ γενικὰ ἡ Ἑταιρία μας πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς εἰς βάρος τῶν μελῶν της συνεχιζομένης κλοπῆς.

Κύριε Πρόεδρε,

Τὸ ἔργον τοῦ κ. Καγιᾶ «Θὰ μ' ἀγαπήσῃς», ὅπως μᾶς ζητήσατε πληροφορίας, σᾶς πληροφοροῦμε ὅτι τὸ πήραμε ἀπὸ τὸν κ. Παναγιώτη Μαμουνᾶν, ὑποβολέα τοῦ θιάσου κ. Β. Ἀργυροπούλου ὡς ἑξῆς: Ὁ κ. Μαμουνᾶς μοῦ ἔγραψε στὴ Θεσσαλονίκη ὅτι ἔχει τρία ἔργα, τὸ «Ἔρως εἰς τὸ τετράγωνον» τοῦ κ. Ἰωαννοπούλου, τὸ «Σύζυγος κυβερνᾶ» καὶ τὸ «Θὰ μ' ἀγαπήσῃς» καὶ ὅτι μποροῦσε νὰ μᾶς τὰ στείλῃ. Ἐγὼ τότε τοῦ ἀπήντησα ὅτι δὲν μποροῦμε νὰ παίξωμεν ἔργα τῆς Ἑταιρίας, ἂν δὲν ἔχωμεν τὴν ἄδειαν τῶν συγγραφέων. Τότε αὐτὸς μοῦ στέλλει καὶ δεύτερο γράμμα, εἰς τὸ ὁποῖον μοῦ λέγει ὅτι ἐπῆρε ἄδεια ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς κ. κ. Ἰωαννόπουλον καὶ Λεκόπουλον καὶ ὅτι πρόκειται νὰ πάρῃ καὶ τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὸν κ. Καγιᾶν. Ἐγὼ καὶ πάλιν ἔχοντας ἀμφιβολίας στέλλω 900 δραχμὰς εἰς τὸν κ. Λυμπερόπουλον γιὰ τὰ δύο πρῶτα ἔργα, ἀφοῦ ὑπῆρχε ἡ ἄδεια τῶν συγγραφέων ἀντὶ δὲ αὐτῶν καὶ γιὰ ὁλόκληρο τὸ ποσὸ παίρνω τὸ «Θὰ μ' ἀγαπήσῃς» μὲ τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ καὶ μὲ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ κ. Μαμουνᾶ, ὅτι ἔχομε καὶ τὴν ἄδεια τοῦ συγγραφέως: Τώρα τί χρωστᾶμε ἐμεῖς, κ. Πρόεδρε, νὰ μᾶς γίνεται αὐτὸ τὸ τρομερὸ κυνηγητὸ ἐκ μέρους ὅλων, δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω».

Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειωθῇ πὼς μὲ τὴν λέξιν «κυνηγητὸ» ὁ κ. Ὀλύμπιος ἐννοεῖ τὴν ἀπαγόρευσιν ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρίας μας νὰ συνεχίσῃ ὁ θίασός του νὰ παίζῃ τὸ ἔργον «Θὰ μ' ἀγαπήσῃς».

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐρώτησίν του «τί χρωστᾶνε αὐτοὶ» κτλ. τοῦ ἀπαντῶμεν ὅτι οὐδεμία παρομοία ἀπορία θὰ τοῦ ἐγεννᾶτο, ἂν ἀντὶ νὰ δεχθῇ τὴν προσφορὰν τοῦ ἀξιοτίμου κ. Μαμουνᾶ, ὁ ὁποῖος διεξάγει ἀγορὰ πωλησίας ἔργων ποὺ δὲν τοῦ ἀνήκουν, ἀπηυθύνετο πρὸς τὴν Ἑταιρίαν τῶν Συγγραφέων καὶ ἐζητοῦσε νὰ λάβῃ παρ' αὐτῆς τὴν ἄδειαν τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων ποὺ τὸν ἐνδιέφεραν.

Ἐκ τοῦ Προεδρείου τῆς Ἑταιρίας τῶν Ἑλλήνων Θεατρικῶν Συγγραφέων.

Θὰ γίνῃς Αὐτοκράτειρα !

Ἀντὶ τοῦ στέμματος, ὁ γολγοθᾶς τοῦ μαρτυρίου !

Η ANNY ΒΕΡΝΑΙ

(ὡς Ταρακανόβα)

ἡ νέα, μετὰ τὴν Ντανιὲλ Νταριέ, ἀποκάλυψις τοῦ γαλλικοῦ κινηματογράφου

μὲ τὸν

ΠΙΕΡ ΡΙΣΑΡ ΒΙΛΜ

(ὡς κόμητα Ὀρλὼφ)

στὴν δίδυμον ἀδελφὴν τῆς ἀλησμονήτου «ΚΑΤΙΑΣ»

ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΤΑΡΑΚΑΝΟΒΑ

ΤΙΤΑΝΙΑ ΣΠΛΕΝΤΙΤ

«ΜΗΝΥΤΩΡ»

ΘΕΑΤΡΟΝ ΙΝΤΕΑΛ

Θίασος ΜΗΛΙΑΔΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: Κ. ΜΑΥΡΕΑ

ΚΑΘΕ ΒΡΑΔΥ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗ - ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΤΡΕΙΑΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

Μουσική: Κ. ΓΙΑΝΝΙΔΗ

ΑΝΝΑ καὶ ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΟΥΤΑ

Σκηνογραφία: Α. ΣΠΑΧΗ

Χορογραφία : ΣΠ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Α' χορεύτρια : Ν. ΠΑΥΛΟΦΣΚΑΓΙΑ

Κοστούμια — Ἀτελιέ: Χ. ΠΑΟΥΡΗ

Διευθυντὴς ὀρχήστρας

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

Λαϊκαὶ ἀπογευματιναὶ

ΤΡΙΤΗ, ΠΕΜΠΤΗ, ΣΑΒΒΑΤΟΝ

●

Τὸ θέατρο ΘΕΡΜΑΙΝΕΤΑΙ μὲ καλοριφὲρ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΔΟΥΣΤΑΜΠΑΝΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Δέχεται 4—8 μ.μ.

καὶ ἐπὶ συνεντεύξει

ΜΑΡΝΗ 5 Τηλ. 53-555

Διάβασα πὼς ὁ συνθέτης τοῦ μουσικοῦ κομματιοῦ, ποὺ θὰ βραβευθῇ στὸ μουσικὸ διαγωνισμὸ ποὺ προεκήρυξεν ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωση Νεολαίας, πρέπει νὰ δώσῃ πεντακόσια ἀντίτυπα δωρεὰν γιὰ τὴν ἀποκλειστικὴ χρήση τῶν Σχηματισμῶν της. Νὰ δώσῃ, γιατί νὰ μὴ δώσῃ. Κακὸ θὰ ἦτανε νὰ μὴ μπορῇ νὰ δώσῃ κι' ὅμως νὰ τὸν ὑποχρεώνανε νὰ τὸ κάνῃ. Γιατί, παιδάκια μου, ὑπῆρξε ἐποχὴ κι' ἀπὸ τότε δὲν περάσανε καὶ παρὰ πολλὰ χρόνια, μόλις 63, ποὺ γιὰ ν' ἀποκτήσῃς ἕνα μουσικὸ κομμάτι ἔπρεπε νὰ τὸ ἀκριβοπληρώσῃς.

Βλέπετε ἐκδότες μουσικῶν κομματιῶν δὲν ὑπῆρχαν ἴσαμε τὸ 1876 στὴν Ἀθήνα. Ἔτσι ὅποιος ἤθελε νὰ ἔχῃ ἕνα μουσικὸ-κομμάτι, ἔπρεπε νὰ πληρώσῃ ἕναν ἀπὸ τοὺς ἀντιγραφεῖς νὰ τοῦ τὸ ἀντιγράψῃ. Γιατὶ ἔτσι κυκλοφορούσανε τὰ μουσικὰ κομμάτια τότε. Θυμᾶμαι μάλιστα—ἄχ ! περασμένες ὡραῖες ἐποχές! — πὼς στὴ γιορτή μου μιὰ χρονιὰ—μικρὸ κοριτσάκι ἤμουνα τότε—ἕνας νέος ποὺ μοῦ ἔκανε τὰ γλυκὰ μάτια μοῦ ἔστειλε γιὰ δῶρο ἕνα ὡραῖο μπουκέτο ἀπὸ χαρούμενα πολύχρωμα λουλούδια, ποὺ ὁ ἴδιος τὰ εἶχε κόψει ἀπὸ τὸν κῆπο του, μ' ἕνα μουσικὸ κομμάτι μαζὶ ποὺ στὸ ἐξώφυλλό του ἔγραφε πὼς τὸ εἶχε ἀντιγράψει ὁ Φ. Βολονίνης, ποὺ ἦταν καὶ καθηγητὴς τοῦ βιολιοῦ στὸ Ὠδεῖο. Γιατὶ ὁ Βολονίνης ἦταν νὰ ποῦμε ὁ πιὸ καλλιγράφος κι' ἔτσι πληρωνότανε κι' ἀκριβώτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Δέν θυμᾶμαι καλὰ ἂν ἦταν τὴν ἴδια χρονιὰ ἢ στὸ 1876 ὅταν ὁ Ζαχαρίας ὁ Βελούδιος ἄνοιξε τὸ πρῶτο κατάστημα, ποὺ πουλοῦσε μουσικὰ ὄργανα καὶ κομμάτια. Ὄχι, στὸ 76 ἦταν.

Ὁ καϋμένος ὁ Ζαχαρίας—ἀδελφὸς τοῦ Μιχαλάκη τοῦ δικοῦ μας ἦταν—ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ σκέφθηκε πῶς θὰ διαδοθῇ ἡ μουσικὴ σὲ μιὰ μεγάλο κύκλο, γιατί, ὅπως εἴπαμε, οἱ ἀντιγραφεῖς ἀκριβοπληρώνόντουσαν. Ἄρχισε τὸ λοιπὸν ἀμέσως τὰ πιὸ γνωστὰ τραγούδια τῶν Ἑλλήνων συνθετῶν, καθὼς κι' ἀπὸ τὰ ξένα τὰ πιὸ καλά, νὰ τὰ τυπώνῃ στὴ Λειψία. Ἔτσι μποροῦσε ὁ καθένας μὲ λίγα λεπτὰ νὰ πάρῃ ὅποιο κομμάτι ἤθελε. Ἀργότερα σὰν ἡ λιθογραφία ἄρχισε νὰ προοδεύῃ στὴν Ἀθήνα, τὰ τύπωνε δῶ. Τί τύπος ὅμως ἦταν αὐτὸς καὶ τί χαρτί! Καὶ πόση φτήνεια!

Καμμιὰ φορά, ἅμα δὲν ἔχω τίποτε πιὸ καλὸ νὰ κάνω, ἀνασκαλεύω τὰ παληά μου χαρτιὰ καὶ βιβλία. Καὶ συγκρίνω τὸν τύπο τῶν ἐκδόσεων τοῦ καϋμένου τοῦ Ζαχαρία τοῦ Βελουδίου μὲ τὸν τύπο τῶν σημερινῶν ἐκδοτῶν: Πόση διαφορά ! Πόση ποίηση στὸ περιεχόμενο καὶ στὰ ἐξώφυλλα τότε! Καὶ πόση πεζότητα σήμερα:

Τί τὰ θέλετε, παιδιά μου! Χάλασε ὁ κόσμος, χάλασε!

Η ΓΙΑΓΙΑ

Τί θὰ ἀπαντήσῃ ὁ Ὑπουργός;

— Ἦρθε ἀπὸ τὴ Μιτυλήνη καὶ ἀνεχώρησε γιὰ τὰς Θήβας, Λειβαδιὰ καὶ Βόλον ὁ θίασος τῆς κ. Φιλίας Ἀργυροπούλου—Σαντοριναίου.

— Πιθανὸν ὁ ἀνωτέρω θίασος μετὰ τὸν Βόλον νὰ μεταβῇ καὶ στὴ Λαμία.

— Ἡ τριὰς Σακελλαρίδη, Εὐαγγελίδη, Σακελλαρίου, ὑπέγραψε συμβόλαιο μὲ τὸν θίασο Μακέδου, διὰ τοῦ ὁποίου ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσι νὰ παραδώσῃ ἐγκαίρως ἔργον της, ποὺ θὰ διαδεχθῇ τὴν ἤδη παιζομένην ἐπιθεώρησιν «Χρυσὲς γάμπες».

— Οἱ αὐτοὶ συγγραφεῖς εἶχαν ὑπογράψει συμβόλαιο πρὸ καιροῦ μὲ τὸν κ. Μακέδο νὰ τοῦ παραδώσουν μιὰν ἐπιθεώρησίν τους γιὰ νὰ παιχθῇ τὴν Σαρακοστή.

— Ἡ ἐπιθεώρησις αὐτὴ ἀνεβλήθη γιὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἔναρξις τῆς θερινῆς περιόδου.

— Ὁ θίασος Ἰατρίδου—Χρυσοχόου δὲν εἰργάσθη καθόλου καλὰ στὴν Καβάλα, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐπιδημίας τῆς γρίπης.

— Ἐκεῖ παρέμεινε ἐν ὅλῳ 8 ἡμέρες καὶ ἔδωσε 14 παραστάσεις.

— Ὁ ἐν λόγῳ θίασος ἀνεχώρησε γιὰ τὴν Ξάνθην, ὅπου καὶ εὑρίσκεται σήμερον.

— Οἱ «Χρυσὲς Γάμπες» σημειώνουν μεγάλη ἐπιτυχία καὶ καλὲς εἰσπράξεις. Γι' αὐτό, μὲ μικρὲς προσθῆκες μονάχα, θὰ παιχθοῦν καὶ τὶς πρῶτες ἑβδομάδες τῆς Σαρακοστῆς.

— Τὸ νέον ἔργον τοῦ κ. Δ. Γιαννουκάκη «Ἡ Ἀθήνα ἔχει κέφια», θὰ παιχθῇ τὴν δευτέραν ἑβδομάδα τῆς Σαρακοστῆς, διότι τὰ «Κορίτσια τῆς Παντρειᾶς», παρ' ὅλον ὅτι παίζονται δυὸ μῆνες, ἐξακολουθοῦν νὰ σημειώνουν μεγάλη ἐπιτυχία.

— Εἰς τὸ Αἴγιον τὴν περασμένη δευτέρα τὸ βράδυ, εἰς τὴν αἴθουσαν «Ἀνάπλασις», ἔκαμε ἔναρξιν παραστάσεων ὁ θίασος τῆς Ἠοῦς καὶ Μαρίου Παλαιολόγου. Τὸ ρεπερτόριο τοῦ θιάσου ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐκλεκτὰς τελευταίας Ἑλληνικὰς καὶ παγκοσμίους ἐπιτυχίας. Τὸν θίασον ἀπαρτίζουν οἱ Μάριος Παλαιολόγος, Τάκης Σάκκας, Ἀντρέας Μιμέλης, Γιάγκος Βαλέττας καὶ αἱ κυρίαι Ἠὼς Παλαιολόγου, Εὔα Εὐαγγελίδου, Μίνα Μαργέλη κ.λ.π.

— Ὁ θίασος θὰ μείνῃ γιὰ πέντε μόνο παραστάσεις στὸ Αἴγιον.

— Τὰ ὀχτάστιχα, κάθε βράδυ στὴν ταβέρνα τοῦ Ἀττίκ, δίνουν καὶ παίρνουν. Τὸ ὡραιότερο ὅμως ἀπ' ὅλα τῆς Ἀποκρηᾶς, ἔγινε προχτές, ὅταν ἕνας πελάτης τῆς ταβέρνας τοῦγραψε ἕνα πειραχτικὸ ποίημα μὲ τὶς ὑποχρεωτικὲς ὁμοιοκαταληξίες τὶς ὁποῖες ἔλαβαν καὶ οἱ ὁποῖες ἦσαν οἱ ἑξῆς: «κειμήλιον—γαμήλιον», «ἀπελάτης—ὀνηλάτης», «κρεμάλα—τὰ μάλα», «γ'ρούν'—π'ρούν'». Νὰ ἡ ἀπάντηση τοῦ Ἀττίκ:

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ.. ΗΛΙΘΙΟΥ ΠΡΟΣ ΕΞΥΠΝΟΝ:

Τ' ὀχτάστιχο ποὺ μοῦγραψες
κράτα το γιὰ κειμήλιο.
Σὲ συγχωρῶ γιατ' εἶσαι 'δῶ
πελάτης κι' ἀπελάτης
κράτα το μὴ σοῦ χρειασθῇ
τὸ βράδυ, τὸ γαμήλιο,
ὅταν γαϊδάρας ἐπιβῇς
καὶ γίνῃς ὀνηλάτης...

Θὲς ὅμως γ'ρούνι μου ἤμερο,
τσιγκέλι καὶ κρεμάλα,
ποὺ τάβαλες μὲ τὸν Ἀττίκ,
τοῦ στίχου τ' ἄγριο γ'ρούν'
πάντως μὲ διεσκέδασαν
οἱ στίχοι σου τὰ μάλα,
ποὺ ἀντὶ μὲ πέννα ποιητοῦ,
τοὺς ἔγραψες μὲ π'ρούν'...

— Ὅπως ἀναγγείλαμε καὶ προχτές, ὁ Ἀττίκ κλείνει τὴν ταβέρνα του τὴν Καθαρὴ Δευτέρα. Πληροφορούμεθα ὅτι ἐπανιδρύει τὴν πολυθρύλητη μάνδρα του μὲ τὴν ὁποία θὰ περιοδεύσῃ τὶς Ἐπαρχίες. Ἡ πιθανὴ διαδρομή του εἶνε: Σάμος, Χίος, Μιτυλήνη, Θεσσαλονίκη κ.λ.π.

— Ὅπως μᾶς πληροφοροῦν ὁ θίασος Γ. Ξύδη εὑρίσκεται στὸ Ἡράκλειον τῆς Κρήτης ὅπου κάνει χρυσὲς δουλειὲς μὲ τὴν ἐπιθεώρηση «Καπριτσόζα».

— Πυρετωδῶς συνεχίζονται οἱ πρόβες στὸ ἡμικρατικὸ θέατρον Κοτοπούλη, τοῦ νέου ἔργου τοῦ ἐκλεκτοῦ συγγραφέως κ. Ἀλέκ. Λιδωρίκη: «Αἴθουσα ἀναμονῆς». Ἡ πρεμιέρα θὰ δοθῇ ὁριστικῶς τὴν Τετάρτη.

— Ὁ Πρινέας τὸ κολοκαΐρι πρόκειται νὰ ἐμφανισθῇ στὸ θέατρο «Περοκὲ» μὲ τελείως κατηρτισμένον θίασον ὁπερέττας.

— Ὁ κ. Μαυρέας ὑπέγραψε συμβόλαιο μὲ τὸν θίασον Σαμαρτζῆ, γιὰ τὴν νέαν θερινὴν περίοδον, μὲ μισθὸν 28 χιλ. δραχμ. μηνιαίως.

— Ὁ θίασος Χρηστοφορίδου—Ραυτοπούλου, συμπληρώσας τὴν 4ην Φεβρουαρίου, τρίμηνον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς περιοδείας του, εἰσέπραξε κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ περὶ τὸ ἥμισυ ἑκατομμύριον δρ., ποσὸν ἱκανοποιητικώτατον διὰ θίασον πρόζας, χωρὶς φίρμαν. Ἤδη ὁ θίασος εὑρίσκεται εἰς Ἔδεσσαν καὶ τὴν 14 Φεβρουαρίου θὰ κάμῃ ἔναρξιν τῶν παραστάσεών του εἰς Καστοριάν. Μετὰ τὴν Καστοριὰν θὰ μεταβῇ εἰς Κοζάνην τὴν 1ην Μαρτίου, Λάρισαν τὴν 13ην Μαρτίου, Τρίκκαλα, Λαμίαν κ.λ.π.

— Εἰς Θεσσαλονίκην θὰ εὑρίσκεται τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα καὶ μετὰ ταῦτα θὰ μεταβῇ εἰς Κύπρον καὶ Αἴγυπτον, ὅπου ἔχει ἀνειλημμένας ὑποχρεώσεις διὰ συμβολαίων.

— Ὅλος ὁ θίασος, ἀποτελούμενος ὡς γνωστὸν, ἐκ τῶν κυρίων Ἄννας Χριστοφορίδου, Ἄννας Ραυτοπούλου, Λίτσας Δούκα, Δώρας φαρμάκη, Τασίας Κάλφα καὶ τῶν κ. κ. Κίμη Ραυτοπούλου, Περικλῆ Χριστοφορίδη, Γιάννη Δούκα, Τάκη Μακρίδη, Μήτσου Ντουνάκη, Τάκη Χριστοφορίδη κ.λ.π. χειροκροτεῖται ζωηρότατα καὶ ἀρέσει ἐξαιρετικά. Ἰδιαιτέρως θαυμάζεται ἡ ἐπιμέλεια τῶν ἠθοποιῶν καὶ αἱ ἐξαιρετικαὶ ἐμφανίσεις πλούτου σκηνῆς καὶ τουαλετῶν.

— Γενικὰ ἡ Ἐπαρχία περιβάλλει μὲ μεγίστη στοργὴ τὸν θίασον Χριστοφορίδη—Ραυτοπούλου, στοργὴν τὴν ὁποίαν ἀποδεικνύουν καὶ αἱ εἰσπράξεις ποὺ προαναφέραμε.

ΧΟΡΟΙ

— Μεγάλη ἐπιτυχία ἐσημείωσε ὁ χορὸς τῶν τελειοφοίτων τῆς Σχολῆς Νικολοπούλου, ποὺ δόθηκε χτὲς τὸ βράδυ, παραταθεὶς μέχρι τῶν πρωϊνῶν ὡρῶν μὲ ἀδιάπτωτο κέφι. Ἀτραξιὸν διάφορες ἀπὸ τοὺς μαθητὰς καθὼς καὶ τὸ πάμφθηνο κυλικεῖο συνέτειναν εἰς ἕνα ὡραιότατο γλέντι. Περὶ τὸ τέλος τοῦ χοροῦ ἔγινε ἡ ἐκκύθευσις τοῦ πλουσίου λαχείου.

— Ἐπίσης χθὲς τὸ βράδυ δόθηκε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία στὴν Πανεπιστημιακὴ Λέσχη ὁ ἐτήσιος χορὸς τῶν Κεφαλλήνων φοιτητῶν. Ὁ φιλανθρωπικὸς σκοπὸς γιὰ τὸν ὁποῖον ἐδόθη—ὑπὲρ τοῦ πτωχοκομείου Ἀργοστολίου—καθὼς καὶ οἱ προσπάθειες τῆς δραγανωτικῆς Ἐπιτροπῆς, συνετέλεσαν εἰς τὴν συμμετοχὴν ἀρκετοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ κόσμου.

ΟΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΤΟΥ ΙΤΑΛΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ

Στὴν περασμένη του διάλεξη ὁ κ. Φεντέλε ἀσχολήθηκε μ' ἕναν συγγραφέα πολὺ γνωστὸ στὴν Ἰταλία ποὺ ζῇ κι' ἔχει μεγάλη δράση ἀκόμα ἐκεῖ: τὸν Ἰωακεὶμ Φορτσάνο.

Ὁ Φορτσάνο γεννήθηκε στὸ Μπόργκο Σὰν Λορέντσο τῆς Τοσκάνας τὸ 1884 καὶ εἶναι συγγραφέας μὲ ἔργο καταπληκτικὸ σὲ ὄγκο.

Σύγχρονος μὲ τὸν Νικοντέμι γράφει κι' αὐτὸς ἀπάνω στ' ἀχνάρια τῆς Νατουραλιστικῆς σχολῆς, φροντίζοντας νὰ δημιουργῇ ἔργα ποὺ νὰ εἶναι μιὰ πιστὴ φωτογραφία τῆς ζωῆς. Σύγχρονος ἐπίσης μὲ τὸν Ντ' Ἀννούντσιο καὶ μὲ τὸν Πιραντέλλο, δὲν ἀκολούθησε οὔτε τὴν ὑψηλὴ ποίηση τοῦ πρώτου οὔτε τὴ βαθειὰ ψυχολογία τῶν προσώπων τοῦ δεύτερου. Κατὰ τὰ τριάντα σχεδὸν χρόνια τῆς καλλιτεχνικῆς του δράσεως ἔγραψε ἀκούραστα καὶ ἀσχολήθηκε μὲ τὰ πιὸ διαφορετικὰ θέματα ποὺ μπορεῖ νὰ φανταστῇ κανείς.

Πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔργα του εἶναι παρμένα ἀπὸ τὴν ἱστορία. Ἡ Ἀναγέννηση κι' ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάσταση, ἡ ἐποχὴ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντα καὶ ἡ Ἰταλικὴ Παλιγγενεσία τοὔδωσαν ἄφθονα θέματα γιὰ νὰ τὰ ἐκμεταλλευτῇ. Ἡ βαθειὰ γνώση ποὺ ἔχει τῆς σκηνικῆς τέχνης τὸν βοηθεῖ νὰ δημιουργῇ ἔργα πολὺ ἐντυπωσιακὰ καὶ τὸν κάνει πραγματικὸ μάγο τῆς σκηνῆς. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο δημιουργεῖ ἔργα μὲ λιγώτερη φιλολογικὴ ἀξία, ἀλλὰ ποὺ ἀσφαλῶς ἔχουν πάντα μεγαλύτερη ἐπιτυχία στὸ μεγάλο κοινό.

Παρ' ὅλο ποὺ ὁ Φορτσάνο εἶναι συγγραφέας ἐντελῶς διαφορετικὸς ἀπ' τὸν Ντ' Ἀννούντσιο, κατώρθωσε πάντα ν' ἀνεβάσῃ περίφημα τὰ ἔργα του ὅσες φορὲς ἔτυχε νὰ παιχτοῦν ἀπὸ θιάσους ποὺ διηύθυνε αὐτὸς, γιατὶ ἐκτὸς ἀπὸ συγγραφέας, ὁ Φορτσάνο, εἶναι καὶ πολὺ καλὸς σκηνοθέτης. Γιὰ καιρὸ ἦταν σκηνοθέτης τῆς Σκάλας τοῦ Μιλάνου καὶ τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου τῆς Ρώμης. Μὲ μεγάλη ἐπιτυχία ἐπίσης ὁ Φορτσάνο ἔγραψε καὶ λιμπρέττα γιὰ ὄπερες, ὅπως «Ὁ μικρὸς Μαρὰ» τοῦ Μασκάνι καὶ ὁ «Γιάννης Σκίκης» τοῦ Πουτσίνι. Τὸ τελευταῖο ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ καλὰ ἔργα του, μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ πραγματικὸ στολίδι τῆς Ἰταλικῆς λογοτεχνίας.

Μιὰ τέχνη ποὺ δὲν τὸν ἄφησε ἀσυγκίνητον εἶναι ὁ κινηματογράφος, πρᾶγμα πολὺ φυσικὸ γιὰ ἕναν συγγραφέα ποὺ τὸν ἀπασχόλησε πάντα τόσο πολὺ τὸ σκηνικὸ μέρος τοῦ ἔργου, καὶ πράγματι ἡ μεγάλη του θεατρικὴ πεῖρα τὸν ἐβοήθησε ἀρκετὰ ὥστε νὰ ἐργαστῇ μ' ἐπιτυχία στὸ νέο αὐτὸ εἶδος τῆς τέχνης. Στὸ τέλος τῆς διαλέξεώς του ὁ κ. Φεντέλε ἔκανε μιὰ ἀνακεφαλαίωση τοῦ τεράστιου αὐτοῦ ἔργου γιὰ νὰ δῇ σὰν τί θὰ μποροῦσε νὰ ξεδιαλέξῃ κανείς, ἀληθινὰ ὡραῖο καὶ ζωντανό, ποὺ ν' ἀντέχῃ καὶ πιὸ πέρα ἀπὸ τὴν καταπληκτικὴ βέβαια ἀλλὰ πολὺ ἐφήμερη ἐπιτυχία ποὺ γνωρίζουν τὰ ἔργα τοῦ Φορτσάνο. Κι' ἀπ' ὅλα αὐτά: Τζινέβρα ντέλι Ἄλμερη, Λορεντσίνο, Μαντὰμ Ρολλάν, Βίλλα Φράνκα κ.ἄ. ξεχωρίζει «Τὸ πρωϊνὸ δῶρο», ἕνα ἔργο ποὺ χωρὶς νὰ ἐπιδιώκῃ νὰ καταπλήξῃ τὸν θεατὴ τόνε σκλαβώνει μὲ τὴν ἴδια του τὴν ἁπλότητα, μὲ τὴ χάρη του καὶ τὴ δροσερὴ Τοσκάνικη γλῶσσα του. «Τὸ πρωϊνὸ δῶρο» εἶπε τελειώνοντας ὁ ὁμιλητής, ἕνα λαφρὸ αἰσθηματικὸ παιχνίδι, ἴσως μπορέσῃ ν' ἀνθέξῃ περισσότερο ἀπὸ πολλὰ ἄλλα ἔργα μὲ ἀξιώσεις τοῦ Φορτσάνο.

Στὸ τέλος ὁ κ. Φεντέλε διάβασε μερικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ ἔργο καὶ τὸ κοινὸ ποὺ παρακολουθεῖ πιστὰ τὶς διαλέξεις του τὸν ἐχειροκρότησε θερμότατα.

ΜΙΡΑΝΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΑΚΑ

1) Ἔλενα ἢ Ἀμαλία.
2) Ἀζέλλο ἢ Μουργκάν.
3) Ὁδαζὶρ ἢ Χάτταμπ.
4) Μαίρη ἢ Νορὸκ (Ἀθηναία).
5) Μπάντρ ἐλ Σαμπὰχ ἢ Σεούντ (Χαρντάν).
6) Μουχάναντ ἢ Ἄντρεξ.

STUDIO CLARK NICHOLS

Μπαλλέτο, Ρυθμικὴ Γυμναστικὴ

16 Ὁδὸς ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ 16

Τηλέφωνον 24-506

ΑΥΞΗΣΑΤΕ κατὰ 100% τὴν λάμψιν τοῦ μειδιάματός σας.

... δηλ. ὁ ζωγράφος αὐξάνει κατὰ 100% μὲ τὸ πινέλλο τὴν γοητείαν τοῦ μοδέλλου του.

Πραγματοποιήσατε αὐτὸ τὸ θαῦμα μὲ τὴν ΚΟΛΥΝΟΣ. Ἀρκεῖ γι' αὐτὸ νὰ βουρτσίζετε τὰ δόντια σας δύο φορὰς τὴν ἡμέραν μὲ ἕνα ἑκατοστόμετρον ΚΟΛΥΝΟΣ ἐπὶ ξηρᾶς φήκτρας.

Τότε θὰ πιστοποιήσετε τ

Η ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΑΣ ΣΕΛΙΔΑ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΤΟΥ 1939 ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΤΙ ΕΙΠΑΝ ΟΙ: ΓΚΕΟΡΓΚ ΑΛΕΞΑΝΤΕΡ, Η ΟΛΓΑ ΤΣΕΧΟΒΑ, Ο ΒΙΚΤΩΡ ΝΤΕ ΚΟΒΑ, Η ΔΩΡ ΟΘΕΑ ΒΗΚ, Ο ΧΑΝΣ ΑΛΜΠΕΡΣ, Ο ΠΑΟΥΕΛ ΧΕΝΚΕΛΣ

στόν έν Βερολίνω άνταποκριτή μας γιά τά άποκρηάτικα γλέντια τους

'Οταν ὁ διευθυντής μου ἐξέφρασε γραπτῶς τὴν ἐπιθυμία νὰ ἔχῃ γιὰ τὸ ἀποκρηάτικο φύλλο τοῦ περιοδικοῦ του καὶ μιὰ συνέντευξη μὲ τοὺς καλλιτέχνας τοῦ κινηματογράφου, ἤξερα ὅτι οἱ συνάδελφοί μου (ποὺ εἶναν ἤδη πεῖρα τοῦ παρελθόντος) ἀρνήθηκαν κατηγορηματικά.

—Νὰ μιὰ καλὴ εὐκαιρία γιὰ σᾶς, μοῦχε γράψει ὁ ἀρχισυντάκτης μας. "Ωστε; Δέχτηκα γιατὶ δὲν μποροῦσα νὰ κάμω καὶ ἀλλοιῶς. Ὑπῆρχε κίνδυνος ἂν ἀρνηθῶ, νὰ μὲ παρακαλέσουν νά... μὴ λάβω τὸν κόπο νὰ ξαναγράψω ἄλλη φορὰ στὸ περιοδικό.

'Η πρώτη μου σκέψη ἦταν φυσικὰ νὰ πάω στὰ γραφεῖα τῆς «Τόμπις».

—Λυποῦμαι πολύ, κύριε. Δυστυχῶς δὲν μπορῶ νὰ σᾶς δώσω καμμιὰ πληροφορία. Θὰ τὸν συναντήσητε ἢ στὸ σπίτι του ἢ στὸ κλοὺμπ ἢ στὸ ἀτελιέ...

'Ο δρόμος ἀπὸ τὸ σπίτι στὸ κλοὺμπ καὶ ἀπὸ κεῖ πάλι στὸ ἀτελιὲ μοῦφαγε ὁλόκληρο τὸ πρωϊνό. Φτάνοντας στὸ ἀτελιὲ ρωτῶ τὸ θυρωρό.

—'Εδῶ ἦταν, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται πὼς ἔφυγε γιὰ τὸ σπίτι του καὶ θὰ γυρίσῃ σὲ καμμιὰ ὥρα.

Νευριασμένος καὶ μὲ ἄδειο τὸ στομάχι δὲν σκεφτόμουνα τίποτε ἄλλο παρὰ πῶς θἄβρισκα κάτι νὰ τσιμπήσω. Προχωρῶ βιαστικὰ γυρεύοντας ἕνα ρεστωράν.

—Κύριε 'Αλεξάντερ, ἀκούω μιὰ φωνὴ ἀπὸ μιὰ μικρὴ πορτίτσα, τί θὰ γίνῃ ἀπόψε;

Στέκομαι σὰν ἀπολιθωμένος. "Ακουσα καλά; 'Εδῶ εἶναι.

— Συγγνώμην, κύριε 'Αλεξάντερ. Μὲ συγχωρεῖτε ποὺ ἔρχομαι νὰ σᾶς ἐνοχλήσω. Μὴ μοῦ ἀρνηθῆτε ὅμως, ψάχνω νὰ σᾶς βρῶ ἀπὸ τὸ πρωΐ.

Κομψότατος ὅπως πάντα καὶ μὲ αἰώνιο χαμόγελο στὰ χείλη, ὁ Γκεόργκ 'Αλεξάντερ, σηκώνεται εὐγενικὰ ἀπὸ τὴν πολυθρόνα ποὺ ἦταν ριγμένος καὶ κάπνιζε. Τοῦ λέω μὲ λίγα λόγια τὸ σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς μου.

—Δὲν εἶνε ψέματα πὼς οἱ δημοσιογράφοι εἶνε οἱ πιὸ ἀδιάκριτοι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου. "Οπου καὶ νὰ πάῃ καὶ ὅπου καὶ νὰ σταθῇ κανεὶς τοὺς συναντάῃ μπροστά του. 'Ωστόσο στὴν ἐρώτησής σας θ' ἀπαντήσω καὶ τοῦτο ὄχι πὼς ἀλλαξα ἰδέα γιὰ τοὺς συναδέλφους σας, (οἱ παρόντες ἐξαιροῦνται φυσικά, μᾶς λέει ψιθυριστὰ στ' αὐτί), παρὰ μονάχα γιατὶ μιλῶ εὐχάριστα γιὰ γιορτὲς καὶ γλέντια. Λοιπόν, ἂν δὲν σᾶς κάνῃ κόπο, ἐλᾶτε μαζύ μου.

»Δὲν ἔφαγα ἀκόμα καὶ λιγοθυμῶ ἀπὸ τὴν πεῖνα.

Χωρὶς δεύτερη παράκληση τὸν ἀκολουθῶ. Στὴν ἄκρη ἑνὸς στενόμακρου διαδρόμου σπρώχνει μιὰ πορτίτσα ποὺ μόλις καὶ μετὰ βίας μπορεῖ νὰ χωρέσῃ ἕναν ἄνθρωπο νὰ περάσῃ. 'Η πρώτη ἐντύπωσις ἀπὸ τὸ περιβάλλον εἶνε ἀρκετὰ ἀπογοητευτική.

—'Εδῶ θὰ γίνῃ.

—;;;

— Σήμερα τὸ ἀπόγευμα ἔχομε ἐδῶ μέσα μιὰ μικρὴ γιορτοῦλα.

Κυττάζει τὸ ρολόϊ του.

— Σὲ μιὰ ὥρα θὰ μαζευθοῦν ἐδῶ μέσα ὅλα τὰ στὰρ τῆς «Τόμπις». Τούτη ἐδῶ ἡ παράγκα θὰ γίνῃ ἀγνώριστη.

Γιρλάντες, λαμπιόνια, χαρτολούλουδα, σερμπαντίνες. Οἱ διακοσμηταί μας δὲν ἀργοῦν. Εἶνε μαθημένοι σ' αὐτὴ τὴ δουλειά. Κι' ἐκεῖ πέρα στὴ γωνιὰ, πάνω στὸ μεγάλο κασσόνι ποὺ θὰ σκεπαστῇ μ' ἕνα μεγάλο κόκκινο χαλί, θὰ στήσουμε τὴν ἀσημένια κούπα μὲ τοὺς λαχνούς. "Ετσι κάνουμε κάθε χρόνο. 'Ο καθένας μας διαλέγει μονάχος του τὸ ρόλο του καὶ τὸ κοστοῦμι ποὺ θὰ φορέσῃ στὴ μεγάλη γιορτὴ ποὺ διοργανώνουμε τὴν τελευταία Κυριακὴ τῆς ἀποκρηᾶς. Πέρυσι ἐγὼ ἤμουνα ὁ εὐτυχὴς οἰκοδεσπότης. Θέλοντας καὶ μὴ ἀναγκάστηκα νὰ προσκαλέσω ὅλους τοὺς συναδέλφους μου στὸ σπίτι μου. "Επρεπε νὰ μὲ βλέπατε ντυμένο στὰ ὁλόχρυσα. "Ημουνα... ὁ Μαχαραγιᾶς...

Τὸ μικρὸ πορτάκι ἔτριξε καὶ πάλιν. 'Ο 'Αλεξάντερ μόλις πρόφτασε νὰ ρουφήξῃ τὴν τελευταία γουλιὰ τοῦ καφέ του καὶ ἔτρεξε ἀμέσως νὰ ὑποδεχτῇ τὴν "Ολγα Τσέχοβα μ' ἕνα χειροφίλημα. Δὲν χάνουμε τὴν εὐκαιρία νὰ τὴ ρωτήσουμε γιὰ τὶς ἐντυπώσεις της ἀπὸ τὸ περυσινὸ ἀποκρηάτικο γλέντι. Εὔθυμη καὶ γεμάτη ζωὴ μᾶς διηγῆται.

— Τὴν περυσινή μας γιορτὴ δὲν θὰ τὴν ξεχάσω ποτέ μου. Νὰ φαντασθῆτε πῶς μοῦ ἔλαχε ὁ ρόλος τοῦ σωφὲρ τοῦ Μαχαραγιᾶ, ποὺ ἔπρεπε στὸ τέλος στὶς πρωϊνὲς δηλαδὴ ὧρες νὰ πάω τὸν καθένα σπίτι του. 'Ο οἰκοδεσπότης εἶχε θέσει στὴ διάθεσή μου ἕνα... λεωφορεῖο. "Ετσι κατὰ τὰ ξημερώματα τοὺς φόρτωσα ὅλους μέσα καὶ κάθησα στὸ βολάν. Δὲν εἶχα ἀκόμα προφτάσει νὰ ἀποβιβάσω οὔτε ἕναν ἀπὸ τοὺς μεθυσμένους μου ἐπιβάτες, ποὺ εἶχαν κιόλας οἱ περισσότεροι ἀποκοιμηθῆ, ὅταν μπροστὰ στὸ Μπραντενμποῦργκερ Τόρ, μπούμ... Τὰ δύο πισινὰ λάστιχα σπασμένα. Οἱ πρωϊνοὶ διαβάτες, οἱ γαλατάδες, οἱ ἐφημεριδοπῶλες, οἱ ὁδοκαθαριστὲς ποὺ δὲν ἄργησαν νὰ μᾶς ἀναγνωρίσουν, περιτριγύρισαν τὸ ἀμάξι σκασμένοι στὰ γέλια καὶ ἄρχισαν νὰ μᾶς πειράζουν μὲ τὸ τσουχτερὸ βερολινέζικό τους χιοῦμορ κάνοντας χίλια δυὸ καλαμπούρια εἰς βάρος μας. Εὐτυχῶς ποὺ βρέθηκαν μερικοὶ πρόθυμοι νὰ μὲ βοηθήσουν νὰ ὁδηγήσω τὸ ἀμάξι στὸ πιὸ κοντινὸ γκαράζ. Μόλις τὸ μεσημέρι κατώρθωσα νὰ ἀποβιβάσω καὶ τὸν τελευταῖο μου ἐπιβάτη, νὰ ἀφήσω τὸ λεωφορεῖο μου στὰ ματημένο δίπλα στὸ πεζοδρόμιο καὶ παίρνοντας ἕνα ταξὶ νὰ πάω πεθαμένη ἀπὸ τὴν κούραση σπίτι μου.

'Ο Βίκτωρ ντὲ Κόβα ποὺ μᾶς βλέπει νὰ συζητᾶμε ζωηρά, ἔρχεται κοντά μας.

—'Εγὼ τί κοστοῦμι φοροῦσα; "Εκανα τή... σερβιτόρα. Μαύρη κοντὴ φουστίτσα, τακουνάκι καὶ ἄσπρο φιογκάκι στὰ κατσαρά μου μαλλιά. Δὲν μπορῶ ὡστόσο νὰ παραπονεθῶ, γλέντησα μὲ τὴν ψυχή μου ἐκείνη τὴν νύχτα.

— Καὶ σεῖς, Δεσποινὶς Βήκ, ρωτᾶμε τὴν τόσο γνωστὴ καὶ συμπαθητικὴ καλλιτέχνιδα, πῶς περάσατε στὴ φαντασμαγορικὴ αὐτὴ γιορτὴ τοῦ Μαχαραγιᾶ 'Αλεξάντερ;

—Πουλοῦσα κάστανα καὶ ἤμουνα ντυμένη σὰν τσιγκάνα τῆς 'Ανταλουσίας. Μονάχα ποὺ οἱ πέλατές μου ἦσαν φοβερὰ ἀπαιτητικοὶ καὶ μ' ἀνάγκασαν στὸ τέλος νὰ χορέψω τοὺς χοροὺς τῆς φανταστικῆς μου πατρίδας.

Στὸ μεταξὺ ἡ αἴθουσα ἔχει γεμίσει. Οἱ ἐργάτες ἔχουν σχεδὸν τελειώσει τὴ διακόσμηση.

—Κύριε 'Αλεξάντερ, λέω στὸ συμπαθητικό μου ὁδηγὸ ποὺ τόσο εὐγενικὰ μὲ βοήθησε νὰ πραγματοποιήσω τὴν ἐπιθυμία τοῦ διευθυντοῦ μου, ἤθελα νὰ σᾶς ἀποχαιρετήσω, νὰ σᾶς εὐχαριστήσω γιὰ τὴν καλωσύνη σας καὶ νὰ σᾶς ὑποβάλω μιὰ θερμὴ παράκληση: δὲ θὰ μποροῦσα νἄρθω καὶ γὼ στὸ γλέντι ποὺ θὰ γίνῃ; Σᾶς βεβαιῶ ἀπὸ τώρα πὼς δὲν θὰ εἶμαι... ἀδιάκριτος.

Μοῦ σφίγγει φιλικὰ τὸ χέρι καὶ συνοδεύοντάς με ὣς τὴν ἔξοδο μοῦ χτυπάει τὸν ὦμο.

"Αουφ βήντερζεεν.

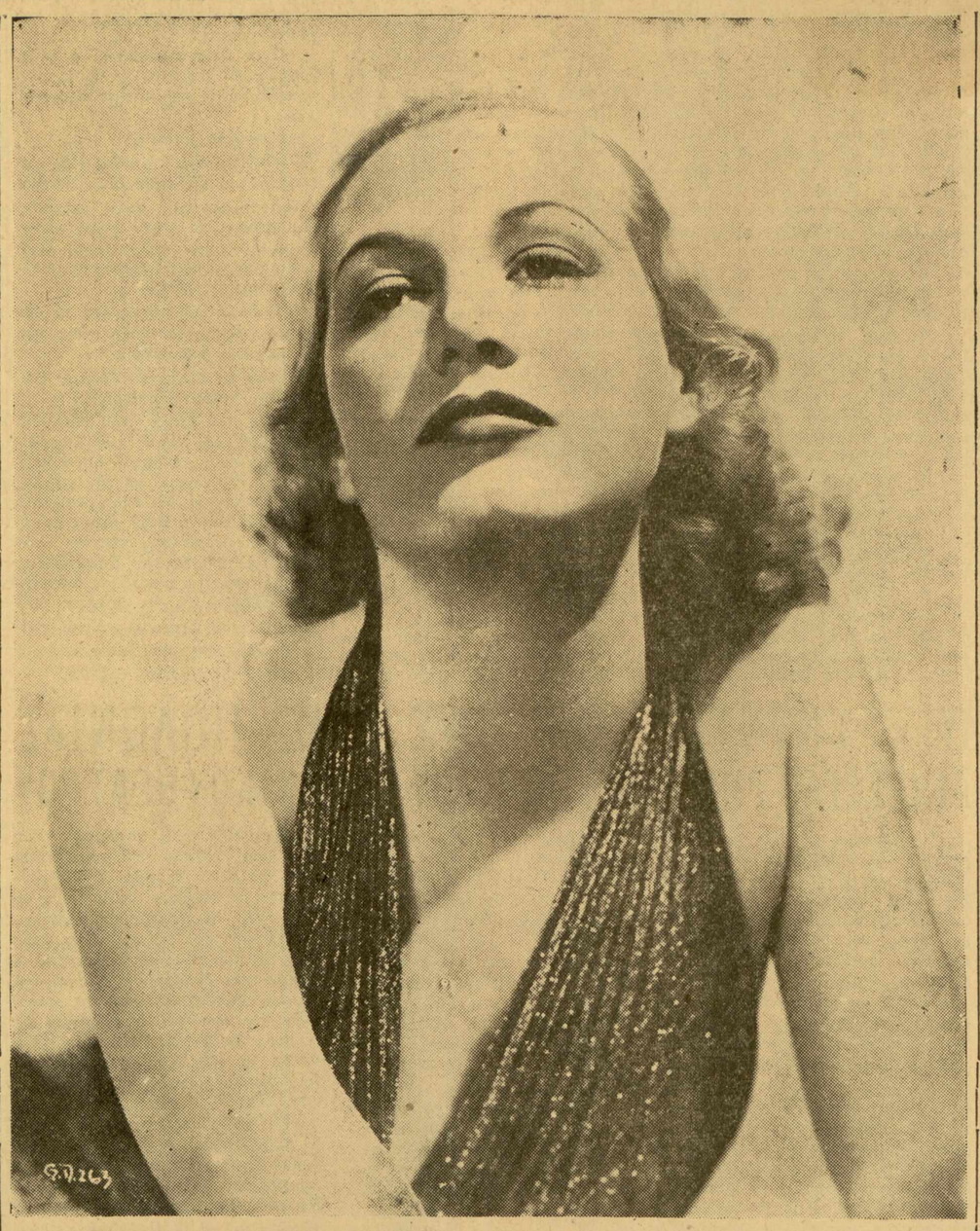

ΓΚΛΟΡΙΑ ΝΤΙΞΟΝ, ἕνα μεγάλο δραματικὸ ταλέντο τῆς «ΓΟΥΩΡΝΕΡ ΜΠΡΟΣ».

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΟΛΛΥΓΟΥΝΤ

"Ενας δημοσιογράφος εἶχε τὴν ἰδέα νὰ ρωτήσῃ τοὺς μεγαλύτερους ἀστέρες τοῦ Χόλλυγουντ τί ἀποφάσεις ἔλαβαν γιὰ τὸ 1939. Νὰ οἱ χαρακτηριστικὲς ἀπαντήσεις τους:

ΣΙΡΛΕΥ ΤΕΜΠΛ: Τὸ 1939 θὰ προσπαθήσω μ' ὅλες μου τὶς δυνάμεις ν' ἀγαπήσω τήν... ἀριθμητική.

ΑΛΙΣ ΦΑΙΗ: Θ' ἀποδείξω ὅτι ἕνας εὐτυχισμένος γάμος μπορεῖ νὰ συνυπάρχῃ μὲ μιὰ ἔνδοξη κινηματογραφικὴ καρριέρα.

ΤΑΥΡΟΝ ΠΑΟΥΕΡ: Νὰ ξαναπάω πάλι γιὰ διακοπὲς στὴ Νότιο 'Αμερική. Τί εὐχάριστοι ἄνθρωποι αὐτοὶ οἱ 'Αργεντίνοι!...

ΣΟΝΙΑ ΧΕΝΥ: Θὰ κάμω μεγάλη προπαγάνδα γιὰ ὅλα τὰ σπόρ, κολύμπι καὶ τέννις, ὅπως καὶ γιὰ τὸ πατινάζ. Τὰ σπόρ φέρνουν ὑγεία κι' εὐτυχία. ('Ασφαλῶς, ἀφοῦ ἡ γοητευτικὴ στὰρ κερδίζει 12.500 δολλάρια τὴν ἑβδομάδα!)

ΛΩΡΕΤΤΑ ΓΙΟΥΓΚ: Νὰ γυρίσω λιγώτερα φίλμ, νὰ διαβάσω περισσότερα βιβλία, καὶ νὰ πάω ταξίδι στὶς... 'Αντίλλες.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ «ΤΑΡΖΑΝ» ΜΩΡΙΝ Ο, ΣΟΥΛΙΒΑΝ

Δὲν χρειάζεται νὰ σᾶς τὴν συστήσω. Τὴν Μώσιν Ο' Σούλιβαν τὴν ξέρετε ὅλοι, τὴν θαυμάσατε πολλὲς φορὲς στὸν κινηματογράφο, πρὸ πάντων σὲ φίλμ ζούγκλας. Τὴν εἴδατε νὰ σκαρφαλώνῃ σὲ πανύψηλα δένδρα, στὸ πλευρὸ τοῦ Ταρζὰν πάντοτε, θαυμάσατε τὸ ὑπέροχο κορμί της, τὸ γλυκὸ πρόσωπό της, τὸ ἐξαιρετικὸ παίξιμό της.

Μεσουρανεῖ ἀρκετὰ χρόνια στὸν κινηματογράφο. "Εγινε δημοφιλὴς ἀπ' τὶς ταινίες ποὺ πρωταγωνίστησε. Καὶ τώρα μᾶς ἔρχονται πολὺ ἐνδιαφέροντα νέα ἀπ' τὴν 'Αμερική, ποὺ τὴν ἀφοροῦνε. Πρόκειται δηλαδή, νὰ μὴν ξαναπαίξῃ πειὰ σὲ φίλμ «ζούγκλας». Τ' ἀπεφάσισε ὁριστικά. Κι' ὁ λόγος; "Ω, ἀσφαλῶς θὰ τὸν μαντεύετε: Στὰ τέτοιου εἴδους φίλμ δὲν μπορεῖ μιὰ ἀληθινὴ καλλιτέχνις, σὰν τὴν Μώριν, νὰ δείξῃ τὸ ταλέντο της, τὴν τέχνη της. 'Αρκετὰ «ἔφαγε» — ὁμολογεῖ — τὸν καιρό της ὡς τώρα. Πρέπει στὸ ἑξῆς νὰ δημιουργήσῃ κάτι σοβαρότερο.

Πολὺ σωστά. "Ολα τὰ προτερήματα, ὅπως λέγουν κι' οἱ διευθυντές της, τἄχει. Ταλέντο. 'Ομορφιά. Νειάτα. Δὲν χρειάζεται ἄλλα, παρὰ τὸ κατάλληλο «σοβαρὸ» φίλμ, ποὺ θὰ τὴν κατατάξῃ μεταξὺ τῶν πρώτων ἀστέρων, στὴν ἠθοποιΐα. "Ετσι ἄρχισε νὰ γυρίζῃ τὴν πρώτη τέτοια ταινία, χωρὶς ζούγκλες. Ταρζὰν πηδήματα σὲ δένδρα κλπ., τὴν «Φοιτητικὴ ζωή». "Ηταν μιὰ μεγάλη ἐπιτυχία. Τὸ κοινὸ θαύμασε τὸ παίξιμό της. Μιὰ ἀφρειὰ ἀρρώστεια διέκοψε τὴν δουλειά της γιὰ λίγους μῆνες. Τώρα πρωταγωνιστεῖ μαζὶ μὲ τὸν Ταίηλορ σ' ἕνα καινούργιο φίλμ. "Εχει καὶ ἀρκετὰ συμβόλαια γιὰ κατοπινὲς ταινίες «τέτοιες». Η Μώριν Ο' Σούλιβαν ζῇ εὐτυχισμένη μὲ τὸν ἄνδρα της, τὸν μεγάλο σκηνοθέτη Τζὼν Φάρροου. Αὐτὸς τῆς διδάσκει καὶ τὶς παραμικρότερες λεπτομέρειες τοῦ ρόλου της. Εἶναι πολὺ ἀγαπημένοι μαζί. "Αν καὶ παντρεύθηκαν ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια, ὅσοι τοὺς δοῦν, τοὺς νομίζουν γιά... ἀρραβωνιασμένους.

Η Μώριν εἶναι σχεδὸν ἡ μόνη στὰρ τοῦ Χόλλυγουντ ποὺ παντρεύθηκε μόνο μιὰ φορά. Κι' ἀσφαλῶς θὰ εἶναι κι' ἡ... τελευταία!

ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΣΤΕΡΩΝ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΜΠΡΟΥΚΛΙΝ

'Η Ἄλις Φαίη ἀποτελείωσε τὸ γύρισμα τῆς ταινίας «Η γυναῖκα τοῦ Μπροῦκλιν», ὅπου πρωταγωνιστεῖ μαζὶ μὲ τὸν Γουῶρνερ Μπάξτερ. Πρόκειται γιὰ φίλμ μεγάλης δράσεως, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπόθεση ἐκτυλίσσεται στὶς ληστροκρατούμενες περιοχὲς τῆς Βορείου Κίνας.

14 ΧΡΟΝΩΝ...

Στὸ φίλμ «Η ζωὴ τοῦ Γκράχαμ Μπὲλλ» θὰ δοῦμε γιὰ πρώτη φορὰ μαζὶ τὶς τέσσαρες ἀδελφὲς Γιούγκ, τὴ Λωρέττα μαζὶ μὲ τὶς τρεῖς ἀδελφές της: τὴν Πόλλυ, τὴν Σάλλυ καὶ τὴν Τζωρτζίνα. Η τελευταία εἶναι μόλις 14 χρονῶν. Η καλλιτεχνικὴ ἀξία ὅμως δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση μὲ τὴν ἡλικία.

Η ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ ΤΟΥ ΡΙΤΣΑΡ ΓΚΡΗΝ

Γυιὸς κι' ἐγγονὸς "Αγγλων ἠθοποιῶν, ὁ νεαρὸς Ρίτσαρ, ἀνέκαθεν ὠνειρευόταν τὸ θέατρο. "Υστερα ἀπὸ πολλὲς ἄκαρπες προσπάθειες, κατώρθωσε νὰ προσληφθῇ στὸν «'Ιούλιο Καίσαρα». "Ενα βράδυ ὅμως, βαρεμένος ἀπ' τὴν ἀκινησία τοῦ μικροῦ του ρόλου, ἀκούμπησε τὴν λόγχη του πάνω στὰ σκηνικὰ κι' ἄρχισε μαζὶ μ' ἕναν ἄλλον φιγκυρὰν μιὰ πρωτότυπη παντομίμα. 'Εννοεῖται ὅτι τὴν ἴδια στιγμὴ τὸν ἔδιωξαν, μὲ τὴν μεγαλύτερη... ἐπισημότητα! Στὸ «Μεγάλο ταξείδι» κατώρθωσε νὰ πάρῃ ἕνα μικρὸ ρολάκο, ὅπου ἔλεγε καὶ δυὸ-τρεῖς λέξεις. 'Εκείνη τὴν ἐποχὴ ἀκριβῶς, τοῦ παρουσιάστηκε κι' ἡ εὐκαιρία νὰ παίξῃ στὸν κινηματογράφο. 'Επρόκειτο γιὰ μιὰ ταινία τῆς Κράουφορντ, ὅπου θὰ ἔδινε τὴν σύντομη αὐτὴ ἀπάντηση: "Οχι ἀκόμα!

'Ο Ρίτσαρ ἐπανέλαβε τὶς δυὸ αὐτὲς λέξεις σὲ ὅλους τοὺς τόνους, ἐξασκούμενος νύχτα-μέρα. Κατὰ τὸ γύρισμα τῆς ταινίσς ἐπανέλαβε πάλι ἄλλες δέκα φορὲς τὴ σκηνὴ κι' ὕστερα ἔφυγε ἱκανοποιημένος. Κατὰ τὴν προβολὴ ὅμως τῆς ταινίας, ἡ σκηνὴ εἶχε κοπῇ!

'Αποθαρρυμένος ξαναγυρίζει στὸ θέατρο καὶ δοκιμάζει αὐτὴ τὴ φορὰ ὅλη τὴν μιζέρια τῆς περιοδείας τῶν θιάσων στὶς ἐπαρχίες. 'Επιστρέφει στὸ Λονδῖνο, ὅπου τοῦ δίνουν ἐπὶ τέλους ἕναν ὡραῖο ρόλο στὸν «'Αντώνιο καὶ Κλεοπάτρα», ἀλλὰ... τὸ ἔργο εἶχε ἀποτυχία καὶ ἔδεν διαρκεῖ παρά... τρεῖς βραδυές!

Στὸν «Σταῦλο τῶν Οὐάτσων» ἀπὸ μιὰ μικρὸ ρόλο ποὺ τοῦ ἐνεπιστεύθηκαν, δημιούργησε μιὰ περίφημη σύνθεση. 'Η ἀντιπροσωπεία τῆς Φὸξ στὸ Λονδῖνο τὸν καλεῖ ἀμέσως καὶ μέσα σὲ ὀκτὼ ἡμέρες βρέθηκε μ' ἕνα συμβόλαιο 7 ἐτῶν. Μόλις ἔφθασε στὸ Χόλλυγουντ, ἔπαιξε ἀμέσως ὡς πρωταγωνιστὴς στὶς ταινίες «"Ορκος τῶν τεσσάρων», μὲ τὴ Λωρέττα Γιούγκ, τὸ «Μαννεκέν» μὲ τὴν Νάνσυ Κέλλυ καὶ τέλος στὸ ἐγχρωμο ἀριστούργημα «Κέντουκυ», πάλι μὲ τὴ Λωρέττα Γιούγκ.

Οἱ δυσκολίες ποὺ συνάντησε στὰ πρῶτα του βήματα ἔχουν ξεχαστῆ πειά... Τὸ μέλλον του εἶναι λαμπρό, γιατὶ θεωρεῖται ἀπ' τοὺς καλύτερους ζὲν πρεμιέ.

Ο ΡΑΝΤΟΛΦ ΣΚΩΤΤ

Γιὰ τὸ ἐξαιρετικὸ του παίξιμο στὸ «Τζέσσε Τζαίημς» ἀνταμείφθηκε μ' ἕναν πρῶτο ρόλο, στὴν προσεχῆ ταινία τῆς Σίρλεϋ Τέμπλ «Σουζάνα».

Ο ΡΟΜΠΕΡ ΛΑΟΥΕΡΥ ΠΟΥ ΦΙΛΙΕΤΑΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Τὸ Χόλλυγουντ, τέλος πάντων, εἶνε ἡ πόλις τῶν ἐξωφρενικοτήτων. Καὶ τί δὲν ἐλέπεις ἤδη ἀκοῦς ὅτι γίνεται ἐκεῖ. "Ενας λοιπὸν ἀπὸ τοὺς «τυχεροὺς» ἀλλὰ καὶ ἐξωφρενικοὺς ἐπαγγελματίας τοῦ Χόλλυγουντ εἶνε κι' ὁ Ρόμπερ Λάουερυ. Η δουλειά του εἶνε νὰ... φιλᾶ δοκιμαστικῶς τὶς στάρ. Θὰ μοῦ πῆτε πῶς τὸν ζηλεύετε; Μὰ ἔχετε δίκηο φίλοι μου! Ο Λάουερυ, εἶνε ὁ ἀφανὴς ζὲν-πρεμιὲ τῆς ὀθόνης. Τὸ φιλί, ποὺ παίζει τὸν σπουδαιότερο ρόλο σὲ κάθε ταινία δὲν μπορεῖ νὰ δοθῇ ἀπὸ τὴν στάρ, ἔτσι, πρόχειρα. Πρέπει... νὰ μελετηθῇ! Ο...δάσκαλος λοιπὸν εἶνε ὁ κύριος ποὺ ἀναφέρουμε. "Εχει τὸ ρεκόρ! 'Οποιαδήποτε πρωταγωνίστρια τοῦ Χόλλυγουντ πρόκειται νὰ δώσῃ ἕνα ἢ περισσότερα φιλιὰ στὸν παρτεναίρ της, πρέπει νὰ πάρῃ μαθήματα ἀπὸ τὸν Λάουερυ ὡς ποὺ νὰ μάθῃ.

Αὐτὴ ἡ ἐξάσκησις διαρκεῖ μιὰ δυὸ ὧρες πολλὲς φορές. Εἶνε γεγονὸς πὼς ἔλαβε 459 φιλιὰ σὲ μιὰ μέρα ὁ ἀφιλότιμος καθηγητὴς τοῦ φιλιοῦ, ἀπὸ γνωστοτάτην στὰρ τοῦ κινηματογράφου. Ο ἴδιος ὁμολογεῖ ὅτι εἶνε πολὺ εὐχαριστημένος ἀπ' τὴν δουλειά του. Αὐτό, τώρα ἔλειπε, νὰ ἔλεγε τὸ ἀντίθετο! Κερδίζει ἀρκετὰ χρρήματα — συμφώνως βέβαια, μὲ τὸν... ἀστρονομικὸν ἀριθμὸ τῶν φιλημάτων ποὺ παίρνει.

Τ' ὄνειρό του, εἶνε νὰ παίξῃ τὸν ρόλο τοῦ ζὲν-πρεμιὲ στὴν ὀθόνη. Νὰ δώσῃ δηλαδὴ φιλιὰ καὶ μπρο στὰ σ' ὅλον τὸν κόσμο.

Μωρὲ μπράβο κουράγιο!

Ο ΡΙΤΣΑΡΝΤ ΜΠΑΡΘΕΛΕΜΕΣ

"Επειτα ἀπὸ μακρὰ ἀπουσία ξαναγυρίζει στὴν ὀθόνη ὁ Ρίτσαρντ Μπαρθελεμές, ὁ ἀξέχαστος πρωταγωνιστὴς τῆς «'Εωθινῆς περιπόλου».

Στοὺς φίλους του καὶ δημοσιογράφους ποὺ τὸν ἐπεσκέφθησαν στὴν ἔπαυλή του εἶπε: «'Εργάσθηκα πάντα τόσο στὴ σκηνὴ ὅσο καὶ στὸ θέατρο. Γι' αὐτὸ τρία χρόνια τώρα μπόρεσα καὶ πραγματοποίησα τὸ παιδικό μου ὄνειρο νὰ ταξιδεύσω σ' ὅλον τὸν κόσμο. Εἶδα πολλὰ πράγματα καὶ τώρα εὐχαριστημένος ξαναρχίζω τὴ σταδιοδρομία μου».

'Ο Μπαρθελεμὲς θὰ γυρίσῃ μιὰ νέα ταινία μαζὺ μὲ τὸν Γκάρυ Γκράντ καὶ τὴν Τζὴν "Αρθουρ «'Αεροπλάνο No 4».

«ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΗ ΝΥΧΤΑ»

"Αρχισε ἐσπευσμένως στὸ Χόλλυγουντ τὸ γύρισμα μιᾶς νέας ταινίας ποὺ πρωταγωνιστοῦν ὁ γόης Ρόμπερτ Ταίηλορ καὶ ἡ Μύρνα Λόυ. Πρόκειται γιὰ τὴν «Εὐτυχισμένη νύχτα», μιὰ ταινία ποὺ θὰ ἀφήσῃ ἐποχή, ὅπως λέγουν οἱ καλῶς πληροφορημένοι.

ΚΑΙ ΠΑΛΙ Η ΝΟΡΜΑ ΣΗΡΕΡ

'Η γλυκειὰ Νόρμα Σῆρερ γυμνάζεται ἐντατικὰ προκειμένου νὰ παίξῃ σ' ἕνα νέο φίλμ, διαφορετικὸ ἀπ' ὅσα ἔχει ὑποδυθῆ μέχρι τώρα. 'Ο τίτλος τῆς ταινίας αὐτῆς εἶναι «'Η ἀγαλλίαση τοῦ ἡλιθίου». Τὸ θέμα της εἶναι ἀπὸ τὴ ζωὴ ἑνὸς θιάσου ποικιλιῶν ποὺ θὰ κάμῃ περιοδεῖες γιὰ νὰ ἐπιδεικνύῃ τὴν πρωταγωνίστριά του (Νόρμα Σῆρερ) στὰ πιὸ τολμηρὰ ἀκροβατικὰ νούμερα. 'Ο Κλάρενς Μπράουν ὁ σκηνοθέτης οἱ συνεργάται του μαζὶ μὲ τὸν ἀντάξιο παρτεναὶρ της Κλὰρκ Γκαίημπλ, παρακολουθοῦν τρέμοντας τὰ ἐπικίνδυνα γυμνάσια τῆς διασήμου θεντέττας. Στὸ ρόλο της ἐμφανίζεται τολμηρῶς ἡμίγυμνη, πρᾶγμα ἀσυνήθιστο γιὰ τὴν Νόρμα ποὺ ἀνέκαθεν φέρει τὸν τίτλο τῆς «πρώτης κυρίας τῆς ὀθόνης» μὲ τὶς πολυτελέστατες τουαλέττες τῶν πολλῶν ρόλων της.

Παρ' ὅλα αὐτὰ ἡ Νόρμα Σῆρερ εἶναι καταγοητευμένη ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ ἀσχολίας, ἀφοῦ τῆς δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ δείξῃ καὶ ἀπὸ ἄλλες πλευρὲς τὸ πολύμορφο ταλέντο της.

Ο ΑΛ ΤΖΟΝΣΟΝ

'Εμφανίζεται στὴ νέα ταινία «Ρόδα τῆς πλατείας Οὐάσιγκτων» μὲ τὴν Μαρία Οὐίλσων, τὴν "Αλις Φαίη καὶ τὸν Τάϋρον Πάουερ.

ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

'Ετοιμάζεται τὸ γύρισμα τῆς «Παναγίας τῶν Παρισίων» τοῦ Βίκτωρος Οὐγγὼ, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀκόμη γνωστὸ ποιὸς θὰ ἐνσαρκώσῃ τὸν ρόλο τοῦ Κουασιμόδου ποὺ στὸν θοῦδὸ τὸν εἶχε ὑποδυθῆ ὁ ἀλησμόνητος Λὸν Τσάνεϋ.

Καὶ τὴν ψυχή τους ἀκόμη πουλοῦσαν γιὰ τὸ χρυσάφι οἱ σκληροὶ δουλέμποροι ποὺ ὥργωναν τοὺς ὠκεανοὺς μὲ τὸ

ΣΤΟ ΙΧΕΙΩΜΕΝΟ

ΚΑΡΑΒΙ

(ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΩΝ ΣΚΛΑΒΩΝ)

Η μεγαλύτερη ναυτικὴ περιπέτεια τῆς ὁποίας ἥρωες εἶνε ὁ γίγας τῆς ὀθόνης

ΟΥΑΛΛΑΣ ΜΠΗΡΡΥ

καὶ ὁ ἄφθαστος

ΓΟΥΩΡΝΕΡ ΜΠΑΞΤΕΡ

"Ενα φίλμ ΚΟΛΟΣΣΟΣ

ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ

ΠΑΝΘΕΟΝ

ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΟ ποὺ πραγματοποιήθηκε ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΦΛΟΓΙΣΜΕΝΗ ΑΜΜΟ! ΥΠΟ ΤΟΝ ΣΥΝΕΧΗ ΚΙΝΔΥΝΟ ΤΩΝ ΑΓΡΙΩΝ ΒΕΔΟΥΙΝΩΝ! ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΔΙΝΗ ΤΟΥ ΤΡΟΜΕΡΟΥ «ΣΙΜΟΥΝ»

ΣΟΥΕΖ

ΤΟ ΦΙΛΜ — ΘΡΥΛΟΣ

Τὸ γιγαντιαῖο δημιούργημα τοῦ παγκοσμίου κινηματογράφου

ΑΝΝΑΜΠΕΛΛΑ
ΤΑΥΡΟΝ ΠΑΟΥΕΡ
ΛΩΡΕΤΤΑ ΓΙΟΥΓΚ

καὶ μαζί τους 20.000 ΗΘΟΠΟΙΟΙ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ

ΑΤΤΙΚΟΝ

ΚΑΙ

ΡΕΞ

Θὰ ἦταν ΝΤΡΟΠΗ νὰ παρασυρθῇ μέσα στὸ ρεῦμα τῆς ἀνιαρᾶς διαφημιστικῆς φιλολογίας ἕνα ἔργο ποὺ τὸ ΑΦΘΑΣΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ του καὶ ἡ ΑΠΡΟΣΜΑΧΗΤΗ ΔΥΝΑΜΙΣ του ἀναβλύζουν μέσα ἀπ' τὸ μεγάλο του τίτλο

Ο ΗΡΩΣ ΤΟΥ ΜΑΡΝΗ

LE HEROS DE LA MARNE

Τὸ πιὸ δυνατό, τὸ πιὸ συγκλονιστικό, τὸ πιὸ ἀνθρώπινο

ΔΡΑΜΑ

πλεγμένο μέσα στὸ φόντο τῶν ὡραιοτέρων συναισθημάτων καὶ τῆς ἀγριωτέρας ἀνθρωπίνης πάλης.

Τὸν κυριώτερο ρόλο τοῦ συγκλονιστικοῦ αὐτοῦ ἔργου ἐμψυχώνει σὰν γίγαντας ἀληθινός, ὁ μεγάλος

PAIMY

ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ

Σύγχρονος προβολὴ ἀπὸ τῆς 10ης πρωϊνῆς

ΠΑΛΛΑΣ

10 — 4 τιμαὶ ἠλαττωμένα

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

ΒΙΤΣΩΡΗΣ, Ο ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Στὴ σειρὰ τῶν λιγοστῶν πρωτοπόρων καλλιτεχνῶν μας ποὺ προσπαθοῦν νὰ δώσουν ἕνα νέο περιεχόμενο στὴν Τέχνη, πρέπει νὰ κατατάξουμε καὶ τὸ ζωγράφο Δημήτριο Βιτσώρη. Ἡ ἔκθεσί του στὴν αἴθουσα Στρατηγοπούλου (Ξενοδοχεῖο «Κεντρικὸν») μᾶς ἐπιβάλλει ἐπιτακτικὰ τὸ καθῆκον αὐτό.

Γεννήματα γόνιμης φαντασίας καὶ πληθωρισμοῦ ἐσωτερικῆς ζωῆς τὰ πενῆντα περίπου ἔργα ποὺ ἐκθέτει, δὲν θέλουν νὰ μᾶς συγκινήσουν μὲ κούφια ρητορεία καὶ μ' εὔκολους γλυκασμούς. Μᾶς ἐπιβάλλονται μὲ τὴν μεστή τους πλαστικότητα, μὲ τὴ στέρεα ἀρχιτεκτονική, μὲ τὴν ἐκφραστική τους δύναμι καὶ μὲ τὴν καθαρότητα τῆς ἁρμονίας τους.

Σ' ὅσους παρακολουθοῦν μὲ ἀγάπη τὴν ἐξέλιξι τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν στὸν τόπο μας δὲν εἶνε ἄγνωστες οἱ ἀναζητήσεις τοῦ Βιτσώρη, ἀναζητήσεις ἐπίμονες κι' ὀδυνηρές. Ἡ ἰσχυρή, ἡ ἀνυπόταχτη ἰδιοσυγκρασία του συχνὰ τὸν ἔχει ἐξωθήσει σὲ ὑπερβολές, σὲ ἀκρότητες ἐπικίνδυνες ποὺ καθιστοῦσαν δυσνόητη τὴν τέχνη του. Ἐχρειάσθηκε νὰ παλαίψῃ μὲ πολλοὺς ἐχθροὺς ποὺ ἀνάμεσά τους ἡ ἀκριβαμαξικὴ παράδοσι κι' ἡ ὁρμητική του φύσι δὲν ἦσαν οἱ μικρότεροι. Ἡ τελικὴ νίκη, ποὺ στεφανώνει τὸ σημερινό του ἔργο, εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιβολῆς μιᾶς θελήσεως ἀτσαλένιας, ποὺ δὲν δέχεται συμβιβασμούς, ποὺ ἐδοκιμάστηκε ἀπὸ μιὰν ἀδυσώπητη αὐτοκριτική, ποὺ δὲν ἐγνώρισε τὸ δισταγμὸ καὶ τὸ ναρκισσισμό.

Τὸ ζωγραφικὸ ἔργο τοῦ Βιτσώρη εἶνε πολύμορφο. Καταπιάνεται μὲ τὸν ἴδιο ζῆλο καὶ μὲ τὴν ἴδια ἐπιτυχία στὴν ἐλαιοχρωμία, στὴν ἀκουαρέλλα, στὴν τέμπερα, στὴ λιθογραφία, στὸ κάρβουνο, στὴ σινικὴ μελάνη. Καὶ εἶνε ἰσάξιες οἱ ἐμπνεύσεις του ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ ὑπαίθρου καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ, τοῦ λιμανιοῦ καὶ τῆς ταβέρνας, τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων. Γιὰ νὰ δώσῃ ἐντονώτερα τὴν εἰκόνα τῶν ἀντικειμένων, νὰ τὴν παρουσιάσῃ σ' ὅλη της τὴν πλαστικὴ ἀξία, ἀποφεύγει τὴ λεπτομέρεια, ὄχι ἁπλῶς σὰν κάτι περιττό, ἀλλὰ σὰν κάτι ποὺ μπορεῖ νὰ ἀποσπάσῃ ἐπικίνδυνα τὴν προσοχή μας καὶ νὰ λιγοστέψῃ τὴ συγκίνησι. Μ' ἕνα θεληματικὸ ντεφορμάρισμα κατορθώνει συχνὰ νὰ ἐκφράζῃ ἐσωτερικὲς καταστάσεις, νὰ δίνῃ τὴν ἔντονη κίνησι, νὰ ὑποβάλῃ βαθυτάτους στοχασμούς. Στὴν «Ἀθήνα» πῶχει κορῶνα της τὴν Ἀκρόπολι, φανερώνει μιὰ ψυχὴ μεθυσμένη ἀπὸ φῶς: Φῶς θερμὸ καὶ παλλόμενο ποὺ δὲν ἔρχεται ἀπ' ἔξω, ἀλλὰ βγαίνει μέσ' ἀπὸ τὰ θεῖα λείψανα τῆς τέχνης κι' ἀπὸ τῆς γῆς τὴν ὠμορφιὰ καὶ χύνεται ψηλὰ ὡς τὸ βαθύ, καταγάλανο οὐρανὸ κάνοντας τ' ἄσπρα νέφη νὰ μαρμαίρουν. Στὸ «Λιμάνι» (ἀρ. 4) δίνει τὴ βαρειά, καταθλιπτικὴ ἀτμόσφαιρα, ποὺ δημιουργεῖ ὁ μαῦρος καπνὸς τῶν βαποριῶν κι' ἡ πίκρα τῆς σκληρῆς ζωῆς τῶν ναυτικῶν. Ὁ «Χριστὸς», ἀποτέλεσμα ἰσχυροῦ κραδασμοῦ, εἶνε ἀριστοτέχνημα ψυχογραφίας, καταστάλαγμα βαθύτατου ἀνθρώπινου πόνου καὶ ἀποπνευματωμένης σκέψης. Ἐλαφρά, ἕτοιμα γιὰ ταξίδια μακρινὰ εἶνε τὰ «Καΐκια» (ἀριθ. 15) ποὺ λικνίζονται στὴ γαλάζια θάλασσα, πικροὶ οἱ «Παλιάτσοι», φρέσκο τὸ «Τοπίο» (ἀριθ. 28)— μοναδικὴ περιγραφὴ τοῦ ὑπαίθρου, μὲ ἀτμόσφαιρα καὶ εὐκίνητες φιγοῦρες. Λιτὰ στὸ σχῆμα, πλούσια στὸ φῶς, μὲ θάλασσα ὑγρὴ τὰ «Λιμάνια» 9, 17, 23 καὶ 26 κ' ἐξαίρετα, πολὺ χαρακτηρισμένα, μὲ σάρκα ζεστή, ποὺ σφύζει ἀπὸ ζωή, ἀλλὰ καὶ μὲ ψυχὴ γεμάτη εὐαισθησία τὰ πορτραῖτα 30, 24, 31, 3 καὶ 16 καθὼς καὶ ἡ Αὐτοπροσωπογραφία του. Στὸ «Μπὰλ μασκέ» κατορθώνει νὰ κινῇ μὲ δεξιοτεχνία ἕνα ὁλόκληρο πλῆθος πλουτίζοντας τὸν πίνακα μὲ σπάνια διακοσμητικὰ εὑρήματα· στὴ νατὺρ-μόρτ, πάλι, ἀριθ. 25 δίνει μὲ ἀφαίρεσι τὴ φόρμα καὶ τὸ ὑλικὸ θάρος τῶν ψαριῶν χωρὶς καμμιὰ λεπτομερειακὴ περιγραφή, καμμιὰ μίμησι τῆς φύσεως.

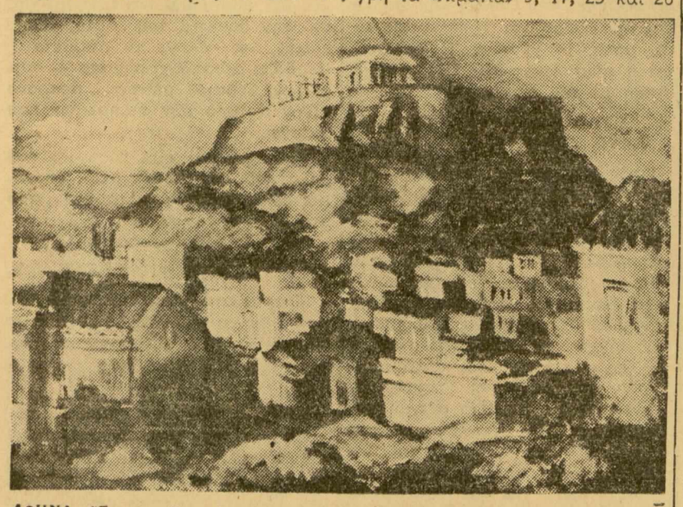

ΑΘΗΝΑ. Ἔργον τοῦ κ. Βιτσώρη, ἀπὸ τὴν τόσο ἐπιτυχῆ ἔκθεσιν του εἰς τὴν αἴθουσαν Στρατηγοπούλου.

Τὰ λεπτά, κι' ἄφθρα σχέδιά του εἶνε παιγνιδίσματα ψυχῆς εὐσυγκίνητης καὶ γυμνασμένου χεριοῦ.

Θεωρῶ τὴν ἔκθεσι αὐτὴ τοῦ Βιτσώρη σὰν ἕνα σταθμό, ὄχι μόνο τῆς δικῆς του, ἀλλὰ γενικὰ τῆς νέας μας Τέχνης.

ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Πορτραῖτο Μ. Ν. Β.
(Ἔργον τοῦ κ. Βιτσώρη)

ΟΜΙΛΕΙ Ο ΠΡΕΣΒΥΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος) μᾶς πληροφορήσῃ. Εἶνε φίλοι του, δικοί του, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γιὰ τοὺς ὁποίους μᾶς μιλάει. Ἡ φράσις του ἁπλῆ, στρωτή, μὲ ἑλληνικὰ περίφημα καὶ στὴν προφορά τους καὶ στὸ συντακτικό τους. Μίλησα τόσην ὥρα μαζί του καὶ δὲν κόμπιασε οὔτε μιὰ φορὰ γιὰ νὰ βρῇ τὴ λέξι ποῦθελε νὰ πῇ, δὲν μεταχειρίστηκε καμμιὰ ξένη λέξι. Καὶ εἶνε Βούλγαρος. Ἂν ἦταν Ἕλληνας; Πόσες γαλλικὲς λέξεις καὶ φράσεις δὲν θἄχα ἀκούσει...

★

— Οἱ νέοι τί προτιμᾶνε; Πεζογραφία, ποίησι, θέατρο;

— Μᾶλλον πεζογραφία. Στὴν ποίησι δὲν παρατηρεῖται αὐτὸς ὁ χείμαρρος τῶν δικῶν σας ποιητῶν. Ἀντίθετα σὲ μᾶς ὑπάρχουν πολλοὶ πεζογράφοι καὶ δυστυχῶς ἐλάχιστοι, πολὺ ἐλάχιστοι θεατρικοὶ συγγραφεῖς.

— Ἀπὸ τοὺς ποιητές σας ποιοὺς ξεχωρίζετε;

— Ἀπὸ ἄντρες τὸν Λίλνεφ. Ἀπὸ γυναῖκες τὴν κ. Μπαγκρεάνα.

— Καὶ ἀπὸ πεζογράφους;

—Τὸν Ἐλὶν Πελίν.

—Τὰ βιβλία εἶναι ἀκριβά;

— Τὰ βιβλία βγαίνουν σὲ πολὺ φτηνὲς ἐκδόσεις. 30—35 λέβια ποὺ ἰσοδυναμοῦν μὲ 30 δραχμὲς δικές σας, εἶνε ἡ ἀξία βιβλίων ἐξαιρετικὰ καλοτυπωμένων. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ πολὺ φτηνότερα. Στὸν τόπο μας ὁ λαὸς διαβάζει. Διαβάζει περισσότερο ρωσσικά, μετὰ βέβαια ἀπὸ τὴ μητρική του γλῶσσα. Κάθε νέος Βούλγαρος ξέρει καλὰ τὸν Ντοστογιέφσκυ, τὸν Τολστόϊ. Αὐτὸ ἐξηγεῖται γιατὶ στὰ σχολεῖα διδάσκουν τὰ παιδιὰ ρωσσικά. Μὰ καὶ τὰ βιβλία τὰ μεταφρασμένα στὰ γαλλικὰ ἔχουν μεγάλη κυκλοφορία.

— Ἡ κριτική;

— Ἡ κριτική! Ἔχει ἕνα μεγάλο προτέρημα. Ὅταν κρίνῃ βουλγαρικὸ ἔργο, Βούλγαρο, εἶνε αὐστηρή. Αὐστηρή, ὄχι ἄδικη. Ζητάει, ὁδηγῶντας τὸν συγγραφέα, πάντα τὸ καλλίτερο. Δὲν λέει ἁπλᾶ «δὲν μ' ἀρέσει». Ἐξηγεῖ τὸ «δὲν μ' ἀρέσει». Τὸ ἄσχημο εἶνε ὅτι παραλληλίζει διαρκῶς ὅ.τι ἐθνικὸ μὲ Ρώσσους συγγραφεῖς σὰν τὸν Τολστόϊ, τὸν Ντοστογιέφσκυ. Καὶ παραλληλίζοντας τοὺς δικούς μας μὲ τοὺς μεγάλους αὐτοὺς Ρώσσους, ξεχνάει ὅτι, οἱ δυὸ αὐτοί, εἶνε συνισταμένη ἀνησυχιῶν χρόνων καὶ χρόνων. Εἶνε μεγάλοι! Ἔτσι, πολλὲς φορὲς διαβάζετε ὅτι «αὐτὸ θυμίζει τὸν τάδε Ρῶσσο, συγγραφέα».

Ἀλλὰ τότε, λέει χαμογελῶντας ὁ κ. Σισμάνωφ, μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τί σπουδαῖα ἔργα ὑπάρχουν γιὰ τοὺς κριτικοὺς στὴ χώρα μου, ἀφοῦ θυμίζουν Τολστόϊ καὶ Ντοστογιέφσκυ.

— Ποιὸ ἔργο θεατρικὸ ἡ πεζογραφίας προτιμᾶτε; Ἡ ποιὸς συγγραφέας σᾶς συγκίνησε περισσότερο:

Ἀδίσταχτα ἀπαντᾷ:

— Ὁ Σαίξπηρ, ὁ Τολστόϊ, οἱ Ρῶσσοι γενικὰ στὴν πεζογραφία.

Ἐπιστρέφοντας στὴν πατρίδα μας παρακαλῶ τὸν εὐγενέστατο συνομιλητή μου νὰ μοῦ πῇ λίγα λόγια γιὰ τὸ πῶς βρίσκει τὴν καλλιτεχνική μας κίνησι.

— Ἡ ἑλληνικὴ τέχνη καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἔχουν πολὺ ζωὴ καὶ μεγάλο ἐνδιαφέρον.

— Ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ θέατρο ποιοὺς συγγραφεῖς προτιμᾶτε;

— Ἔχω δεῖ ἔργα τοῦ Μπόγρη, τοῦ Μελᾶ, τοῦ Χόρν, τοῦ Συναδινοῦ, τὰ ὁποῖα μὲ συγκίνησαν ἢ μ' ἔκαναν νὰ γελάσω μὲ τὴν καρδιά μου. Βλέποντας ὅτι ἐπιστρέφοντας στὴν Ἑλλάδα, ὁ Βούλγαρος λογοτέχνης-συγγραφέας, παίρνει τὸν τίτλο τοῦ πρεσβευτοῦ, ἀπαντῶντας μου μὲ διπλωματικώτατες ἀπαντήσεις, σκέφτομαι, ὅτι ἀρκετὰ τὸν κούρασα καὶ ὥρα εἶνε νὰ τοῦ σφίξω τὸ χέρι εὐχαριστῶντας τον γιὰ τὸ τόσον ἐνδιαφέρον ταξεῖδι.

Ο κ. ΓΚΥΝΤΕΡ ΠΡΕΣΒΥΣ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

ΔΙΗΓΕΙΤΑΙ ΤΗΝ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΩΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Δημοσιεύουμε σήμερα τὸ δεύτερο καὶ τελευταῖο μέρος τῆς συνεντεύξεώς μας μὲ τὸν πρεσβευτὴ τῆς Πολωνίας κ. Γκύντερ. Ὁ ξένος διπλωμάτης ὁμιλεῖ σήμερα γιὰ τὴν γέννηση τοῦ πολωνικοῦ θεάτρου καὶ τὴν ἐμφάνιση τῶν πρώτων Πολωνῶν ἠθοποιῶν.

— Στὴν Πολωνία, μᾶς λέει ὁ κ. Γκύντερ, ὁ ἐπαγγελματίας ἠθοποιὸς ἀργεῖ νὰ παρουσιασθῇ. Οἱ πρῶτες ἀπόπειρες τοῦ καθολικοῦ κλήρου μὲ τὸ σκοπὸ νὰ προπαγανδίσουν στὴν τάξη τοῦ λαοῦ, τὸ θέαμα τῶν «Παθῶν» καὶ τῶν «Μυστηρίων», προκαλεῖ ἕνα ἐνδιαφέρον.

»Εἶνε ἡ ἀλήθεια—στὸ τέλος τοῦ XY αἰῶνα —ὅμως ὅτι κι' αὐτὲς οἱ προσπάθειες δὲν βρίσκουν στὴ χώρα μας ἕνα τόσο πρόσφορο ἔδαφος, ὅσο στὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπη. Στὸ Σύλλογο τῶν Βιβλιοθηκῶν ὑπάρχουν ὡς τὰ σήμερα τὰ δοκίμια τῶν 82 Πολωνῶν, σὲ θρησκευτικὲ χαρακτῆρα. Τραγῳδίες, ἔμμετρα δράματα τοῦ Μεσαίωνα καὶ ἰντερμέδια τοῦ 16ου καὶ 17ου αἰῶνα. Οἱ πηγὲς αὐτῆς τῆς ἐποχῆς μᾶς πληροφοροῦν ὅτι μερικὰ θεάματα παθῶν διαρκοῦσαν ἀρκετὲς μέρες καὶ συνεχῶς. Ἔτσι, οἱ περίφημοι «Δεμηνικοὶ κύκλοι» ἀρχίζαν τὴν Τετάρτη γιὰ νὰ μὴ τελειώσουν παρὰ τὸ Σάββατο. Τὸ ἔργο ἀποτελεῖτο ἀπὸ 108 σκηνὲς καὶ ἐλάμβαναν μέρος 60 πρόσωπα. Γιὰ νὰ παρασταθῇ αὐτὸ τὸ ἔργο ἔκτισαν ἕνα εἰδικὸ θέατρο, καὶ οἱ πρέβες διαρκοῦσανε ἕνα χρόνο. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ 16ου αἰῶνα οἱ καθηγητὲς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κρακοβίας ὠργάνωσαν μιὰ σειρὰ παραστάσεων παρουσιάζοντας ἔργα Οὐμανιστῶν. Ὡς τὰ σήμερα ἀκόμα ὑπάρχουν τὰ ἐνόματα ἀνθρώπων ποὺ ἔπαιξαν σὲ ἔργο τοῦ Ἰακὼβ Λέκερ, ποὺ πρωτοπαίχτηκε στὰ 1552. Εἶναι ἡ πρώτη πολωνικὴ «διανεμὴ» ἔργου. Τὸ μεγαλύτερο ὅμως μέρος τοῦ λαοῦ δὲν πάει παρὰ μόνο σὲ ἔργα θρησκευτικοῦ χαρακτῆρα.

»Βοηθούμενοι ἀπὸ τὶς ἐπιτυχίες τῶν μυστηρίων ποὺ ἀνεβάστηκαν ἀπὸ Δομηνικανούς, οἱ φτωχοὶ φοιτητὲς τῆς Κρακοβίας, μὲ τὸ ὄνομα «Ἰάκωβοι» διωργάνωσαν γιὰ δικές τους λογαριασμὸ μιὰ συντροφιὰ ἠθοποιῶν, τῶν ὁποίων τὰ μέλη προέρχοντο ἀπὸ φοιτητὲς καὶ παιδαγωγοὺς τῶν δημοσίων σχολῶν. Γιὰ τὶς παραστάσεις τους, οἱ «Ἰάκωβοι» ἐπαιρναν ἕνα τάλληρο ἀπὸ κάθε ἄνθρωπο. Παρέμειναν θέατρα ἦσαν ὠργανωμένα καὶ σ' ἄλλες πόλεις τῆς Πολωνίας. Αὐτὲς οἱ φοιτητικὲς συντροφιὲς ἀπετελοῦντο ἀπὸ 4 ἕως 6 πρόσωπα.

»Οἱ παραστάσεις γινόντουσαν τὶς γιορτὲς τοῦ Πάσχα καὶ τοῦ Νέου Χρόνου. Στὶς παραστάσεις ποὺ δινόντουσαν μέσα σ' ἐκκλησίες, ἔπαιζαν κληρικοί. Τὶς Ἀπόκρυες οἱ συντροφιὲς δίναν παραστάσεις σὲ ἄρχοντες, ἀστούς, σὲ ξενοδοχεῖα καὶ σὲ σπίτια ἐμπόρων κραταιῶν. Παίζαν ἰντερμέδια συχνά, γραμμένα ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἴδιους. Στὸ τέλος τῆς παραστάσεως οἱ ἠθοποιοὶ κάναν ἔρανο ἀνάμεσα στοὺς θεατές.

»Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι μ' αὐτὰ τὰ μέσα τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἠθοποιοῦ ἦταν μακρυὰ ἀπὸ τοῦ νὰ ἔχῃ σοβαρὸ προορισμό. Ἡ πολωνικὴ εὐγένεια ἔντας δεσμένη «ψυχῇ τε καὶ σώματι» σὲ ἐπαγγέλματα στρατιωτικά, δὲν ἐνδιαφερότανε γιὰ τὸ θέατρο. Ἔτσι ἕνας διακεκριμένος συγγραφέας ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ὁ Γκορίκι, ἔλεγε: «Στὸν τόπο μας δὲν ἔχουμε μήτε κωμωδία μήτε παράδοση, ποὺ νὰ ἐπιτρέπῃ στὸν Πολωνὸ νὰ ξέρῃ τί εἶναι μῖμος». Τὸν Γενάρη τοῦ 1578 ἔδωσαν μιὰ παράσταση τοῦ δράματος «Ἡ ἐπιστροφὴ τῶν Ἑλλήνων πρεσβευτῶν», τοῦ Κοχανόβσκυ, πρίγκηπος τῶν Πολωνῶν ποιητῶν. Παιγμένο ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῶν «πιὸ ἔνδοξων οἰκογενειῶν» αὐτὸ τὸ ἔργο ποὺ εἶναι μιὰ ἀποθέωση τοῦ πελέμου, γράφηκε γιὰ νὰ ἐμπνεύσῃ στοὺς νέους τὴν ἀγάπη πρὸς τὰ ὅπλα.

»Δὲν ἦταν ὅμως τὸ θέατρο τῶν σχολείων ἐκεῖνο ποὺ δημιούργησε τὸν ἐπαγγελματία ἠθοποιό. Γιατὶ περισσότερο ἀπὸ 2 αἰῶνες, καὶ εἰδικῶς ἀπὸ τὸ 1571—1773, ὑπῆρξαν πάμπολλα τέτοια εἴδη θεάτρων στὸν τόπο μας. Ἡ πρωτοβουλία ὀφείλεται στὴν θρησκευτικὴ ἀδελφότητα. Καὶ πρῶτα, στὰ κολλέγια τῶν Ἰησουϊτῶν ποὺ ἀνελάμβαναν ὑπ' εὐθύνην τὸ ἔργον τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν νέων εὐγενῶν. Ἔτσι, οἱ Ἰησουῖται ὠργάνωσαν 29 σχολικὰ θέατρα ποὺ ἔπαιζαν τραγωδίες, κωμωδίες καὶ δράματα. Ὅλα τὰ ἔργα παιζέντουσαν λατινικά, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς διαλόγους καὶ τὰ ἰντερμέδια τῆς Ἁγίας Δωρεᾶς, ποὺ δινέντουσαν πολωνικά, γιὰ νὰ προκαλέσουν περισσέτερο τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ λαοῦ.

»Τότε ὁ Κανάρσκυ, ὁ μεγάλος ἀναμορφωτὴς τῆς παιδείας στὸν τόπο μας, ἄλλαξε τὸν χαρακτῆρα τῶν σχολικῶν θεαμάτων. Προσθέτει στὸ ρεπερτόριο τῶν θεάτρων ἔργα τοῦ Καρνέϋ, τοῦ Ρακίνα, τοῦ Βολταίρου. Ἕνας ἄλλος νεωτεριστὴς τοῦ πολωνικοῦ θεάτρου, ὁ Φραγκίσκος Μπορομελὲκ, δραματικὸς συγγραφέας καὶ ποιητής, πλουτίζει τὸ σχολικὸ ρεπερτόριο μὲ διάφορα ἔργα τοῦ Μολιέρου. Ἀλλὰ ἂν οἱ εὐγενεῖς καὶ ἀστοὶ δὲν δείχνουν ἐνδιαφέρο γιὰ τὸ πολωνικὸ θέατρο, οἱ βασιλεῖς τῆς Πολωνίας καλοῦσαν ξένους θιάσους. Οἱ παραστάσεις γινόντουσαν σὲ διάφορα σαλόνια, ποὺ τὴν τελευταία στιγμὴ μετεβάλλοντο σὲ αἴθουσες θεάτρου. Τὸ πρῶτο σωστὸ θέατρο ποὺ γίνηκε στὴν Πολωνία κτίστηκε ἀπὸ τὸν βασιλέα Βλαδισλάβ τὸν 4ο μέσα στὸ παλάτι. Μὰ παρ' ὅλα αὐτά, ὁ λαὸς ἐξακολουθεῖ νὰ μένῃ ἀδιάφορος. Καὶ μόνο στὴν ἄνοδο τῆς Σαξωνικῆς δυναστείας, τὸ θέατρο λαϊκοποιεῖται. Ὁ βασιλεὺς Αὔγουστος ὁ Β΄ φέρνει θίασο γερμανικὸ ὀπερέττας, γαλλικό. Τέσσερα χρόνια οἱ δυὸ θίασοι δίναν παραστάσεις στὴ Βαρσοβία. Μετὰ ἔρχεται ἡ ὄπερα τῆς Δρέσδης καὶ ἐπὶ 5 ἔτη παίζει μὲ μεγάλη ἐπιτυχία. Ὁ τελευταῖος Πολωνὸς βασιληᾶς ἀποφασίζει νὰ κάνῃ ἕνα μόνιμο θέατρο. Στέλνει λοιπὸν στὸ Παρίσι καὶ φέρνει ἠθοποιούς. Ἀλλὰ βλέποντας ὅτι ὁ κόσμος δὲν συγκινεῖται μὲ ξένα ἔργα, ξένους ἠθοποιούς, ἀποφασίζει νὰ ἀπεκτήσῃ ἡ Πολωνία σκηνὴ πολωνική. Πρᾶγμα πολὺ δύσκολο. Γιατὶ οἱ ἠθοποιοὶ δὲν ἦταν καθόλου ἀγαπημένοι ἀπὸ τὴν πολωνικὴ ἀριστοκρατία. Ἰδιαιτέρως οἱ ἠθοποιές! Ἀφοῦ δὲν τοὺς δίναν οὔτε μιὰ θέσι στὸ νεκροταφεῖο ἅμα πέθαιναν. Καὶ μένο ὁ Μπορομελὲκ, ἕνας Ἰησουΐτης, μὲ μιὰ σειρὰ ἄρθρων του, τάσσεται μὲ τὸ μέρος τῶν ἠθοποιῶν καὶ ἐξηγεῖ τὴν ἀξία τους.

»Σχηματίζεται ὁ πρῶτος θίασος 18 ἠθοποιῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 5 γυναῖκες. Τὸ 1765 ἡ 10η Νοεμβρίου εἶναι μιὰ μεγάλη ἡμερομηνία γιὰ τὸ θέατρό μας: πρωτοπαίχτηκε πολωνικὸ ἔργο μπρὸς σὲ πολυπληθὲς κοινό. Παίξαν τὸ ἔργο τοῦ Μπιελάβσκυ: «Οἱ θυμωμένοι».

Ἔτσι γεννήθηκε τὸ πολωνικὸ θέατρο. Αὐτοὶ ἦταν οἱ πρῶτοι συγγραφεῖς καὶ ἠθοποιοί».

ΝΙΚΟΣ Θ. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ

ΜΙΑ ΕΝΔΙΑΦΑΡΟΥΣΑ ΕΡΕΥΝΑ ΜΑΣ

Ο ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΕΙΝΕ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ;

Τὸν λόγον σήμερον ἔχει ὁ καλλιτέχνης φωτογράφος κ. Εὐαγγελίδης, αἱ φωτογραφίαι τοῦ ὁποίου — ἰδίως τὰ πορτραῖτα — θεωροῦντα ἔργα τέχνης. Στὴν ἐρώτησή μας ἂν ἡ φωτογραφία εἶνε τέχνη ἀπήντησε:

— Καὶ βέβαια εἶνε. Ὁ φωτογράφος μπορεῖ θαυμάσια νὰ ἐκφρασθῇ μ' ὄργανό του τὴν φωτογραφικὴ μηχανή. Τὰ σημερινὰ δὲ φωτογραφικὰ μέσα εἶνε ὅ,τι στὸν ζωγράφο ἡ παλέτα καὶ ὁ χρωστῆρας του. Ἐπίσης τὸ φῶς παίζει σπουδαιότατον ρόλον, ἔχοντος τὴν ἀξία ποὺ ἔχει τὸ χρῶμα γιὰ τὸν ζωγράφο.

— Ποιὸς κατὰ τὴ γνώμη σας εἶνε ὁ σκοπὸς τῆς φωτογραφίας, καὶ ποιὰ τὰ μέσα τῆς ἐπιδιώξεως τοῦ σκοποῦ της;

— Ὁ φωτογράφος ἔχει τὸν ἴδιο σκοπὸ ποὺ ἔχει καὶ κάθε ἄλλος καλλιτέχνης, δηλαδὴ νὰ δημιουργήσῃ, ἐὰν δὲ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν γίνεται ἀκόμη στὴν Ἑλλάδα, εἶνε γιατὶ δὲν ἔχει κίνητρα ἀρκετὰ στὴν χώρα του ὁ Ἕλλην φωτογράφος, ὥστε νὰ προχωρήσῃ στὸν σκοπό του δημιουργικά. Πάντως ὑπάρχει κάποια προσπάθεια ἐπαινετή, μόνο ποὺ εἶνε μικρή, πολὺ γρήγορα ὅμως εἶμαι βέβαιος πὼς θ' αὐξηθῇ καὶ θὰ δώσῃ μιὰ μέρα τοὺς καρπούς της. Ἡ ὕπαρξις τεργάτες δὲ μιᾶς φωτογραφικῆς καλλιτεχνικῆς προσπαθείας γιὰ νὰ κατορθώσουν νὰ δημιουργήσουν ἕνα κοινὸ ποὺ θὰ ἐκτιμήσῃ τὴν προσπάθειά τους, πρέπει νὰ ὑποστοῦν μεγάλες θυσίες καὶ νὰ καταβάλουν μαρτυρικὸ ἀγῶνα. Στὴν Εὐρώπη ἐὰν ὑπάρχῃ φωτογραφικὴ πρόοδος ὑπάρχει διότι τὸ κοινό της εἶνε αἰσθητικὰ μορφωμένο καὶ ξεύρει νὰ ἐκτιμᾷ κάθε προσπάθεια.

Η Δὶς ΝΤΕΖΗ ΠΕΡΙΣ

Ἡ Δὶς Ντέζη Πέρις ποὺ ἔχει τὸ φωτογραφεῖο της στὴν ὁδὸν Βουλῆς 17, μᾶς ἐκθέτει ὡς ἑξῆς τὶς γνῶμες της:

— Ὁ φωτογράφος βεβαίως εἶνε καλλιτέχνης. Πρῶτον διότι πρέπει νὰ ἔχῃ καλλιτεχνικὸ γοῦστο στὸ κάθε τί, δεδομένου ὅτι τὸ τράβηγμα μιᾶς φωτογραφίας καὶ ἡ ἐπιτυχία της ἐξαρτᾶται ἀπὸ δύο σημεῖα. Πρῶτα πὼς θὰ τοποθετηθῇ τὸ ἀντικείμενο καὶ δεύτερο μὲ τί τρόπο θὰ φωτογραφηθῇ. Ἡ ἀλήθεια εἶνε πὼς ὅσο ἁπλῆ φαίνεται ἡ τέχνη αὐτή, τόσο δύσκολη εἶνε. Ἔχει μιὰ χάρι ἰδιαίτερη ἐντελῶς ἡ ἀποτύπωσις τῆς εἰκόνος πάνω στὸ χαρτί, ὅταν μάλιστα γίνῃ καὶ τὸ ἀναγκαῖον ρετούς. Ἡ ἐπιτυχία μιᾶς καλλιτεχνικῆς φωτογραφίας ἐξαρτᾶται πολὺ ἀκόμη κ' ἀπὸ τὴν ἐμφάνισι, ἀκόμη δὲ περισσότερο κ' ἀπὸ τὸ καλὸ μηχάνημα.

Ἕνα ὅμως καλὸ μηχάνημα στοιχίζει μιὰ ὁλόκληρη περιουσία ποὺ εἶνε δύσκολο νὰ τὴν προμηθευθοῦμε.

— Σ' ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου— συνεχίζει ἡ Δὶς Πέρις— ἡ φωτογραφία ἔχει προοδεύσει ἀρκετά. Ἀρκεῖ νὰ σᾶς πῶ, ὅτι διδάσκεται στὰ πολυτεχνεῖα καὶ σπουδάζεται θεωρητικῶς, πρακτικῶς, ἀλλὰ πιὸ πολὺ ἐπιστημονικά. Ἴσως ὅμως νὰ μὴν ἔχῃ τὴν διάδοσι ποὺ ἔχει ἐδῶ, γιατὶ ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες εἴμεθα οἱ πιὸ φωτογραφόφιλοι ἀπὸ κάθε ἄλλο λαό.

— Κανένα ἐπεισόδιο ἀπ' τὴ ἐπαγγελματική σας ζωή;

Σταυροκοπήθηκε καὶ μᾶς κοίταξε μὲ παράπονο. Ὄχι κ' ἐπεισόδια μᾶς λέγει.

— Δὲν ἐννοῶ ἐπεισόδια, ἀλλὰ εὔθυμα.

— Νὰ σᾶς πῶ ἕνα. Ἦτανε ἡ ἐποχὴ ποὺ μόλις εἶχ' ἀνοίξει τὸ φωτογραφεῖο μου, ὅταν ἕνα πρωινὸ μπῆκαν γιὰ νὰ φωτογραφηθοῦν δύο γέροι, ἄνδρας καὶ γυναῖκα. Ἐκεῖνος ἕνας λεβεντόγερος καὶ κοτσονᾶτος, ἐκείνη μιὰ γυναῖκα ἄσχημη καὶ ἀποκρουστική.

Μόλις τοὺς φωτογράφησα, ὕστερα μὲ πλησίασε ἡ γρηὰ καὶ μοῦ εἶπε ἐμπιστευτικά. Ἄκουσε παιδί μου, θέλω νὰ μὲ κάνῃς ἐμένα ὡραία καὶ ὅσο μπορεῖς ἄσκημο ἐκεῖνο καὶ μοῦδειξε μὲ τρόπο τὸ γέρο της.

Γύρισα καὶ τὴν κύτταξα μὲ στεναχώρια. Πῶς θὰ μποροῦσα νὰ χαλάσω τὴν φάτσα τοῦ γέρου ποὺ ἦτανε λεβέντης καὶ κοτσονᾶτος, καὶ νὰ τροποποιήσω ἐπὶ τὰ βελτίω τὴν φάτσα ἐκείνης. Καλὰ τῆς εἶπα μὲ κάποια δυσφορία γιὰ νὰ τὴν ξεφορτωθῶ.

Περάσανε κάμποσες μέρες ὅταν ἦλθε ἡ γρηὰ νὰ πάρῃ τὶς φωτογραφίες της. Ὅταν τὴν κύτταξε καλὰ φάνηκε πὼς ἀπελπίστηκε, γιατὶ κούνησε μὲ παράπονο τὸ κεφάλι της κ' ἀρκέστηκε νὰ μοῦ πῇ: Εἶχε δίκηο ὁ γέρος, ποὺ μ' ἀπατοῦσε συχνὰ μὲ ἄλλες, ἀφοῦ εἶμαι τόσο ἄσχημη.

Τὴ συμπόνεσα, μὰ τί νὰ κάνω. Ὅ,τι μποροῦσα τὸ ἔκανα.

ΚΩΣΤΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς κ. Δ. Μπόγρης.
(Μιὰ ἐξαιρετικὴ φωτογραφία τοῦ καλλιτέχνου κ. Α. Εὐαγγελίδη).

ΣΤΟ ΧΟΡΟ ΤΟΥ ΑΤΕΛΙΕ ΤΗΣ

κ. ΣΤΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Μιὰ σιδερένια πό

Χειρόγραφα, εἰκόνες, σκίτσα κ. λ. π. δέν ἐπιστρέφονται

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Γραφεῖα: Λεωχάρους 19
Τηλέφωνον 20 837
Τυπογραφεῖα:
Στοά Πάππου 8

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΕΞΗΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΜΑΣ 12-17 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1879

Αὐτὴ ἡ ἑβδομάδα ἦτανε ἡ καθαρή, λεγομένη, ἑβδομάδα, ἡ πρώτη φυσικὰ τῆς Σαρακοστῆς. Γι' αὐτὸ δὲν ἔπαιζε ὁ μόνος θίασος τοῦ Ἰταλικοῦ μελοδράματος ποὺ δούλευε στὴν Ἀθήνα.

—Στὶς 12 λοιπὸν τοῦ μηνὸς καὶ στὶς 13, στὶς 14 καὶ στὶς 15 δὲν ὑπάρχει ἐντελῶς καμμιὰ θεατρικὴ πληροφορία.

—16 Φεβρουαρίου. Τὴν περασμένη ἑβδομάδα πρωτόπαιξε στὴν Ἀθήνα ὁ Γάλλος .ενόρος Βερνόν. Ἡ «Ἐφημερὶς» γράφει πολλὰ περίεργα γι' αὐτόν. Ἡ πραγματική του δουλειὰ ἦτανε ἡ ζωγραφική. Πολλὰ ἔργα του εἶχε ἀγοράσει ἡ βασίλισσα τῆς Ἱσπανίας. Καὶ οἱ πολλὲς ἐκθέσεις τοῦ Παρισιοῦ εἶχανε γίνει δεκτὰ ἔργα του καὶ εἶχανε κριθῆ εὐνοϊκά. Ξαφνικά, ἐπειδὴ εἶχε λίγη φωνή, ὄχι ὅμως καὶ κακὴ καὶ τὴν εἶχε σπουδάσει, τὸν ἔπιασε ἡ ἐπιθυμία νὰ γίνῃ τραγουδιστής. Στὴ Γαλλία δὲν τόλμησε νὰ ἐμφανισθῆ. Διάλεξε τὴν Ἑλλάδα, πρωτοτραγούδησε στὴ Σύρα, φαίνεται δὲν πληρωνόταν, καὶ ἦρθε στὴν Ἀθήνα. Σχετίσθηκα μὲ τοὺς κύκλους τοὺς δημοσιογραφικοὺς καί, ξεχωριστά, μὲ τὸν Δημήτριο Κορομηλᾶ, τὸν ζακουστὸ συγγραφέα, ποὺ τότε διηύθυνε τὴν «Ἐφημερίδα», τὸ πρῶτο καθημερινὸ φύλλο τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου (1875). Ὅμως, μόλις ἔβγαινε στὴ σκηνὴ πάθαινε τέτοιο τράκ, ποὺ δὲν μποροῦσε οὔτε νὰ τραγουδήσῃ οὔτε νὰ κινηθῆ. Ἐγκαταλείπει λοιπὸν τὸ θέατρο, γιατὶ «θὰ ἠδικεῖτο», ἐπὶ πλέον ἀσχολούμενος νὰ θέτῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου του τὸ κόκκινον καὶ τὸ λευκόν, χρώματα ἄτινα ἦσαν τόσον πολύτιμα ἐπὶ τῆς πυξίδος του (στὴν παλέτα του δηλαδή)». Χάρισε μάλιστα ἕνα ἔργο του στὸν Κορομηλᾶ, ποὺ τὸ κρέμασε στὸ δημοσιογραφικό του γραφεῖο. Τὸν προπέμπουν μὲ χαρὰ γιὰ νὰ ξαναγυρίσῃ στὴ ζωγραφικὴ καὶ στὴ Γαλλία, ὅπου φυσικὰ δὲν θὰ ξαναβγῆκε στὸ θέατρο.

—Τὴν ἴδια μέρα μαθαίνουμε ὅτι συνεδρίασε ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου, ποὺ χτιζότανε τότε γιὰ ν' ἀποφασίσῃ, τί θὰ κάνῃ ἐπὶ τέλους, θὰ βρῇ λεπτὰ νὰ συνεχίσῃ τὸ χτίσιμο ἢ θὰ τὸ παρατήσῃ στὴ μέση. Εἶχε γίνει μιὰ μετοχικὴ ἑταιρεία γιὰ νὰ χτισθῇ τὸ θέατρο αὐτό, ποὺ τώρα θὰ κατεδαφισθῇ, ὅπως ἀνηγγέλθη.

—Τὴν ἐπιτροπή, καθὼς μαθαίνουμε ἀπὸ τὴν «Ἐφημερίδα» τῆς 21 Φεβρουαρίου τὴν ἀποτελοῦσαν : Β. Γιαννόπουλος, τμηματάρχης, Α. Γρηγοριάδης, γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν. Γραμματεὺς τῆς ἐποπτικῆς αὐτῆς ἐπιτροπῆς ἕνας νέος ὑπάλληλος τῆς Ἰονικῆς Τραπέζης, ὀνομαζόμενος Τερτσέτης.

—Ἐπίσης, ἀπόψε, Παρασκευή, ὁ Κορομηλᾶς θὰ διαβάσῃ στὸν «Παρνασσὸ» τὸ τρίπρακτο «δραμάτιό» του «Ἀκτὶς ἐν σκότει». Γιὰ τὴν περίοδο τῆς Σαρακοστῆς ὁ «Παρνασσὸς» εἶχε ὀργανώσει σειρὰ ἀπὸ ἐπιστημονικὰ καὶ φιλολογικὰ μαθήματα. Στὰ ἐπιστημονικὰ ἡ εἴσοδος δύο δραχμές, στὰ φιλολογικὰ δωρεάν. Πρόεδρος ὁ Ε. Δραγούμης.

—Μαζευόντουσαν λοιπὸν πολλοὶ καί, μαζὶ μὲ τ' ἄλλα, ἀκούγανε καὶ ὁλόκληρα θεατρικὰ ἔργα, σὰ μιὰ διάλεξη δηλ. ποὺ κρατοῦσε τρεῖς ὧρες.

—Ἡ συνήθεια δὲν ἦτανε μοναδικὸ φαινόμενο. Σὲ μιὰ τέτοια συγκέντρωση τοῦ «Παρνασσοῦ» εἶχε διαβάσει καὶ ὁ Βασιλειάδης τὴν περίφημη τὴ «Γαλάτειά» του στὰ 1870.

—17 Φεβρ. Εἶχε ἀναγγελθῆ γιὰ σήμερα ὁ «Ἐρνάνης», ἀλλὰ ἡ παράσταση δὲν ἔγινε.

—Τὸ μελόδραμα ἔπαιζε στὸ θέατρο Μπούκουρα.

—Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἐαρινοῦ θεάτρου «Ἀπόλλων» τὸ νοίκιασε πάλι στὸν Α. Τσόχα, ποὺ θὰ τὸ ἀνακαινίσῃ.

—Ὁ «Ἀπόλλων» ἦτανε παριλίσσιο.

Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

ΤΟΥ Κ. ΑΝΤ. ΧΑΤΖΗΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Προεκηρύχθη καὶ ἄλλος θεατρικὸς διαγωνισμὸς πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν. Ἀγωνοθέτης τὴν φορὰν αὐτὴν εἶνε ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας καὶ νομίζομεν ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ τῆς ἐκφρασθοῦν τὰ θερμότερα εὐχαριστῶ ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν ἀγάπην ποὺ ἔδειξε πρὸς τὸ ἑλληνικὸν θέατρον καὶ τὴν ἐπιθυμίαν της νὰ τὸ ἐνισχύσῃ.

Ὅσον ὅμως καὶ ἂν εἶνε ἡ χειρονομία αὐτὴ ἀξία τοῦ εἰλικρινεστέρου χαιρετισμοῦ, ἔρχεται ἐν τούτοις νὰ περιπλέξῃ ἀκόμη περισσότερον μίαν κατάστασιν ἡ τοὐλάχιστον νὰ ἐπιτείνῃ μίαν ἀπορίαν ποὺ δοκιμάζουν ὄχι μόνον οἱ διαγωνιζόμενοι, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Πρόκειται δηλαδὴ διὰ νὰ ἔλθωμεν εὐθὺς ἀμέσως εἰς τὸ θέμα περὶ τῆς σκοπιμότητος τῶν διαγωνισμῶν αὐτῶν, ἡ ὁποία ἀμφισβητεῖται ἀκόμη περισσότερον τώρα.

Ἔχουν λοιπὸν ἢ δὲν ἔχουν σκοπιμότητα οἱ δραματικοὶ διαγωνισμοί; Ἂς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ φρονῶμεν ὅτι μὲ οἱανδήποτε κρίσιν, μὲ οἱουσδήποτε κριτάς, μὲ οἱονδήποτε ἠθικὸν ἢ χρηματικὸν ἔπαθλον, οἱ διαγωνισμοὶ ποὺ γίνονται στεροῦνται τῆς πρωταρχικῆς ἱκανοποιήσεως ποὺ περιμένει νὰ δοκιμάσῃ κάθε συγγραφεὺς ποὺ γράφει ἕνα ἔργον καί — περισσότερον ἀκόμη — ὁ συγγραφεὺς ποὺ θὰ βραβευθῇ.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι οἱ ὑποβάλλοντες θεατρικὰ ἔργα εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς δὲν φιλοδοξοῦν τὰ καλὰ λόγια καὶ τοὺς ἐπαίνους τῆς ἐπιτροπῆς, οὔτε τὴν σύντομον δημοσίευσιν τῆς κρίσεως εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς ἑπομένης, οὔτε καὶ αὐτὸ τὸ χρηματικὸν βραβεῖον ἀκόμη, ὅσον φιλοδοξοῦν νὰ ἰδοῦν τὸ ἔργον των παιζόμενον ἀπὸ ἕνα οἱονδήποτε Θίασον.

Αὐτὸ εἶνε τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὠμέγα τῆς ἱκανοποιήσεώς των. Αὐτὸ εἶνε ἡ μοναδικὴ των φιλοδοξία. Ἀλλὰ καὶ αὐτό, πρωτίστως καὶ κυρίως, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶνε ὁ σκοπὸς ἑνὸς δραματικοῦ διαγωνισμοῦ. Ἕνα ἔργον ποὺ γράφεται καὶ βραβεύεται μάλιστα, δὲν εἶνε δυνατὸν βεβαίως νὰ ἔχῃ ἄλλον προορισμόν, παρὰ νὰ παιχθῇ. Καὶ ἕνας διαγωνισμὸς ποὺ προκηρύσσεται, δὲν ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ περαιωθεὶς μέχρι τῆς στιγμῆς μόνον κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ βραβευθείς, παραλαμβάνων τὸ σχετικὸν φακελλάκι μὲ τὰ ὀλίγα χρήματα, ἀκούσῃ μερικοὺς ὑποχρεωτικοὺς καθ' ὅλα θαυμασμοὺς καὶ ὑποστῇ ἀρκετάς, τυπικὰς ἢ ὄχι, χειραψίας. Καὶ ὅμως, ὁ γράφων ἐξ ὅσων ἐνθυμεῖται κανεὶς διαγωνισμὸς δὲν ἐξησφάλισε τὸ παίξιμον τῶν βραβευομένων ἔργων. Ἀντὶ τούτου δὲ ἡ Κριτικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ τὸ σχετικὸν ἵδρυμα ποὺ προεκήρυξε τὸν διαγωνισμόν, ἐνῶ συναισθάνονται βαρεῖαν ὑποχρέωσιν μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς κρίσεως, παύουν νὰ ἔχουν τοῦ λοιποῦ κάθε σκέψιν. Καὶ ὁ διαγωνισμὸς τερματιζόμενος μαζὶ μὲ τὴν ὡραίαν συγκέντρωσιν, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἀνεγνώσθη ἡ κρίσις, ἀφήνει τοὺς βραβευθέντας εἰς τὴν τυραννικωτέραν ἀπορίαν, διατί ἔγραψαν καὶ διατί ἆρά γε ἐβραβεύθησαν.

*

Ἂς ρίξωμε μιὰ σύντομη ματιὰ εἰς ὅ,τι ἔγινε καὶ γίνεται. Δραματικοὺς διαγωνισμοὺς προκηρύσσουν συχνὰ ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ἡ Ἑταιρία τῶν Θεατρικῶν Συγγραφέων, ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος «Παρνασσὸς» καὶ ἄλλοι, τώρα δὲ ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας. Ὁ τακτικώτερον προκηρυσσόμενος διαγωνισμὸς εἶνε ὁ Καλοκαιρίνειος ἐκ μέρους τοῦ «Παρνασσοῦ», ἀριθμῶν ἤδη, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, δέκα ὀκτὼ ἐτῶν ζωήν. Ἐὰν ὁ τελευταῖος αὐτὸς ληφθῇ ὡς βάσις, καὶ ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι στέλλονται τακτικὰ περὶ τὰ 20—25 ἔργα κάθε ἔτος, ἔχομεν πλέον ἀπὸ 400 ἔργα ποὺ ὑπεβλήθησαν. Κι' ἂν συμπεριλάβωμεν καθ' ὑπόθεσιν καὶ τὰ ἀποσταλέντα εἰς τοὺς ἄλλους διαγωνισμοὺς ἔργα, κατὰ τὸ ἴδιον διάστημα τῶν 18 ἐτῶν, εἰς ἄλλα 100 μόνον, ἔχομεν πλέον τῶν 500 ἔργων. Εἰς κάθε ὅμως διαγωνισμὸν βραβεύονται ἓν ἢ δύο ἔργα καὶ ἐπαινοῦνται ἕτερα δύο τρία, ἄρα, κατὰ προσέγγισιν, ἔχομεν πλέον τῶν 100 βραβευθέντων ἢ ἐπαινεθέντων ἔργων. Ἀπὸ τὰ 100 πάλιν αὐτὰ ἔργα, ζήτημα εἶναι ἂν ἐπαίχθησαν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τὰ 5 ἢ 6, κατὰ τὸ ἴδιον διάστημα τῶν 18 ἐτῶν, κατόπιν μεγάλων θυσιῶν καὶ ἀγώνων τῶν συγγραφέων των.

Ὕστερα ἀπὸ τὸν πρόχειρον αὐτὸν ὑπολογισμόν, ἀποδεικνύεται καθαρὰ ἐὰν οἱ διαγωνισμοὶ ἔχουν πράγματι σκοπιμότητα καὶ ἐὰν ἐκπληροῦν τὸν προορισμὸν ποὺ πρέπει νὰ ἔχουν, νὰ πλουτίσουν δηλαδὴ τὸ δραματολόγιόν μας καὶ νὰ δώσουν εἰς τὸ κοινὸν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἑλληνικὴν παραγωγήν. Τὰ ἀπομείναντα 95 ἔργα δὲν ἐπαίχθησαν,οὔτε πρόκειται νὰ παιχθοῦν. τὰ δὲ ἱδρύματα ποὺ τοὺς ποσεκήρυξαν δὲν ἠμποροῦν φυσικὰ νὰ καυχηθοῦν ὅτι συνετέλεσαν εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου, σκοπὸν τὸν ὁποῖον νομίζουν τοὐλάχιστον ὅτι ὑπηρετοῦν. Τὸ μόνον θετικὸν ποὺ ἐπιτυγχάνεται εἶνε ἡ ἀπογοήτευσις τοῦ βραβευομένου συγγραφέως, ὁ ὁποῖος ἂν τὸ ἔργον του ἐπαίζετο, κανεὶς δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ ἂν δὲν θὰ ἐξειλίσσετο εἰς δοκιμώτατον συγγραφέα.

*

Γνωρίζομεν ὅτι εἰς τὰ ἀνωτέρω διατυποῦνται ἀρκεταὶ ἀντιρρήσεις. Πρώτη καὶ καλλίτερη — δηλαδὴ χειρότερη —εἶνε ἡ γνώμη κατὰ τὴν ὁποίαν, ὅλα ἀνεξαιρέτως, τὰ βραβευόμενα εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς ἔργα, δὲν εἶνε καλὰ διὰ τὴν σκηνήν. Ἐκτὸς ὅμως τοῦ ὅτι ἡ γνώμη αὐτὴ δὲν βασίζεται εἰς κανὲν περιστατικὸν καὶ ἐπομένως, εἶνε αὐθαίρετος, εἶνε ἐπίσης καὶ ἀδικαιολόγητος. Διότι, τὰ ἔργα, κατὰ γενικὸν κανόνα, τὰ κρίνουν οἱ πλέον πεπειραμένοι συγγραφεῖς μας, οἱ ὁποῖοι, εἶνε γνῶστα τῆς σκηνῆς καὶ τῆς θεατρικῆς τέχνης. Ἐὰν λοιπὸν αὐτοὶ γνωρίζουν ὀλιγώτερα ἀπὸ τοὺς ὁμιλοῦντας ἀπὸ καθέδρας, τὸ σφάλμα δὲν εἶναι εἰς τοὺς κριτάς, τὸ ἱδρυμα καὶ τοὺς συγγραφεῖς. Λέγουν ἀκόμη ὅτι τὰ ἱδρύματα ποὺ βραβεύουν ἔργα θεατρικά, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κάμουν τὸν θεατρώνην διὰ νὰ τὰ παίζουν. Ἀσφαλῶς ναί.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ὁ διαγωνισμὸς εἶχε σκοπιμότητα, ἀφοῦ εν ἀντίγραφον τοῦ βραβευθέντος ἔργου θὰ μείνῃ εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἱδρύματος ἄχρηστον, εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα καὶ ἄλλο ἕν εἰς τὸ συρτάρι τοῦ συγγραφέως.

Λέγουν ἐπίσης ὅτι, ἀφοῦ τὸ ἱδρυμα καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκαμαν τὸ καθῆκον των, πρέπει καὶ οἱ θίασοι νὰ κάμουν τὸ ἰδικόν των καὶ νὰ παίξουν τὸ ἔργον.Κι' αὐτὸ εἶνε ἀληθές. Ἀλλὰ οἱ θίασοι δὲν κάμνουν δυστυχῶς τὸ καθῆκον των καὶ κανεὶς δὲν τοὺς τὸ ἐπιβάλλει, ὁ ὑποφαινόμενος δέ, θὰ ἠδύνατο νὰ παρατάξῃ σωρείαν περιστατικῶν.

Λέγουν. . .

Ἀλλὰ εἶνε περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ ἄλλας ἀντιρρήσεις ποὺ δὲν ἔχουν καμμίαν βάσιν. Καὶ τὸ μέγα, ἀδιάσειστον γεγονὸς ποὺ παραμένει εἶνε, ὅτι τὰ βραβευόμενα ἔργα κατ' οὐδένα τρόπον παίζονται. Καὶ ὅταν τὰ ἔργα δὲν παίζονται, ὁ διαγωνισμὸς εἶνε, φρονοῦμεν, ἄνευ σκοποῦ. Καὶ ὅταν εἶνε ἄνευ σκοποῦ, διερωτᾶται κανεὶς διὰ ποῖον λόγον γίνεται.

Εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ἀπογοητευτικά, μία ἐλπὶς καὶ μία εὐχὴ τοὐλάχιστον μένει: Νὰ γίνῃ ὁ διαγωνισμὸς ποὺ προεκήρυξεν ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας, νὰ ὑπάρξουν ἔργα καλά, νὰ βραβευθοῦν καὶ νὰ φροντίσῃ κατόπιν ἡ Ὀργάνωσις, διὰ τῆς ἠθικῆς της ἐπιβολῆς, νὰ παιχθοῦν. Ἔτσι μόνον ὁ διαγωνισμὸς της «θὰ πιάσῃ τόπο».

ΑΝΤ. ΧΑΤΖΗΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Υ.Γ. — Εἶνε φανερὸν ὅτι εἰς τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον ἐξητάσθη μόνον τὸ βασικὸν μειονέκτημα τῶν διαγωνισμῶν καὶ ὄχι τόσα ἄλλα μειονεκτήματα, τὰ ὁποῖα ἴσως ἀναφερθοῦν εἰς ἄλλην εὐκαιρίαν.

Α. Χ.

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΗΘΟΠΟΙΩΝ ΤΑ ΘΕΑΤΡΙΚΑ...ΑΣΤΕΡΙΑ ΧΟΡΕΥΟΥΝ

Ἡ μεγάλη σάλα τοῦ «Μαξὶμ» καὶ ὕστερα ντίβες, ντιβέττες, ἀστέρια, ἀστεράκια, διάττοντες... Φῶτα διακριτικά, χαμηλωμένα, φαλάκρες, ὦμοι ὡραῖοι καὶ γυμνοί, κρυστάλλινα σκεύη, κρυστάλλινα γέλοια, παθητικὰ μοτίβα, λυγμοὶ τῶν σαξοφώνων σύνθρηνο τῶν βιολιῶν. Ὅ,τι ἀκριβῶς θὰ μποροῦσε νὰ ἰδῇ καὶ ν' ἀκούσῃ κανεὶς σ' ἕναν ὁποιοδήποτε χορό.

Ἡ μόνη διαφορὰ τοῦ χοροῦ τῶν ἠθοποιῶν ἔγκειται στὸ ὅτι τοὺς μὲν ἄλλους χοροὺς φωτίζουν ἠλεκτρικὰ φῶτα ἐνῷ τὴ σάλα τοῦ Μαξὶμ τὴ φώτιζαν προχτὲς ... ἀστέρια... Τίποτε ἄλλο.

Στὴν τετράγωνη πίστα ἕνα πλῆθος ἀλλοπρόσαλο καὶ ποικιλόχρωμο προσπαθοῦσε νὰ κολακεύσῃ τὴν Τερψιχόρη ἐνῷ στὰ γύρω τραπεζάκια καὶ στὰ θεωρεῖα πολλὰ συνεφάκια, ἀπὸ καπνοὺς σιγαρέττων, σκιτσάριζαν στὴν ὁροφὴ ὄνειρα, πόθους, ἐλπίδες, ἀπογοητεύσεις, αἰσιοδοξίες καὶ .. ἀνίες...

Πολλὲς φορὲς ἀπ' τὶς στῆλες αὐτὲς σᾶς ἔχω κουράσει ἀναγνώστη μου μὲ περιπάτους. Τί λέτε; Κάνουμε κι' ἀπόψε συντροφιά; Πᾶμε στὸ χορὸ τῶν ἠθοποιῶν; Τά...ἔξοδα δικά μου... Χαμογελᾶτε; Αὐτὸ σημαίνει ὅτι δέχεσθε... Ἐμπρὸς λοιπόν...

Γιὰ σκεφθῆτε. Αὐτὴ ἡ κυρία στὸ θεωρεῖο ἐκεῖνο δεξιὰ ποὺ γελάει τόσο ὥμορφα θἄχει φαίνεται ἀκούσει χιλιάδες φορὲς τὴ φράση: «Ἔχετε ὡραῖα δόντια» ἢ «τὸ χαμόγελό σας εἶνε γλυκὸ σὰν τὴν ἐλπίδα» κι' ἐξακολουθεῖ νὰ χαμογελᾶ...

Ἡ Ἀλίκη Βέμπο πλησιάζει ἕνα τραπεζάκι. Κρατεῖ ἕνα πανέρι μὲ λουλούδια (μὲ πόσο φανατισμὸ ἐκτελεῖ τὸ καθῆκον της). Ἀφίνει ἕνα μπουκεττάκι μενεξέδες. Ὁ φρακοφορεμένος θαυμασμὸς ἑνὸς νεαροῦ τῆς βάζει στὸ χέρι ἕνα κατοστάρικο. Ἡ Ἀλίκη τὸν κοιτάει στὰ μάτια καὶ χαμογελάει. Ὁ κύριος παθαίνει τράκ, κοκκινίζει, καὶ κάτι θέλει νὰ πῇ. Μὰ ἡ χαριτωμένη ἀνθοπώλις... ὄνειρο ἦταν καὶ ἀνεχώρησε...

Δυὸ «καγκουλὰρς» μὲ πλησιάζουν. Ἐκεῖνος ψηλὸς μὲ βελούδινο ντόμινο καὶ φωνὴ ... γυναικεῖα. Ἐκείνη μὲ ντόμινο μεταξωτὸ καὶ δαντελλένια μάσκα ἡ ὁποία δὲν κατώρθωνε νὰ κρύψῃ δυὸ κατακόκκινα χειλάκια, τόσο γλυκά. Τὸ ὄνομα ἐκείνου εἶναι Ἄλκης, ἐκείνης Ε·Ι·ΝΤΑ. Δὲν ξέρω ποιὰ πραγματικὰ ὀνόματα κρύβονται κάτω ἀπ' αὐτὰ τὰ δυὸ ντόμινα μὲ παρακάλεσαν ὅμως νὰ γράψω κάτι καὶ γι' αὐτούς. Ἂς μὴν τοὺς χαλάσουμε τὸ χατήρι, ἔ;

Ἀλήθεια. Τί περίεργη ποὺ εἶναι ἡ ζωή, Σὰν τὴν Εἴντα. Ἕνα μαῦρο ντόμινο, μιὰ νταντελλένια μάσκα, κάτω ἀπ' αὐτὴ δυὸ γλυκὰ χεῖλη τόσο παράξενα ποὺ χαμογελοῦσαν τόσο ὥμορφα. τόσο γλυκὰ ... Εἴντα πιὸ νἆναι ἄραγε τὸ πραγματικό σας ὄνομα;

Ἡ ὥρα εἶναι μία περίπου. Ὁ κομφερανσιὲ ἀναγγέλλει τὴν πρώτη ἐμφάνιση.

— Ἡ δὶς Σοφία Βέμπο σ' ἕνα βάλς. Ἡ «Θεατρίνα» τοῦ κ. Χαιροπούλου εἰδικὰ γραμμένο γιὰ τὸ χορὸ τῶν ἠθοποιῶν.

Ἡ Βέμπο μὲ μιὰ ἔξωμη τουαλέττα πλησιάζει στὸ μικρόφωνο. Τὸ πιανίσσιμο τοῦ σαξοφώνου γεμίζει τὴν αἴθουσα. Ἡ φωνὴ τῆς Βέμπο ... πολὺ θἄθελα νὰ πῶ «γεμίζει τὶς καρδιὲς»... ἀλλὰ δὲν τὸ λέω... Ἡ Σοφία τραγουδάει.

Χαρὰ γεμίζει ἡ σκηνὴ
σὰν ξεπροβάλεις γυμνὴ
μὲ μάτια μαῦρα, μὲ χεῖλη (βαμμένα,
ὁ προβολέας κρυφὸς
σὲ ἀχνοντίνει μὲ φῶς
καὶ σὲ λικνίζουν βιολιὰ με- (θυσμένα.

Σοῦ ξεπληρώνουν χορὸ καὶ (τραγούδια
μὲ λουλούδια
μὲ λουλούδια
Σὰν σὲ μπιζάρουν πολὺ
θὰ ὄγῆς νὰ στείλῃς φιλὶ
κι' ἂς ἔχει δάκρυα ἡ ματιά (σου θολή....

ΡΕΦΡΑΙΝ

Θεατρίνα γλυκειὰ
Ἐχεις μοῖρα κακιὰ
τί κι' ἂν νοιώθεις τὸν πόθο ἢ (τὴ ζήλεια

Κάθε κλάμα μπορεῖ
θεατρίνα μικρὴ
νὰ σοῦ φτάσῃ σὰν γέλιο στὰ (χείλια

Τὸ σκιτσογραφικὸ ρεπορτὰζ τῶν «Παρασκηνίων», ἀπὸ τὸν χορὸ τῶν ἠθοποιῶν. (Σκίτσα Ν. Ζωγράφου)

Κι' ἂν μιὰ πίκρα βαθειὰ σὲ (πληγώνει
νὰ γελᾶς γιατὶ ὁ κόσμος πλη (ρώνει
κι' ἦρθε ἐδῶ νὰ χαρῇ
θεατρίνα μικρὴ
καὶ ἂς εἶνε ἡ χαρά σου νεκρή.

Μετὰ τὴ Βέμπο ἀναγγέλλεται ἕνα ντουέτο χορευτικὸ ἀπ' τὰ Καλουτάκια. Ἡ Μαρία εἶνε ντυμένη Σπανιόλα, ἡ Ἄννα ... καμπαλέρος.Χορεύουν, τραγουδάνε. Τὰ φῶτα χαμηλώνουν καὶ οἱ ἀνάσες γίνονται διαρκῶς πιὸ γρήγορες .... πιὸ βαθειὲς ὥσπου καταλήγουν σ' ἕνα ἔξαλλο χειροκρότημα.

Ὁ κομπὲρ καὶ πάλι ἐμφανίζεται μπροστὰ στὸ μικρόφωνο:

ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τὸ τέλος τῆς μελέτης τοῦ κ. Θ. Συναδινοῦ «Ἐλᾶτε νὰ γνωρίσουμε τὴν Ἑλλάδα», λόγῳ πληθώρας ὕλης, θὰ δημοσιευθῇ στὸ ἐρχόμενο φύλλο.

—Ὁ κ. Κυριάκος Μαυρέας σόλο. «Ἡ κοντέσα Μαρίτσα ἡ Σμυρνιά»...

Ὁ Μαυρέας κάνει γιὰ λίγο τὸ μαέστρο στὴν ὀρχήστρα καὶ ὕστερα τραγουδάει, ἀπαγγέλλει μιμεῖται...

«Ποῦναι τὰ πάχυτά μου βρέ; Ποὺ νὰ σὲ δῶ νὰ μοῦ σούρνεσαι, Πσναγιά μου, καὶ νὰ σ.. κουσελεύει ὁ κόσμος ὅλος...».

Τὸ Μαυρέα τὸν διαδέχτηκε τὸ τρίο Ρένας Ντὸρ — Σπυροπούλου —Ἀλίκης Βέμπο. Ἐξετέλεσαν μιὰ τριφωνία Ἐγγλέζικη. (Πρόκειται γιὰ ἕνα σκέτς τῆς «Χρυσῆς βραδυᾶς»).

Ὕστερα ἡ Ντιριντάουα κι' ὁ Φλερὺ χόρεψαν ρώσσικο χορὸ καὶ ...ἐγένετο φῶς...

Πέντε καγκουλὰρς εἰσελαύνουν Διακρίνονται καὶ οἱ πέντε γιὰ τὴν ... ἀδυναμία τους. Συνοδεύουν μιὰ κολομπίνα. Ὁ ἕνας σιγοτραγοῦδάει:

Πιές το νὰ δῇς τὸν κόσμο ἀλλοιῶς πιές το γιὰ νὰ φιλοσοφήσῃς....

Γνωστὴ φωνή. Ἕνας ἄλλος σηκώνει τὴ μάσκα... Τὸ ἴδιο κάνουν καὶ οἱ ὑπόλοιποι. Ὁ Γιαννουκάκης ὁ Σακελλάριος, ὁ Μακρῆς κι' ὁ Κοκκίνης.

Τὰ φῶτα ἐν τῷ μεταξὺ παθαίνουν ... τράκ. Κοκκινίζουν. Ἡ ὀρχήστρα παίζει ἕνα βάλς. Ὁ κομφερανσιὲ βρίσκεται πάλι μπρὸς στὸ μικρόφωνο:

—Τὸ μπαλλέττο τοῦ θεάτρου Σαμοτζῆ.

Ἑφτὰ πράσινες κοῦκλες ξεχύνονται στὴν πίστα. Χορεύουν, τραγουδᾶνε... Ἐπικεφαλῆς εἶνε ὁ Σπυρόπουλος κι' ἡ Παυλοφσκάγια. Τὸ κοινὸ... χειροκροτεῖ. Καὶ ὁ κομφερανσιὲ ξαναεμφανίζεται:

—Τὸ μπαλλέττο τοῦ θεάτρου Μακέδου.

Ἑφτὰ κόκκινες κοῦκλες ξεχύνονται στὴν πίστα. Χορεύουν, τραγουδᾶνε... Ἐπικεφαλῆς ὁ Φλερὺ καὶ ἡ Ποζέλλι. Τὸ κοινὸ χειροκροτεῖ... χειροκροτεῖ. Ὁ κομφερανσιὲ ξαναεμφανίζεται:

(Ἂς μὲ συγχωρήσῃ ὁ καλὸς ἀναγνώστης μου γιατὶ προκειμένου νὰ περιγράψω τὰ μπαλλέττα τῶν δυὸ ἐλαφρῶν θεάτρων μας μεταχειρίστηκα τὶς ἴδιες λέξεις, τὶς ἰδιες φράσεις. Ἦταν τόσος ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν δύο θεάτρων στὸ ζήτημα τῶν ἐμφανίσεων ποὺ φοβᾶμαι ... νὰ μεταβάλλω τὶς θέσεις τῶν λέξεων ἀκόμα).

Ὕστερα ἡ μικρὴ Ροζαλία Νίκα ἀνεβασμένη σὲ μιὰ καρέκλα μπρὸς στὸ μικρόφωνο μιμήθηκε τὴ Βέμπο, τὴν Ποζέλλι, χόρεψε στὴν πίστα, τραγούδησε, χειροκροτήθηκε.

Μὲ τὴ Ροζαλία τελείωσαν τὰ νούμερα.

Στὸ θεωρεῖο τῆς Μαρίκας παρατηρεῖται σπουδαία κίνηση. Τουαλέττες, φράκα, σμόκιν, σακάκια, ντόμινα πηγαινοέρχονται, ὑποκλίνονται, καλησπερίζουν κι' ἡ Μαρίκα χαμογελάει... χαμογελάει... σ' ὅλους, σ' ὅλες γνωστοὺς καὶ ἀγνώστους, νεάζοντας καὶ νέους...

Σὲ μιὰ στιγμὴ βρίσκομαι στὴν πίστα μὲ μιὰ ντάμα. Χορεύομε ταγκό. Τὰ ζευγάρια, δίπλα μας, φλυαροῦν...

Παρακολουθοῦμε τὶς συζητήσεις. Πρώτη:

—Ποιὰ ἦταν ἡ Βέμπο;

—Αὐτὴ ποὺ τραγούδησε πρώτη...

—Κι' αὐτὴ...ἠθοποιὸς εἶνε;

—"Οχι. Δὲν τὴν ξέρεις τὴ Βέμπο εἶνε ... τραγουδίστρα...

Δεύτερη:

—Ποιὰ εἶνε ἡ Μαρίκα ἡ Κοτοπούλη...

—Νά, αὐτὴ ἐκεῖ ποὺ μιλάει ... Δεξιά.

—Τόσο μικρὴ εἶνε;

—Δὲν εἶνε καὶ μικρή... Τἄχει ὅπως δήποτε τὰ τριάντα...

—Ἐμένα μ' ἀρέσουν πολὺ τὰ ὁλόξανθα μαλλιά της...

—Ἐμένα δὲ μ' ἀρέσῃ τὸ τόσο πάχος της...

Τρίτη:

—Ποιὸς εἶν' ὁ κύριος ποὺ χαιρέτησες;

— Ὁ Ἀλέκος ὁ Μινωτῆς.

—Τί...δουλειὰ κάνει;

Τέταρτη:

— Σὲ πιὸ θέατρο ἐργάζεται ἡ Ποζέλλι;

—Στό...Βασιλικό...

Ἂς μὴ νομίσῃ ὁ ἀναγνώστης μου ὅτι οἱ στιχομύθειες αὐτὲς εἶνε ψεύτικες. Τὸν διαβεβαιῶ ὅτι τὶς ἄκουσα ὅλες. Μ' αὐτὸ βέβαια δὲ θέλω νὰ πῶ πῶς δὲν εἶχε ἐπιτυχία

Ο ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟΣ ΕΡΑΣΤΗΣ ΤΟΥ ΑΙΩΝΟΣ ΜΑΣ

Ο ΧΟΡΕΥΤΗΣ ΝΙΖΙΝΣΚΥ

ΜΙΑ ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΡΑΜΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΙΛΟ ΤΟΥ, ΙΓΚΟΡ ΣΤΕΠΑΝΙΤΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Μὰ δὲν ἦταν μόνο ἡ καρριέρα του ποὺ κινδύνευε. Κινδύνευε κι' ἡ ἀτομική του ἐλευθερία. "Αν δὲν ξεσποῦσε ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος, ὁ Νιζίνσκυ θὰ βρισκόταν τώρα σὲ κάποια φυλακή. "Ενας Ὁλλανδὸς τὸν εἶχε μηνύσει γιὰ ἠθικὸ αὐτουργὸ δύο φόνων.

Ἦρθε ὅμως ἡ μεγάλη καταιγίδα καὶ τὰ παρέσυρε ὅλα.

Στραγγισμένος, ἀδύνατος, χωρὶς ἠθικὲς βάσεις, προτίμησε νὰ καταφύγῃ μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ μὲ τὴν κόρη του στὴν Ἐλβετία.

Ἡ Ρομόλα, πικραμένη γιὰ τὴν ἀνανδρία του παρηγοριόταν μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς ἡ ἤσυχη ἀποτραβηγμένη ζωὴ κοντὰ στὴ φύση θὰ τόνε γιάτρευε ἀπὸ τὶς κακὲς του συνήθειες.

Ἡ ἀλήθεια εἶνε, πὼς ἡ γαλήνια ζωὴ στὸ Σαὶν Μόριτς, τοῦ ἔκανε καλό. Ἀπὸ τὸ 1917 ὡς τὸ 1919 ἐργαζόταν ἤρεμος κοντὰ στὴ γυναῖκα του καὶ στὴν κόρη του, χορογράφησε τὰ «Τραγούδια τῆς Βιλιτὼς» τοῦ Ντεμπυσσὺ καὶ προσπαθοῦσε νὰ χορογραφήσῃ τὴν ζωή του. "Οσες μέρες τοῦ ἔμεναν ἐλεύθερες τὶς ἀφιέρωνε στὰ σπόρ.

Μιὰ χειμωνιάτικη μέρα τοῦ 1919, ἄνοιξε ξαφνικὰ τὴν πόρτα τοῦ δωματίου ὅπου ἐργαζόταν κι' ἔμπηξε τὶς φωνὲς στὴ γυναῖκά του ποὺ ἔπαιζε μὲ τὴν μικρή του κόρη. Τῆς φέρθηκε βάναυσα. Τὴν ἄρπαξε ἀπὸ τοὺς ὤμους καὶ τὴν πέταξε ἀπὸ τὴ σκάλα μαζὶ μὲ τὴν μικρή.

Αὐτὴ ἡ συμπεριφορά του τὴν ἔκανε ν' ἀνησυχήσῃ.

Ὁ γιατρὸς ποὺ ἦρθε, εἶπε τὴ λέξη «ὑπερκόπωση» καὶ σύστησε ἀνάπαυση.

Στὴν ἀρχὴ ἐργαζόταν φτιάχνοντας διάφορα σκίτσα, ὅπου κυριαρχοῦσε ἡ μορφὴ τοῦ Νταγκίλεφ. Σ' ἕνα ἀπὸ τὰ σκίτσα αὐτὰ ὁ Νταγκίλεφ παρουσιαζόταν σὰν ἀσιάτης τύραννος ἔχοντας γύρω του πολλοὺς νέους Ρώσσους ντυμένους σὰ σκλάβους του. Ἀργότερα ἐγκατέλειψε τὴ ζωγραφικὴ κι' ἄρχισε νὰ γράφῃ τὰ ἀπομνημονεύματά του. Κλείδωνε τὰ χειρόγραφα καὶ γινόταν θηρίο ὅταν ἡ γυναῖκα του τὸν παρακαλοῦσε νὰ τῆς διαβάσῃ κανένα κεφάλαιο.

Ξαφνικά, ἕνα πρωῒ ὁ Βασλὰβ βγῆκε στοὺς δρόμους τοῦ Σαὶν Μόριτς κρατῶντας ἕνα μεγάλο χρυσὸ σταυρὸ στὸ χέρι. "Οσους ἀπαντοῦσε τοὺς ἐξώρκιζε νὰ πᾶνε στὴν Ἐκκλησία.

Οἱ γιατροὶ—οἱ διασημότεροι γιατροὶ τῆς Ἐλβετίας—πιστοποίησαν μιὰ προχωρημένη ὑστερία καὶ συνέστησαν ἀνάπαυση σ' ἕνα σανατόριο στὴ Λωζάνη.

Ὁ Νιζίνσκυ δὲν ἔφερε ἀντίρρηση. Στὸ σανατόριο καθόταν ὅλη τὴν ἡμέρα ἀκίνητος μὲ ἁπλανῆ μάτια. Οἱ ἰμπρεσάριοι ἀπ' ὅλον τὸν κόσμο τοῦ κάναν δελεαστικὲς προσφορές.

"Ενας μάλιστα τοῦ ἔγραφε ὅτι γιὰ τρεῖς παραστάσεις τοῦ προσέφερε μιὰ ὁλόκληρη περιουσία σὲ δολλάρια. "Οταν διάβασε τὸ γράμμα αὐτὸ ὁ Νιζίνσκυ γέλασε.

—Φέρε μου ἕνα σπουδαῖο γιατρό, εἶπε στὴ γυναῖκα του. Σπουδαῖο ὅμως σὰν τὸν Λομπρόζο... Ἀποφάσισα ν' ἀποκτήσω ἕνα ἀγόρι ποὺ νὰναι ἄρτιο σωματικῶς καὶ πνευματικῶς.

Οἱ γιατροὶ ἄρχισαν νὰ συνιστοῦν στὴ Ρομόλα νὰ χωρίσῃ τὸν Βασλάβ.

—Εἶνε καταδικασμένος, τῆς εἶπε ὁ σπουδαῖος Μπόϋλερ. Ἡ νόσος του εἶνε ἀθεράπευτος. Θὰ ζήσῃ πολλὰ χρόνια. Μὰ δὲν θὰ ζῇ μαζί σας... Θὰ ζῇ μέσα σ' ἕνα ὀνειροπόλημα κι' ὕστερα...

★

"Εχουν περάσει εἴκοσι χρόνια ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ὁ Βασλὰβ Νιζίνσκυ ζῇ μέσα σ' ἕνα κόσμο φαντασιώσεων καὶ ὀνείρων. Μὰ δὲν ἔχει χάσει καὶ τὸν τελευταῖο δεσμὸ ποὺ τὸν συνδέει μὲ τὴν δική μας ζωή. Θυμᾶται.

Θυμᾶται ποιὸς εἶνε. Ἀνιστορεῖ τὶς παληές του δόξες. Μιλάει γιὰ τοὺς ἔρωτές του. Γνωρίζει τὴν γυναῖκα του, τὴν κόρη του, κάθε τί ποὺ τὸν τριγυρίζῃ.

Συχνὰ μένει βουβὸς μέρες ὁλόκληρες. Τὰ μάτια του δὲν ἔχουν κανένα φέγγος, τὰ χείλη του δὲν ἔχουν καμμίαν ἔκφραση. Μάταια ἡ γυναῖκα του, ἡ κανένας ἀπὸ τοὺς λίγους πιστοὺς φίλους ποὺ τοῦ ἀπόμειναν, προσπαθεῖ νὰ τὸν ξυπνήσῃ.

Ἡ γυναῖκα του, τὸν πῆγε στὸ Παρίσι, ὅπου ἐγνώρισε μεγάλες δόξες. Τὸν ἔπεισε νὰ παρακολουθήσῃ μιὰ παράσταση τῶν «Ρωσσικῶν Μπαλλέτων» ποὺ ξανάρχισαν τὶς θριαμβευτικὲς τουρνέ τους. Ὁ Νιζίνσκυ ἔμεινε ἀδιάφορος.

Στὰ παρασκήνια, ποὺ τὸν ὡδήγησε ἡ γυναῖκα του, τὸν ὑποδέχτηκε μέ ὅλες τὶς τιμὲς ὁ παληός του δάσκαλος καὶ φίλος, ὁ Νταγκίλεφ.

—"Ερχεσαι Βασλὰβ νὰ ξαναπάρῃς τὴ θέση σου στὰ μπαλλέτα μου;

Ὁ Νιζίνσκυ χαμογέλασε πικρά.

—Δὲν εἶμαι πιὰ ὁ τύραννος, ξαναλέει ὁ Νταγκίλεφ, χαϊδεύοντας τὰ μαλλιὰ τοῦ Νιζίνσκυ.

Ἐκεῖνος τὸν κυττάζει μὲ τ' ἄφωτα μάτια του:

—Δὲν μπορῶ πιὰ νὰ ἐργασθῶ, Νταγκίλεφ... Εἶμαι τρελλός...

Καὶ σφίγγοντας τὸ χέρι του, σὰν νὰ μὴ συνέβαινε τίποτα, ἔκανε μεταβολὴ καὶ προσέφερε τὸ μπράτσο του στὴ γυναῖκα του:

—Πᾶμε στὸ σανατόριο Ρομόλα... Ἐκεῖ εἶνε ἡ θέση μου... Φοβᾶμε τὸ παλκοσένικο... Μπορεῖ καὶ νὰ γλυστρήσω...

"Οταν ξαναγύρισαν στὴν Ἐλβετία τὴν πρώτη ἡμέρα ἐπέμεινε νὰ πάῃ περίπατο μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ τὴν κόρη του.

Περπάτησαν ἀρκετὰ καὶ σταμάτησαν μπροστὰ σ' ἕνα σταυρό, ἀπ' αὐτοὺς ποὺ συναντάει κανεὶς συχνὰ στὰ Ἐλβετικὰ βουνά.

Ὁ Βασλὰβ Νιζίνσκυ στάθηκε, κύτταξε γιὰ λίγο κι' ὕστερα ρώτησε:

—Ποιὸς εἶνε θαμμένος;

Ἡ Ρομόλα, προσπάθησε νὰ τὸν κάνῃ νὰ θυμηθῇ πὼς τέτοιοι σταυροὶ βρίσκονται παντοῦ στὰ γυρίσματα τῶν μονοπατιῶν καὶ στὶς κορφὲς τῶν βουνῶν.

Μὰ ὁ Βασλὰβ ἐπέμεινε:

—Γιατὶ μοῦ λὲς ψέματα; Ἀφοῦ ξέρεις πὼς ἐδῶ εἶμαι θαμμένος ἐγώ!

Γυρίζοντας ἀπὸ τὸν περίπατο ἐκεῖνο ὁ Νιζίνσκυ εἶδε πὼς τὰ μάτια τῆς γυναίκας του ἦταν κλαμένα.

Τὴν ἔπιασε ἀπὸ τοὺς ὤμους καὶ τῆς χαμογέλασε:

—Πρέπει, Ρομόλα, νἄχῃς θάρρος γιατὶ ὑπάρχει ἕνας Θεός.

Ἦταν ἡ τελευταία λογικὴ φράση ποὺ ἄρθρωσαν τὰ χείλη του.

Κι' ἡ δυστυχισμένη, ἡ Ρομόλα, περιμένει ἀκόμα τὸ θαῦμα, τὸ θαῦμα, ποὺ μόνο ὁ μεγάλος Θεὸς μπορεῖ νὰ κάνῃ...

ΤΕΛΟΣ

ΕΚΕΙ ΠΟΥ ΚΡΥΒΕΤΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος)

κατάλληλο σὲ παιδιά. Σχεδὸν παρακολουθοῦν ὅλες τὶς παραστάσεις τῶν θεάτρων πρόζας.

Ξεχωριστὰ ὑπάρχει ἐπιτροπὴ ἑορτῶν. Αὐτὴ θὰ φροντίσῃ γιὰ τὴ διοργάνωση τῶν θεατρικῶν παραστάσεων καὶ θὰ ἐπιβλέψῃ παντοῦ. Πρέπει νὰ μιλήσωμε λιγάκι πλατύτερα γιὰ τὶς θεατρικὲς παραστάσεις. Κάθε τάξη, ἀπ' τὴν μικρότερη ὡς τὴ μεγαλύτερη, ἑτοιμάζει προηγουμένως διάφορα «ἐργάκια». Σκηνὲς ἀπ' τὴ ζωούλα τους, ἀθῶα σάτυρα τῶν καθηγητῶν, παιδιάτικες κωμωδιοῦλες. Ἐκλέγονται τὰ καλλίτερα κομμάτια. "Υστερα τὰ «εἰδικὰ» κορίτσια, φτιάνουν τὶς σκηνογραφίες. Ἀρχίζει ἡ διδασκαλία καὶ τέλος ἀφοῦ ὅλα ἑτοιμαστοῦν, ἡ ἐπιτροπὴ ἑορτῶν, κανονίζει τὰ «τῆς ἐμφανίσεως» μέσα στὸ θεατράκι τοῦ σχολείου καὶ μὲ κοινό, τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν.

Ἡ κάθε τάξη παίζει τὸ «ἔργο» της. Κι' ὅμως μὰς βεβαιώνει ἑκλεκτὴ καθηγήτρια, «ἔργα» μαθητριῶν τρίτης, τετάρτης δημοτικοῦ, ἐννέα δηλαδὴ χρόνων, παίχτηκαν μὲ πρωτοφανῆ ἐπιτυχία! Τὰ χαρακτηρίζει μιὰ ἁπλότητα, πρωτοτυπία, ἀφέλεια, παρατηρητικότητα.

Εἶναι καταπληκτικὸς καὶ χαριτωμένος ὁ τρόπος ποὺ στὶς πρόβες «κόβουν καὶ ράβουν» τὶς κωμωδιοῦλες τους... Πῶς καταλαβαίνουνε — σπάνιο πρᾶγμα στοὺς μεγάλους μας συγγραφεῖς!— τὰ ἐλαττώματά τους!

Μάλιστα, σὲ λίγες μέρες, κυκλοφορεῖ ἕνα βιβλίο, ποὺ πραγματεύεται πάνω στὴν ἐργασία τῶν παιδιῶν, στὸ θέατρο τοῦ σχολείου.

Ἀπὸ τὴν πρώτη δημοτικοῦ καλλιεργεῖται στὸ σχολεῖο «Ἀηδονοπούλου», ὁ γραπτὸς κι' ὁ προφορικὸς λόγος. "Οσα παιδιὰ ἔχουν τα λέντο, γίνουνται οἱ ὁδηγοὶ τῶν ἄλλων, κατευθύνουν τὴν κοινὴ προσπάθεια. Χωρὶς ἀντιζηλίες, ἐπιδεξεις, μικρότητες. Ἐργάζονται ὅλοι γιὰ ὅλους. Κι' αὐτό, βοήθησε ὑπερβολικά, στὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα ποὺ ἔφεραν κι' ἐξακολουθητικὰ φέρουν οἱ προσπάθειες τους.

Ἀκόμα, εἶναι καὶ τὸ περιοδικὸ ποὺ ἐκδίδουν πάλι οἱ μαθήτριες: «Τὸ σχολειό μας». Πλούσιο σὲ ἐμφάνηση, μὲ 32 μεγάλες σελίδες, χαρτὶ «σατινέ», ὁμορφη κατάταξη ὕλης, καὶ τὸ σπουδαιότερο, ἐκλεκτὸ περιεχόμενο. Τὸ χρονογράφημα μὲ «ὕφος» εὔθυμο, σατυρικό, μὲ θέμα πρωτότυπο, σύντομο, ποὺ δὲν πιστεύεται ὅτι τὄγραψε μαθήτρια. Λογοτεχνηματάκια, ἐκλεκτὰ μὲ πλούσια φαντασία, μὲ φράση στρωτὴ καὶ δουλεμένη, μὲ νοήματα σοβαρὰ καὶ πολλὲς λογοτεχνικὲς ἀρετές.

Ἐκεῖνα ὅμως ποὺ γενοῦν πραγματικὴ κατάπληξη εἶναι τὰ μικρὰ κομμάτια τῶν μαθητῶν τοῦ δημοτικοῦ. "Εχουν τόσο χαριτωμένος ὕφος, τόση ἀφέλεια! Ἀξίζει νὰ ἀναδημοσιεύσουμε ἕν ἀπ' αὐτά, ποὺ συγγραφεύς του εἶνε μιὰ μαθήτρια τῆς Γης Τάξεως.

ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

«Ἦτο ἀπόγευμα καὶ ἔγραφα τὰ μαθήματά μου ὅταν ξαφνικὰ ἀκούω: «Καλησπέρα σας παιδιά, χά, χά, χά, χά!» Ἦτο τὸ ραδιόφωνο καὶ ἦτο ἡ ὥρα τοῦ παιδιοῦ ἀντικρύζοντας τὰ ὑπέροχα ἀποδηλαδὴ τοῦ παραμυθιοῦ. "Ολα τὰ παιδιὰ ἀμέσως ἐτρέξαμε καὶ ἐκαθήσαμε γύρω στὸ ραδιόφωνο. Τί ἡσυχία ποὺ ἦτο! ἀκόμη καὶ τὰ καναρίνια μας ἔμειναν βουβά. Λὲς καὶ αὐτὰ ἤθελαν νὰ ἀκούσουν τὸ παραμυθι!

» Μπορεῖτε νὰ κρίνετε, πόσο ἀναπτυγμένα εἶναι τὰ παιδιὰ

Ἔργον μαθητοῦ τῆς Α' Τάξεως τοῦ Ὀκταταξίου

στὸ γραφτὸ λόγο, πόσο χαρακτηριστικὰ διηγοῦνται.

Ἡ μόρφωση ἡ λογοτεχνικὴ, βοηθεῖται καὶ μὲ πολλὲς διαλέξεις, ποὺ γίνονται ἀπὸ μαθήτριες τῶν ἀνωτέρων τάξεων. Μιλοῦν γιατοὺς νεοέλληνες συγγραφεῖς — Ροΐδη, Παπαδιαμάντη, Καρκαβίτσα κλπ. Διηγοῦνται τὴ ζωή τους, ἀναλύουν τὸ ἔργο τους, διαβάζουν τ'ἀντιπροσωπευτικώτερα ἔργα τους. Οἱ καθηγητὲς ἀκόμα, σὲ εἰδικὲς «ὁμιλίες» ἐκφράζουν, στὰ πιὸ ἀνεπτυγμένα βέβαια κορίτσια, τὴν γνώμη τους γιὰ τὰ κυκλοφοροῦντα ἐξαιρετικὰ βιβλία γιὰ τὸ «Ἅγιον Ὄρος» τοῦ κ. Παπαντωνίου, γιὰ τὴν «Ἱσπανία» τοῦ κ. Ν. Καζαντζάκη κ. ἄ.

Πῶς, λοιπόν, εἶναι δυνατόν, νὰ μὴ καλλιεργηθῇ ὁ λόγος στοὺς μαθητὲς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον: Πῶς νὰ μὴ μένουμε ἐκστατικοὶ βλέπει τὴν τεραστία αὐτὴ καλλιτεχνικὴ κίνηση ποὺ γίνεται στὸ Σχολεῖο Ἀηδονοπούλου, μᾶς ἐξηγεῖ ὅτι ἔχουν ρυθμισθῇ κατὰ τέτοιον τρόπον τὰ πράγματα, ὥστε ἡ καλλιτεχνικὴ διαπαιδαγώγηση τῶν μαθητριῶν νὰ μὴ γίνεται εἰς βάρος τῶν ἄλλων μαθημάτων, ἀλλὰ νὰ συμβαδίζῃ μ' αὐτά.

Στὴν ἀρχή, ὅπως ἦταν φυσικό, ἐπρόβαλεν ἀπειλητικὴ ἡ ἀντίδραση. Μέ τὴν ἐπιμονὴ ὅμως καὶ τὴν ὑπομονὴ τὰ ἐμπόδια ἐξαφανιστήκανε καὶ σήμερα μαθήτριες καὶ καθηγηταὶ χαίρονται τὰ καλάτων καινῶν αὐτῶν δαιμονίων.

ΓΕΡ. ΣΤΑΥΡΟΛΕΜΗΣ

ΣΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ: Μιὰ ματιὰ στ' ἄλλα σχολεῖα.

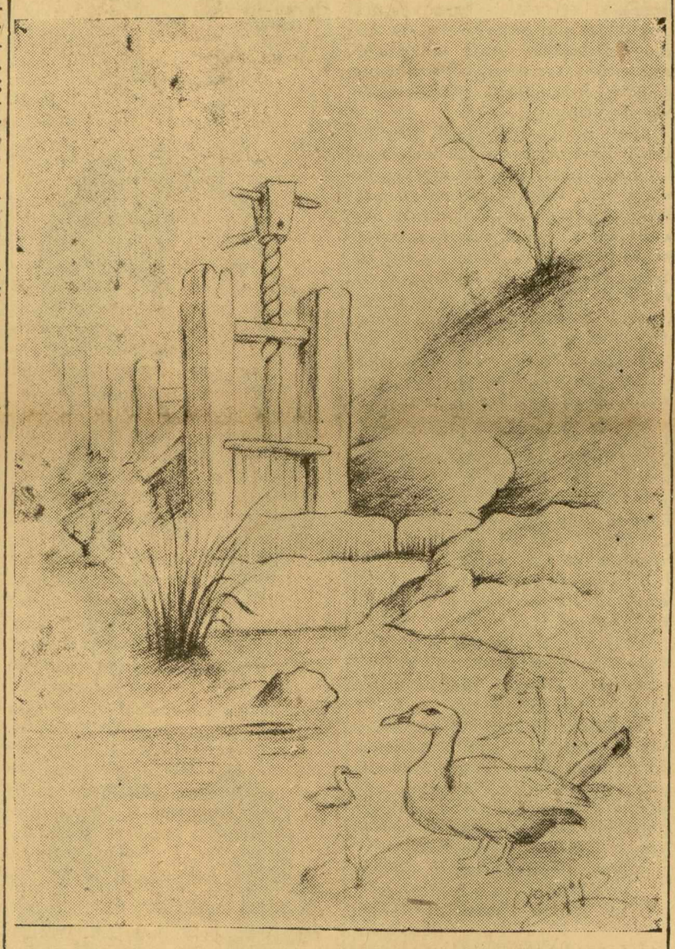

Ἔργον τοῦ μαθητοῦ τῆς Δ' Τάξεως Γυμνασίου Χρ. Θεο

ΑΠΑΝΤΟΥΝ ΟΙ ΝΕΟΙ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος)

ζωῆς. Εἶνε ἐξωτερικὰ καμώματα. Ἅμα καθήσῃς κατὶ δῆς τὸν κόσμο ἀπὸ μέσα σου τότε δὲν ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ καμμιὰ φιλολογικὴ συντροφιά...

Μὲ ξεχωριστὴ τιμὴ
ΘΑΝΟΣ ΚΩΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ κ. Ν. ΜΑΡΑΚΗ

"Αχ: Κύριε Μπουφίδη! Εἴσθε ὑπερβολικὰ ἐγωϊστής. Κι' ἡ ἐποχή σας βέβαια, ἀλλὰ κι' ἡ ἐποχή μας ἔχει τοὺς νέους της. Δὲν τὰ λέτε λοιπὸν σωστὰ στὸ ἄρθρο σας. Δὲν ἔχετε δίκηο. Κι' ἕνα ἀπὸ τὰ δυὸ θὰ συμβαίνῃ. Ἢ δὲν βλέπετε καθαρὰ τὰ πράγματα ἢ μπήκατε καὶ σεῖς στὴν παράταξι τῶν «παληῶν». "Ετσι συμβαίνει ἄλλως τε πάντα. "Οταν περνάῃ κανεὶς στὸ ἀντίθετο στρατόπεδο—νειάτα καὶ γεράματα θ' ἀποτελοῦν πάντα δυὸ ἀντίπαλες ὁμάδες—δὲν βλέπει τοὺς ἀντικρυνούς του. Δὲν βλέπει αὐτοὺς ποὺ προχωροῦν γιατὶ ἔχει γυρισμένες τὶς πλάτες εἴτε ἀπὸ ὑπερβολικὴ ἀκαταδεξία εἴτε ἀπὸ μιὰν ἀνεξήγητη ἀδιαφορία.

Ὑπάρχουν καὶ σήμερα νέοι, κύριε Μπουφίδη, σᾶς τὸ βεβαιώνω μὲ ντοκουμέντα ἐγὼ ποὺ ἔφτασα τὰ τριάντα πέντε καὶ δὲν εἶμαι πιὰ τόσο νέος ὅπως ἄλλοτε. Ὑπάρχουν νέοι ποὺ ἀγωνίζονται στὴν περιοχὴ τῆς τέχνης, ποὺ σπᾶνε τὰ μοῦτρα τους κάθε τόσο καὶ μ' ὅλα ταῦτα ξαναρχίζουν, ὑπάρχουν νέοι ποὺ τρώγουνται μεταξύ τους χωρὶς νὰ ἔχουν πρὸς διανομὴν τίποτε χωράφια, ὑπάρχουν νέοι ποὺ φτάνουν καμμιὰ φορὰ καὶ στὰ χέρια γιὰ τὴν ἀξία ἢ τὴν μηδαμινότητα ἑνὸς στίχου, γιὰ τὸ καλὸ ἢ μέτριο ἀνέβασμα ἑνὸς ἔργου στὸ θέατρο.

Νὰ τὸ πῶ σὰν παράπονο; Δὲν θἄχε καὶ τόση ἀξία. Ντέρτι καὶ καϋμὸς ὅλων τῶν κοριτσιῶν καὶ ἀγοριῶν ποὺ ἀποτελοῦνε τὸ θίασο τῆς Πειραϊκῆς Σκηνῆς εἶνε. Κι' ἐξ ὀνόματός του μιλάω τούτη τὴ στιγμὴ μιὰ καὶ μὲ τίμησαν μὲ μιὰ θέσι στὴ διευθύνουσα ἐπιτροπὴ τοῦ θιάσου. Ἀγωνιστήκαμε, ἀγαπητὲ κύριε, παλαίψαμε μὲ χίλια δυὸ ἐμπόδια, παραστήσαμε ἐνώπιον δέκα θεατῶν κάποτε. Τὸ βλέπαμε καθαρὰ πὼς σπάζαμε τὰ μοῦτρα μας. Τὸ βλέπαμε πὼς θὰ βγαίναμε τραυματισμένοι σωματικὰ ἀπ' αὐτὴ τὴ μάχη. Μὰ ὡς τόσο δὲν γκιοτέψαμε. Δὲν καταθέσαμε τὰ ὅπλα. Μὲ περισσότερο κουράγιο σταθήκαμε στὸ χαράκωμα. Βγάλαμε ἔργα παστρικά, παρουσιάσαμε φιλότιμη ἐργασία. Κάναμε ἡρωϊσμοὺς ἀπερίγραπτους. Ἑτοιμάσαμε πρεμιέρες μέσα σὲ τρεῖς μέρες. Δώσαμε ἑλληνικὰ ἔργα καὶ νέων καὶ παληῶν συγγραφέων. Καὶ δὲν τὰ καταφέραμε μὰ τὴν ἀλήθεια ἄσκημα. Ρωτῆστε τὸν κ. Συναδινὸ ποὺ μᾶς τίμησε μὲ τὴν παρουσία του. Μιλῆστε μὲ τὸν κ. Μελᾶ. Θὰ σᾶς ποῦν πῶς εἴδαν τὴ δουλειά μας. Θὰ σᾶς ἐκθέσουν τὶς καλλιτεχνικές μας προσπάθειες. Θὰ σᾶς περιγράψουν τὴν τραγῳδία τοῦ γκισέ, τῆς πλατείας καὶ τῶν θεωρείων. Θὰ σᾶς μιλήσουν ὅμως μὲ ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴ δουλειά μας, γιὰ τὴν ὡραιότητα τοῦ ἀγῶνα μας νὰ κάνουμε θέατρο τέχνης μὲ νέους ἠθοποιοὺς καὶ νέους συγγραφεῖς.

Πάλαιψαν λοιπὸν οἱ νέοι, κύριε Μπουφίδη, καὶ δὲν ἔλειψαν ἀπ' τὴν Ἑλλάδα. Μονάχα περίεργο πῶς σεῖς δὲν καταφέρατε νὰ τοὺς διακρίνετε. Γιατὶ καὶ στὰ γράμματα καὶ στὰ περιοδικὰ ὅπως ξέρω εἶνε ἕνα σωρὸ ἀπ' αὐτοὺς ποὺ καταβάλλουν προσπάθειες νὰ δημιουργήσουν κάτι τὸ ἄξιο καὶ σοβαρό. Ἀλλὰ γιὰ τοὺς νέους ἐκείνους ἄλλος πιὸ ἁρμόδιος ἀπὸ μένα θὰ χρειαζόταν νὰ μιλήσῃ. Ἐγὼ γιὰ τοὺς νέους ποὺ καταπιάστηκαν μὲ τὴ δημιουργία θεατρικῆς τέχνης μαζὶ μὲ τοὺς ὁποίους ἐπὶ δυὸ μῆνες τώρα κατὰ συνέχεια πάλαιψα, θέλησα νὰ σᾶς μιλήσω. Γιὰ τὸν καϋμό τους καὶ τὴν πίκρα τους νὰ σᾶς πῶ προσπάθησα.

Γιατὶ κρυφὸ μαράζι τὸ ἔχουν πὼς ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς κ.κ. Συναδινὸ καὶ Μελᾶ κανεὶς ἄλλος δὲν καταδέχτηκε νὰ τοὺς προσέξῃ. Καὶ οἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ τέχνης μὲ τὶς μεγαλεπήβολες ἐπιδιώξεις —τιμητικὴ ἐξαίρεσι ἀποτελοῦνε τὰ «Ἀθηναϊκὰ Νέα» καὶ τὰ «Παρασκήνια» — οὔτε καταδέχτηκαν νὰ γράψουν δυὸ λέξεις γιὰ τὴν ὡραία αὐτὴ μάχη γιὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον τὸν θαυμάσιο. Τὸ βλέπετε, λοιπόν, ἀξιότιμε κύριε Μπουφίδη, πὼς ἔχετε ἄδικο; Οἱ νέοι ὑπάρχουν καὶ ζοῦν καὶ κινοῦνται ἀνάμεσό μας καὶ ἀγωνομαχοῦν γιὰ νὰ φτιάξουν κι' αὐτοὶ κάτι μὲ τὴ σειρά τους, ἀλλὰ συναντοῦν τὴν ἀδιαφορία καὶ τὴν ἐγκατάλειψι ἀπὸ κείνους ἴσα-ἴσα ποὺ σὰν «παληοὶ» θὰ μποροῦσαν νὰ παρασταθοῦν πλάϊ τους, νὰ τοὺς δώσουν κουράγιο, νὰ τοὺς ἐγκαρδιώσουν.

Ἡ προσπάθεια τῆς «Πειραϊκῆς Σκηνῆς» θὰ σταματήσῃ κάποιαν ἡμέρα βέβαια. Οἰκονομικὰ θἄχουμε σπάσει τὰ μοῦτρα μας. Μὰ τὰ φτερά μας δὲν θἄχουν τσακίσει— μὴ τὸ πιστέψετε—θἄχουμε κερδίσει νίκην λαμπρὰν καλλιτεχνικῶς κι' ἡ προσπάθειά μας δὲν πρόκειται νὰ χάσῃ τὴ ζωή της. Μιὰ διακοπὴ θὰ εἶνε. Γιὰ ἕνα διάλειμμα θὰ πρόκειται. Ὁ χρόνος ποὺ θὰ χρειάζεται ἴσα-ἴσα γιὰ νὰ προετοιμάσουμε τὴν καινούργια ἐξόρμησί μας... Τί θὰ καταφέρουμε καὶ πάλι; Κάτι θὰ κατορθώσουμε. Κι' ἂν πάλι ἀποτύχουμε στὴν οἰκονομικὴ πλευρὰ—ἐμεῖς δὲν κάνουμε ἐπιχείρησι κάνουνε τέχνη — πάλι δὲν θ' ἀπελπιστοῦμε. Εἴμαστε ἀποφασισμένοι νὰ σᾶς κάνουμε ὅλους ἐσᾶς τοὺς «παληοὺς» νὰ μᾶς προσέξετε, νὰ μᾶς ἀγαπήσετε, νὰ μᾶς ἀγκαλιάσετε μὲ στοργή...

Οἱ ἥρωες δὲν ἔλειψαν ποτὲ ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ νειᾶτα. Ὑπάρχουν λοιπὸν σ' αὐτὸν τὸν συμπαθητικὸ θίασο ποὺ παλεύει στὸ Δημοτικὸ Θέατρο Πειραιῶς, ἕνα σωρὸ ἥρωες ἀπὸ τὸν σκηνοθέτη τὸν κ. Κουνελάκη μέχρι τὸν τελευταῖο ἀντιγραφέα τοῦ ἔργου. Νέοι καὶ νέες ὅλοι. Χωρὶς κακίες καὶ χωρὶς πάθη. Μὲ μιὰ μονάχα φιλοδοξία νὰ κάνουν θέατρο καθαρῆς τέχνης...

"Αχ! Κύριε Μπουφίδη, πῶς δὲν τὰ ξέρατε ὅλα τοῦτα καὶ γιατί νὰ μᾶς ἀναγκάσετε νὰ σᾶς τὰ ποῦμε δημοσίᾳ; Μπορεῖ καὶ νὰ μὴ σᾶς ἀπαντοῦσα. Ὡς τόσο αὐτὴ ἡ τελευταία παράγραφος τοῦ ἄρθρου σας ἦταν ἕνας σωστὸς πειρασμός. Καὶ νὰ ἡ ἀπόδειξι. Μὲ καταφέρατε νὰ γράψω τρία χειρόγραφα χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν τὰ καλὰ ἀγόρια καὶ κορίτσια τῆς Πειραϊκῆς Σκηνῆς ποὺ μπορεῖ κι' ὅλας νὰ μὲ μαλώσουν γιατὶ ἔδωκα δημοσιότητα στὶς πίκρες καὶ τοὺς καϋμούς τους. Καὶ θὰ μὲ μαλώσουν. Νὰ τὸ δῆτε...

ΝΙΚΟΣ Ι. ΜΑΡΑΚΗΣ

ΣΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟ φύλλο ἄλλες ἀπαντήσεις

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΣΤΗ ΣΥΡΟ

Ἡ πνευματικὴ ἐν γένει κίνησις τῶν ἐπαρχιῶν δὲν εἶναι παντοῦ ὁμοία. Βλέπει κανεὶς π.χ. σὲ πόλεις

μεγάλες τῆς Ἑλλάδος νὰ μὴν ὑπάρχῃ καμμιὰ πνευματικότητα, καμμιὰ καλλιτεχνικὴ κίνησις, κι' ὅλο ἀλλοῦ, σὲ πόλεις μὲ μικρὸ πληθυσμὸ καὶ μὲ μικρότερα μέσα, νὰ καλλιεργοῦνται ἐντατικὰ αἱ τέχναι καὶ τὰ γράμματα. Τὸ πρῶτο κυρίως παρατηρεῖται στὰ νησιά, ἰδίως τοῦ Αἰγαίου καὶ τῶν Κυκλάδων.

Ἐξαίρεση εὐχάριστη ἀποτελοῦν μονάχα αἱ Ἰόνιοι Νῆσοι. Κάπου-κάπου μοναχά, στ' ἀραιά, καμμιὰ ματικὴ ἀκινησία. Πνευματικὰ ἱδρύματα ἐκεῖ δὲν ὑπάρχουν καὶ κανεὶς δὲν πρωτοστατεῖ σὲ ὀργάνωση καλ-

λιτεχνικῆς ζωῆς. Αἱ φωτογραφίαι μας παρουσιάζουν πλαστικὰς εἰκόνας ἀπὸ ἑορτὰς τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων Σύρου, τὸ ὁποῖον ἐκεῖ πέρα πρωτοστατεῖ εὐτυχῶς καὶ σὲ διαλέξεις καὶ σὲ παραστάσεις καὶ σ' ἑορτές, κάμνοντας ἔτσι ἐξαίρεση μὲ τὸ νὰ ταράζῃ τ' ἀποτελματωμένα νερὰ τοῦ ὡραίου νησιοῦ.

ΕΝΑ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΖΑΝ ΝΤ' ΑΡΡΑΣ

Η ΠΕΝΤΑΜΟΡΦΗ ΑΡΤΙΣΤΑ ΠΟΥ ΑΝΕΣΤΑΤΩΣΕ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΟΥ 1889

ΤΟΥ Κ. ΜΙΝΟΥ ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗ

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ: Τὸ καλοκαῖρι τοῦ 1880, στὸ παριλίσσιο θέατρο τῆς ἐποχῆς «"Αντρο τῶν Νυμφῶν», παίζει ἡ Ζὰν Ντ' Ἀρρὰς, μιὰ ξένη ἀρτίστα, ὥμορφη, γοητευτικὴ, τσαχπίνα. "Εχει ἀνάψει ἄσβυστες φωτιὲς στοὺς Ἀθηναίους. Οἱ δανδῆδες τῆς ἐποχῆς, μονομαχοῦν γιὰ τὴν καρδιά της. Οἱ παντρεμένοι εἶνε ἕτοιμοι νὰ χωρίσουν, γιὰ χάρι της. Μεγάλος σάλος στὰ Ἀθηναϊκὰ σαλόνια. Ἀλλὰ καὶ μεγάλος σάλος εἰς τὸ «"Αντρο τῶν Νυμφῶν. "Ετσι ἕνα βράδυ, ἐπειδὴ ἡ Ζὰν Ντ' Ἀρρὰς, ἦταν μελαγχολική, ὅταν βγῆκε στὴ σκηνή, ἡ γαλαρία τὸ πῆρε αὐτὸ γιά.... προσβολὴ «προσωπική» καὶ δημιούργησε ἐπεισόδιο στὸ θέατρο. Ἀλλὰ τὴ στιγμή, ποὺ ἦτο ἄγνωστο τί ἐξέλιξι θἄπαιρνε τὸ ζήτημα, ὁ ἀνθυπολοχαγὸς Νῖκος

Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΜΑΣ ΕΡΕΥΝΑ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΚΑΙ Η ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΟΥ

ΟΜΙΛΕΙ Ο ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ κ. ΖΑΧ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Γ'.

Κλείνουμε σήμερα τη συζήτησι, που άνοίξαμε στό προπερασμένο φύλλο γιά την κρίση που περνάει το λογοτεχνικό βιβλίο στον τόπο μας τον τελευταίο καιρό, με τις άπόψεις του άκαδημαϊκού κ. Ζαχ. Παπαντωνίου.

'Ο κ. Παπαντωνίου είνε άρκετά ιδιόρρυθμος στις συνεντεύξεις του. Τη διαλεκτική του Σωκράτη πολύ την άντιπαθεί. Φαίνεται νά ξέρη καλή ποιές παραποιήσεις μπορεί νά ύποστοῦν τά λόγια του ώσπου νά φτιάσουν στό τυπογραφείο κι' άκόμη φαίνεται νά μή του έμπνέουμε καί πολλή έμπιστοσύνη. Γι' αύτό άφοῦ μᾶς άφήση νά ποῦμε όσα έχουμε νά ποῦμε καί νά τόν ρωτήσουμε γιά κάθε τι που άφορᾶ τήν λογοτε-

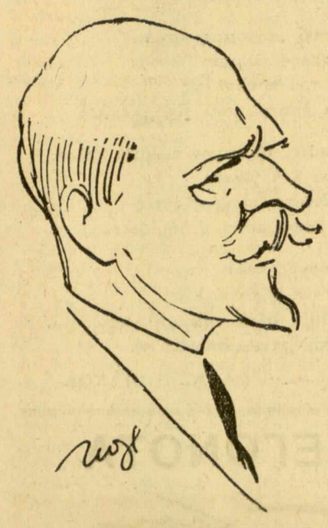

*Ο άκαδημαϊκός κ. Ζαχ. Παπαντωνίου

χνική μας έρευνα, μᾶς... ύπαγορεύει τις παρακάτω «δηλώσεις»:

«Δέν πρέπει νά ύπάρχουν παράπονα έναντίον του κοινού — άρχίζει ό κ. Παπαντωνίου — γιατί έδῶ καί 25 χρόνια άλλαξε τρομερά ή άγορά του βιβλίου καί έκεί που ή κατανάλωση ήταν άσήμαντη, γίνηκε σημαντική. Τά αίτια ήταν οί μεταβολές, που έπήλθαν στήν έλληνική κοινωνία, ή σχετική χειραφέτηση της γυναίκας, ή όποία όση περισσότερη αύθυπαρξία άποκτοῦσε, τόσο έδιάβαζε, καί άκόμη καί έκδοτικά αίτια, όπως ήταν ή γενναία γιά τήν έποχή έκείνη πρωτοβουλία του Φέξη νά έκδώση τούς Νεοέλληνες συγγραφεῖς σέ εύπρόσωπες καί στερεές έκδόσεις μέ καλό χαρτί καί λαμπρά στοιχεῖα, ώστε νά μποροῦν νά έχουν οί Έλληνες στή βιβλιοθήκη τους τόν Παπαδιαμάντη, τόν Βιζυηνό, τόν Κοντυλάκη καί καθ' έξῆς.

»Άπό τότε βγῆκαν πολλοί νεοέλληνες συγγραφεῖς, άλλοι εύπρόσωποι, άλλοι όμως οίκτρά κακοτυπωμένοι καί τό δεύτερο αύτό έπηρεάζει πολύ τήν κατανάλωση του φιλολογικοῦ βιβλίου, γιατί τίποτε δέν έχει άξία, όταν είνε κουρέλι.

»Τώρα άν ή κατανάλωση έχη όλιγοστέψει, άς μή λησμονοῦμε ότι ή παραγωγή διηγημάτων, μυθιστορημάτων καί ποιημάτων είνε μεγάλη καί δυσανάλογη γιά τό κοινό. Έπειτα τά λαϊκά περιοδικά του γνωστοῦ τύπου που έχουν τερατσία διάδοση στις λαϊκές καί καί στις έκλεκτές άκόμη τάξεις καί προσφέρουν γιά άσήμαντο ποσόπλήθος άναγνώσματα εύκολα, ώστε νά κάνουν τήν άνάγνωση άκοπη, έχουν άπορροφήσει τό μεγαλύτερο μέρος της καταναλώσεως, ώστε γιά τό καθαρά λογοτεχνικό βιβλίο νά μένη έλάχιστος χῶρος.

»Τί θά φέρη τή λογοτεχνική καλλιέργεια του κοινοῦ, ώστε τό λογοτεχνικό βιβλίο νά νικήση τά λαϊκά άναγνώσματα, δέν είνε τῆς ώρας νά τό ποῦμε. Άς μή λησμονοῦμεν όμως ότι καί ή Τέχνη πρέπει νά παίζη τό ρόλο της δημιουργῶντας βιβλία που νά έχουν άπήχηση στό έλληνικό κοινό. Τέτοια βιβλία άν δέν έβαζαν κάτου τά άναγνώσματα, θά κατακτοῦσαν όμως τή μειοψηφία του κοινοῦ. Γιατί σέ όλες αύτές τις συζητήσεις δέν πρέπει νά λησμονοῦν τόν παράγοντα της Τέχνης, που είνε ό πρῶτος. Αύτά είχα νά πῶ».

Καί ό κ. Παπαντωνίου μᾶς δίνει πρῶτος τό χέρι γιά νά προλάβη ίσως άλλες έρωτήσεις, που θά τόν καθυστεροῦσαν περισσότερο άπό τή δουλειά του.

*

Άν άπό κάθε συζήτηση είνε άπαραίτητο νά βγαίνη κάποιο συμπέρασμα, τότε θά δυσκολευτῆ πολύ ό άναγνώστης γιά ν' άποκομίση κάτι τέτοιο άπό τή λογοτεχνική μας έρευνα.

Κανείς άπό τούς συγγραφεῖς που μᾶς είπανε τή γνώμη τους πάνω στό «ζωτικό» αύτό γιά τό διανοούμενο κόσμο ζήτημα, δέ συμφώνησε μέ τόν άλλο.

Καθένας είδε τό πρόβλημα τῆς κυκλοφορίας του βιβλίου κι' άπό διαφορετική σκοπιά. Γιά τόν κ. Ξενόπουλο ή οίκονομική κρίση καί μόνο φταίει γιά τήν παρακμή του λογοτεχνικοῦ βιβλίου καί προτείνει ένα πραχτικό τρόπο γιά τήν καταπολέμηση του κακοῦ: τή χρησιμοποίηση γιά τά λογοτεχνικά βιβλία άφορολόγητου χαρτιοῦ. 'Ο κ. Μαλακάσης έχει τή γνώμη πώς οί ρίζες τῆς κακοδαιμονίας του λογοτεχνικοῦ βιβλίου πρέπει νά ζητηθοῦν στό αίώνιο γλωσσικό ζήτημα, που έτσι παρουσιάζεται σάν άφορμή ένός άκόμα κακοῦ καί στή ρευστή καί άκαταστάλαχτη έποχή μας, που γι' αύτό είνε καί ύπερβολικά άντιφιλολογική. 'Ο κ. Μελᾶς τά βρίσκει όλα ώραῖα (Τί μας γνοιάζει έμας; Τά δικά μας βιβλία πουλιῶνται.(;) "Οποιος έχει τά γένεια ά έχη καί τά χτένια) καί τις άντιλήψεις του κ. Παπαντωνίου τις έχετε πρόχειρες στις πάρα πάνω «δηλώσεις» του, που έλάχιστα συμφωνοῦν μέ τις γνῶμες τῶν άλλων.

"Αν τώρα σκεφτῆ κανείς πώς όλες αύτές οί γνῶμες, λίγο-πολύ είνε όλες σωστές, θά φτάση στό θλιβερό συμπέρασμα πώς οί άφορμές που κάνουν τό κοινό νά άδιαφορῆ γιά τό έλληνικό λογοτεχνικό βιβλίο, δέν είνε λίγες. Πολλοί άναρωτιῶνται: Τί νά συμβαίνη άπό τά δύο; Οί συγγραφεῖς μᾶς έκφράζονται σήμερα τόσο διανοητικά που νά μή τούς καταλαβαίνη τό κοινό ή άντίθετα οί συγγραφεῖς μείνανε στάσιμοι καί τό κοινό ώρίμασε τόσο πνευματικά, ώστε νά μή καταδέχεται νά τούς προσέξη;

Τίποτα άπ' αύτά δέν συμβαίνει στήν πραγματικότητα. Ούτε ή πνευματική κατάσταση του κοινοῦ φταίει ούτε οί συγγραφεῖς. Ή παρακμή που παρουσιάζει τό λογοτεχνικό βιβλίο άπό τήν κυκλοφοριακή άποψη, έχει διάφορα αίτια οίκονομικά, συναισθηματικά, ίδεολογικά, γενικότερα δηλαδή κοινωνικά.

Είνε καιρός όμως νά σκεφθοῦν σοβαρά όλοι όσοι πρέπει νά έχουν γνώμη πάνω σ' αύτό τό ζήτημα, πῶς θά άντιμετωπισθῆ τό κατρακύλισμα του λογοτεχνικοῦ βιβλίου καί μέ ποιά μέσα θά παρακινηθῆ τό κοινό νά καταδεχτῆ νά προσέξη καί τά έργα τῶν δικῶν μας συγγραφέων, που δέν είνε ούτε λίγα ούτε άνάξια λόγου. Πιστεύουμε όμως πώς πρέπει πρῶτα νά άποχτήσουμε συναίσθηση τῆς πραγματικότητας καί νά μή ντρεπώμαστε νά όμολογήσουμε τήν άλήθεια. Γιατί αύτό γίνεται σήμερα μέ τούς συγγραφεῖς μας. 'Ο καθένας γιά νά μή ύποτιμήση τάχα τό ταλέντο του, ίσχυρίζεται πώς τά βιβλία του γίνονται άνάρπαστα ένῶ στήν πραγματικότητα — άς μᾶς συχωρέση ό κ. Μελᾶς — κυκλοφοροῦνε έν στενῷ οίκογενειακῷ κύκλῳ. Πολλά βιβλία άκοῦμε νά ρεκλαμάρωνται άπό τήν κριτική — ὠ! αύτοί οί άσπονδοι φίλοι! — νά διατυμπανίζεται ότι κυκλοφοροῦν σέ πεντηκοστή έκδοση, ένῶ ούτε πενῆντα άντίτυπα δέν έχουν πουλήσει. Καί άπό δῶ πρέπει νά γίνη ή άρχή.

ΣΠ. ΓΙΑΝΝΑΤΟΣ

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

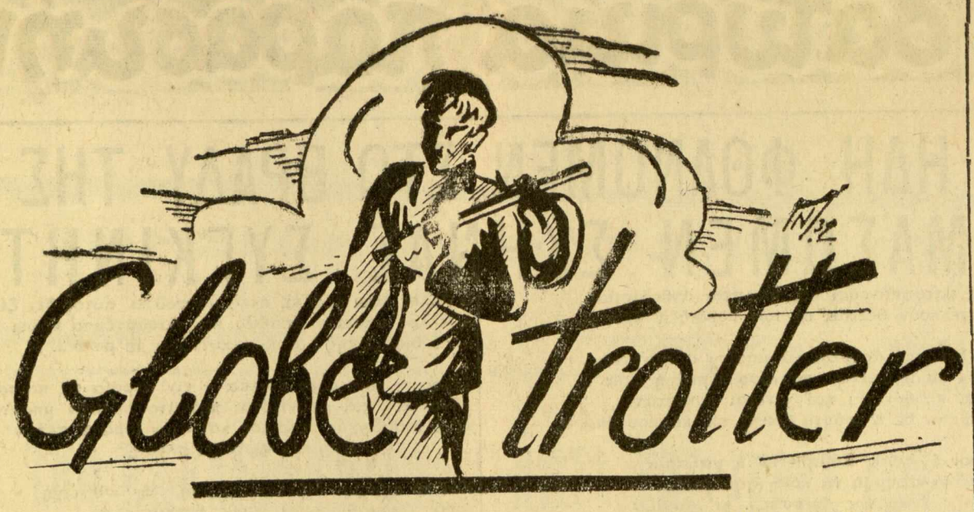

Ξεκίνησε τόν καιρό π' άνθίζανε οί πασκαλιές, μ' ένα ζευγάρι χοντρές άρβύλες. Κι' όπως άνάσαινε τόν άέρα του κάμπου, ἔννοιωθε λαφρύς καί εύτυχισμένος. Επιανε λοιπόν νά σφυράει τήν πρωτόγονη μελωδία του πετροκότσυφα, οί τρίλλιες κορώνανε στό λιοπῦρι κι' άπλωνόντουσαν στά ἔφηβα στάχυα, ύστερα πέφτανε στά δειλά ρυάκια τῆς ρεμματιᾶς που τό κελαρύζανε σέ κάτι σοβαρούς γέρο-πλάτανους. Έκεῖνοι κουνούσανε τίς άνθισμένες κορφές τους σέ κυματισμούς σίχτου. Τέτοιος άλήτης!! Νάσου έκεῖ τό τιποτένιο τ' άνθρωπάκι μέ τά δισάκκι στόν ὦμο, νά πιτσιλάη τή λασπουριά μέ τις πρόκες του, λέει. Καί νάναι λέφτερος κάτου άπ' τόν θεόρατο ούρανό! Έτσι σέρνει τή λεφτεριά του στούς τέσσερις άνέμους, δέν έχει ὄνειρα, ούτε σκέδια, μόνο που χαίρεται τά μαθιά λουλούδια τῆς πασκαλιᾶς...

Σάν έρχουντ' οί μπόρες, ριζώνει στις κουφάλες καί πέφτει σέ συλλογή. Οί στάλες έχουνε μιάν όργή θέρμη κι' οί παπαροῦνες κλαῖνε ὡς που πεθαίνουνε άπό τις καμουτσικές. Τοῦτος έδῶ σκέφτεται τόν κόσμο που κρύβεται στά κόκκινα κεραμμύδια, τις άσβεστωμένες μαντρόπορτες καί τούς σταύλους που μυρίζουνε καβαλλίνα. Τούτη ή μουρδιά στάθηκε άφορμή νά ξεπορτίση. Τοῦ βάρεσε στά ρουθούνια άφ' ὅτου γνώρισε τόν κόσμα του. Ήτανε ὅλοι τους ίδρωμένοι μέ τά μάτια θαμπά κι' άπληστα, καί μυρίζανε καβαλλίνα. Άκόμα καί στό γέλιο τους, ὅπως σουφρώνανε ξεδιάντροπα τά ριζά τοῦ προσώπου καί κλείνανε τά μάτια σέ μιά πρόστυχη πονηράδα, ζέχνανε ὅλοι τους. Καί λέγανε γιά τήν τιμή τῶν σπαρτῶν καί γιά τομάρια, «ἔτσι πουλιέται», φωνάζανε καί σκιζόντουσαν που σεῦκανε συχασιά νά τούς δῆς.

Πῆρε λοιπόν τό δισάκκι καί τ' ἄρβυλα, νά τραβήξη τό δρόμο τοῦΘεοῦ, ν' άγναντέψη τις μεγάλες θάλασσες, καί νά ποτήση τις άετοφωλιές. Σάν πείναγε κουβαλοῦσε δεμάτια ἤ βόηθαγε τούς άνθρώπους τοῦ κάμπου, έκεῖνοι τόν μιλεύανε μπογιάτικο σταρόψωμο καί φρέσκο τυρί, καί τόν άφίνανε νά γείρη στ' ἄχερο άπάνου. Όταν μπουκάριζε στά χωριά, τά κορίτσια γελούσανε στά περβάζια, τά δόντια τους ἤτανε ἄσπρα καί γερά, κι' οί πόλκες τους κυματίζανε πάνου στά μεσιωμένα καπούλια. Τότες ξουνε τ' ἀξύριστο πηγούνι του, οί ἀτμοί τῆς νειότης τ' άνεβαίνανε στό κεφάλι κι' σκεφτότανε μιά συντρόφισσα που θάπερνε μαζύ του τόν σκονισμένο δρόμο, τραγουδῶντας στόν ἥλιο καί στόν ἔρωτα.

Έφευγε ὅμως μέ τόν Αύγερινό. Ή δροσιά τόν περόνιαζε ὡς τό κόκκαλο, τίναζε καί τά χέρια σταυρωτά, ἔτσι που τοῦ μάθαινε ὁ δάσκαλος, κι' ἤτανε ένας μέ γυαλιά τῆς μύτης που μίλαγε στόν παρακείμενο γιά «προβλήματα τῆς Μεσογείου θαλάσσης» καί γι' άλλες άηδίες. Άργότερα γίνηκε ύπάλληλος, φόραγε κι' ὅλας κολλαρισμένους γιακάδες, οί άλλοι τόν ρωτάγανε «Εἶστε καλά—merci» κι' ἔξυνε τά φαγιά μέ ὀδοντογλυφίδες.

Σάν ἔκανε τή μεγάλη άπόφασι, δέν εἶπε τίποτα κανενός, μόνο τά ἑτοίμασε ὅλα κλεφτά καί ξεκίνησε. Στήν άρχή μέ βῆμα στρατιωτικό, μά δέν μέτραγε, ἔλεγε μονάχα «λευτεριά—λευτεριά—λευτεριά», κάθε πάτημα του φαινόταν ἀλαφρύ, κι' οί πρόκες λακκιάζανε τήν ὠχρή σκόνη.

Έτσι τόν μέθαγε τούτη ἡ ἰδέα νά κάνη ὅ,τι θέλει, ὅλο τό βάρος του τῶκλεισε στό δισάκκι μέ τά ροῦχα που τάπλενε στό ποτάμι καί τά στέγνωνε στά κλαδιά. Μπορεῖ νά τόν γελούσανε γιά τά γένεια του που-

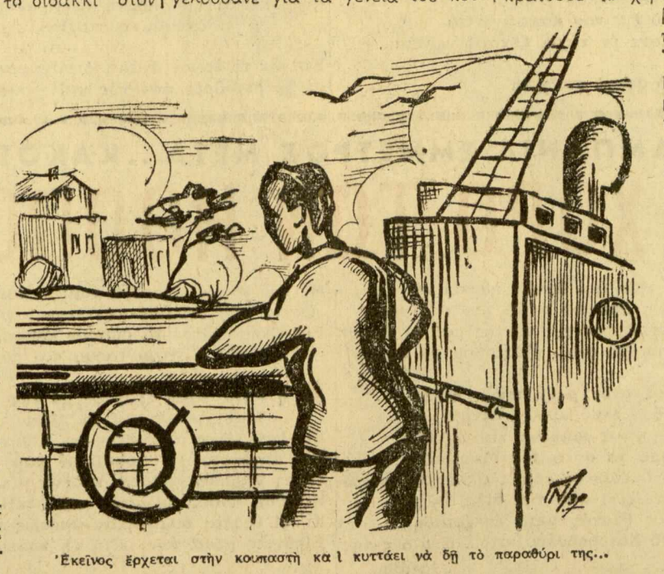

Έκεῖνος ἔρχεται στήν κουπαστή καὶ κυττάει νά δῆ τό παραθύρι της...

σάς λένε Μαρία» καί τόνιζε τό ρό. «Έσεῖς ποῦθ' ἔρχεστε;» «Άπ' τήν πολιτεία». «Α!» ἔκαν' ἡ Μαρία καί τόν κύτταξε πάλι κοκκινισμένη.

Ὡς που σηκώθηκε. «Θά μείνης νά βοηθᾶς ἐδῶ» τοῦπ' ὁ ψαρομούστακος καί γέλασε. Αὐτός ἔκανε πάντα ὅ,τι ἤθελε, ὅλα ἤτανε δικά του, καί τό σπίτι καί τά χωράφια, καί ἡ Μαρία, ὅλα.

Κι' ἔμεινε λοιπόν ἐκεῖ γιά βοηθός, ὅμως τή φίλησε κάποιο βράδυ, ἤσαντε κι' οί δυό πίσω στό κοτέτσι καί βάζανε τό σφόλι, ἀπό πάνου ὁ παγωμένος οὐρανός, κι' ἐτοῦτος τῆς κρατοῦσε τό χέρι κι' ἔλεγε γιά βάσανα, τέτοια πράμματα ἔλεγε. Ὅμως ἔνοιωθε μιά γλυκειά κούρασι στήν καρδιά κι' ἔσφιγγε τή μέση της μέσ' τά μπράτσα του, ἐκείνη πονοῦσε λιγωμένα.

— Ποτέ δέ θά θελήση ὁ πατέρας, τοῦ εἶπε.

Τούτη ἡ κουβέντα ἤρθε ἄσκημα. Ποτέ δέ θά θελήση. Καί μέ τό δίκηο του. Τ' εἶνε αὐτός; Ἕνας ἀλήτης μεδισάκκι που ὀργώνει ἄσκοπα εἰς ροῦγες πῶς μπορεῖ νάμένη κάτου ἀπ' τά κόκκινα κεραμίδια, κοντά στή Μαρία; Διάλεξε τή μοῖρα του. Τό τζάκι δέν εἶνε γι' αὐτόν. Οὔτε τό κρεββάτι μέ τά στολίσματα ἀπό πάνου, οὔτε τά μάτια τά μαθιά. Μά δέ σκέφτεται. «Ἔλα μαζύ μου», τῆς κάνει. Μαζύ του στή γαλάζια λευτεριά τῆς μεγάλης θάλασσας, στίς παιχνιδιάρες ἀχτῖνες τῶν μπρουσσῶν, στά δροσοφίλημένα λουλούδια. Θά εἶνε ἡ νειότη κι' ὁ ἔρωτας σύντροφοι τῆς ἀτέλειωτης στράτας. Καί τίς βραδυές θά χώνωνται στήν φτέρη σάν τ' ἀγρίμια τοῦ λόγου.

Κι' ἔρχεται μαζύ του. Ξεπορτίζουν ἀνάλαφρα, ἐκείνη τρέμει ἀπό λαχτάρα, στά χέρια της κρατάει τούς θησαυρούς της, τό σταυρό του νουνοῦ, ἕνα δαχτυλιδάκι μέ πέτρα καί κάμποσα λεφτά. Ἀπ' τό ἀνηφόρι ξανακυττάει τό σπίτι που κοιμᾶται μέσ' τήν παγωνιά κι' ἀναστενάζει «ἄχ!» Ὅμως περπατεῖ θαρραλέα, τά πόδια της χώνουνται στό παρθένο χιόνι καί παγώνουνε σέ κάθε βῆμα.

Ὡς που ἔρχουνται σ' ἕνα πρόστυχο ξενοδοχεῖο του λιμανιοῦ. Ἡ κάμαρα μυρίζει κατράμι καί μοῦχλα. Κι' εἶνε μιά βοοχερή μέρα, ἡ στάλες πιτσιλίζουνε τή λασπωμένη προκυμαία, τά φορτηγά κοιμοῦνται δεμένα στίς μπαροῦμες τοῦ πόστου. Ἐκεῖνος κατεβαίνει νά τά δῆ, ἡ Μαρία μένει στό κρεββάτι της. Τή σκέφτεται πάντα, μά γιά τήν ὥρα τόν τραβάει μιά μασοῦνα γιομάτη καλαμπόκι, οἱ ἐργάτες μπαινοβγαίνουνε κουβαλῶντας σακκιά, ἕνα ποστάλε ἔρχεται στό λιμάνι, ἄσπρο καί καθαρό, οἱ τσιμινιέρες ἀφίνουνε λιγοστό καπνό κι' οἱ ἐπιβάτες ἔχουνε μαζευτῆ στίς κουπαστές.

Κάθεται καί χαζεύει ὡς που νά δέση. Ἐκεῖ δά ἀνάβει ἕνα τσιγάρο καί θυμᾶται τή Μαρία. Ὄχι δέν εἶνε σωστό. Νά ἡ γαλάζια λεφτεριά της! Οἱ παχειές λάσπες, ἡ βρώμικη ἀργατειά καί τά τεμπέλικα καράβια τῶν πόρτων. Θά σέρνουνται μαζύ δυό κουρέλια χωρίς σκοπό, τά μαθιά μάτια της θάν τ' αὐλακώση ὁ πόνος κι' οἱ νύχτες τους θά περνᾶνε στίς μουχλιασμένες κάμαρες τῶν ξενοδοχείων.

Κι' ἡ εὐτυχία της, τά κόκκινα κεραμίδια, τό τζάκι μέ τή γελούμενη φλόγα... Ὄχι δέν εἶνε σωστό!! Ἐκεῖνος διάλεξε τή μοῖρα του, μα ἡ Μαρία;

Ὅλος ὁ κόσμος ἀναποδογυρίζει στό κεφάλι του. Ἔτσι σκυφτός, κακομοίρης καί φτωχός μπαίνει στό ποστάλε καί κουρνιάζει σέ κάποια γωνιά. Ἡ ὥρα κυλάει κι' οἱ φωνές τοῦ λιμανιοῦ τοῦ σκίζουνε τ' αὐτιά. Ὅταν ἀκούη τή σειρῆνα, θέλει νά τρέξη, μά τά πόδια του εἶνε βαρειά, καί μένει ἐκεῖ σουρώνοντας τίς ἄκρες τῶν χειλιῶν σέ μιά πίκρα που δέ γίνηκε ἀκόμα κλάμμα.

Ὕστερα τό καράβι κουνιέται ἀργά. Ἐκεῖνος ἔρχεται στήν κουπαστή καί κυττάει νά δῆ τό παραθῦρι της. Τά μάτια του εἶνε θολά καί δέν βλέπει ἄλλο ἀπ' τά μεγάλα της ματοτσίνορα που σκιάζουνε τίς μαθιές κόρες της. Καί τό ποστάλε τραβάει ἀνήλεα στήν ἀνοιχτή θάλασσα παίρνοντας μαζύ του κάποιον ἄσκοπο ἀλήτη που τραβάει δακρυσμένος πέρα μακριά στόν πόνο στή γαλάζια λευτεριά...

ΝΙΚΟΣ ΤΣΙΦΟΡΟΣ

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΜΑΡ. ΡΑΛΛΗ: «Στίχοι». - Γ. ΔΟΥΡΑ: «Δέκα τραγούδια τῆς Ἐλπίδας». - ΣΠ. ΞΑΝΘΑΚΗ: «Ἀποκαθήλωση». - Γ. ΑΗΔΟΝΟΠΟΥΛΟΥ: «Εἰδύλλια».

Σ' ἕνα του ἄρθρο που δημοσιεύθηκε στίς 15 Ἰανουαρίου στή «Νέα Ἑστία» ὁ φίλος συνάδελφος κ. Πέτρος Χάρης μιλώντας γιά τήν ποιητική παραγωγή τῶν τελευταίων αὐτῶν ἐτῶν ἔκανε μιά διαπίστωση πολύ θλιβερή. Ἐτόνισε ὅτι «ἡ ἄφθονη καί ἀσήμαντη παραγωγή που πλημμυρίζει τήν Ἑλλάδα—βιβλία, περιοδικά κι' ἐφημερίδες — παρουσιάζει μιά κατάσταση που δέ διαφέρει πολύ ἀπό τό θάνατο τῆς ποιήσεως». Τή δήλωση αὐτή του κ. Χάρη, τήν προσυπογράφω μέ τά δυό μου χέρια. Ἐκτός ἀπ' τις ἐλάχιστες καινούργιες ἐξαιρέσεις, ἐκτός ἀπό τούς παλαιούς που δέν ἔχουν πιά τίποτα νά προσθέσουν στό ἔργο τους, σήμερα ὑπάρχουν ἄνθρωποι που γράφουν ποιήματα, ἀλλά που δέν εἶναι ποιηταί.

Ἔχω μπροστά μου καμμιά δεκαριά συλλογές. Εὐχαριστῶ τούς ἀνθρώπους αὐτούς που εἶχαν τήν καλωσύνη νά μοῦ στείλουν τά βιβλία τους. Τά ξεφυλλίζω, ἀρχίζω νά τά διαβάζω, μά μοῦ εἶναι ἀδύνατο νά προχωρήσω. Κανένας τόνος προσωπικός, καμμιά καινούργια ἔκφραση, καμμιά φλόγα. Ἀπ' ὅλες αὐτές τίς συλλογές, τῶν παλαιῶν καί τῶν πρωτοφανέρωτων, ἀπό τις ὁποῖες μερικές εἶναι τυπωμένες σέ πολυτελές χαρτί γιά νά κάνουν ἐντύπωση καί νά κρύψουν τή φτώχεια καί τήν ἀσημαντολογία τοῦ περιεχομένου, μόλις ξεχωρίζω τέσσερες. Οἱ δυό εἶναι γνωστῶν πιά ποιητῶν κι' οἱ ἄλλες δυό νέων που δίνουν κάποιαν ἐλπίδα.

Ἄν δέν κάνω λάθος, ἡ Μαρία Ράλλη, που εἶχε τήν καλωσύνη νά μοῦ στείλει τά νέα της ποιήματα μέ τόν τίτλο : «Στίχοι», ἐκδίδει μ' αὐτό τό βιβλίο τήν τρίτη συλλογή της. Ἡ πρόοδος ἀπό τήν πρώτη της ἐμφάνιση ὡς σήμερα εἶναι σημαντική. Ὁ τόνος εἶναι πολύ πιό προσωπικός, πιό γνήσιος, ἡ ἔκφραση πλουσιώτερη, τό αἴσθημα βαθύτερο. Οἱ στίχοι της εἶναι στίχοι γυναίκας ἀπογοητευμένης, που γνώρισε τήν πίκρα τῆς ζωῆς καί ἡ φιλοσοφική ἰδέα που ἀναδίνεται ἀπ' αὐτούς εἶναι ὁ πεσσιμισμός, ἕνας ὅμως πεσσιμισμός που βρίσκει τό ξαλάφρωμά του στήν ἐγκαρτέρηση καί τήν αἰώνια φυγή. Ἡ Μαρία Ράλλη δέν προσθέτει βέβαια τίποτα καινούργιο στήν νεοελληνική ποίηση ὡς ἔκφραση κι' ὡς ἰδέα, ἔχει ὅμως τή γυναικείαν εὐαισθησία, τήν ψυχικήν ἀθρότητα, τήν εὐγένεια, μιᾶς καρδιᾶς τρυφερῆς καί πονεμένης. Ἡ ποιήτρια δίνει περισσότερη προσοχή στό συναισθηματικό της κόσμο ὡς ἔννοια, ὡς περιεχόμενο, παραμελώντας συχνά τήν ἔκφραση, τό ὕφος, τήν τεχνική, χρησιμοποιώντας λέξεις ἀντικειμενικές, εἰκόνες κοινότυπες, ἀγαπώντας τά ἐλλειπτικά σχήματα που ἀντί νά δυναμώνουν τή σκέψη της, τήν ἀδυνατίζουν. (Σελίδες 11, 22, 96). Ἀλλοῦ ὅμως ὁ στοχασμός της προβάλλει πεντακάθαρος, ἔχει προέκταση, συγκέντρωση, καί τότε μᾶς δίνει ὡραία, ἀξιόλογα ποιήματα, ὅπως εἶναι : ἡ Ἐπιστροφή, τό Ταξίδι, ὁ Θάνατος τοῦ ρόδου, Δακρύων φῶς, Κασσιανή, Γεγονότων μορφή, Ἄνοιξη (ἀπό τά γλυκύτερα τῆς συλλογῆς), Ἐν Οἴκῳ Θεοῦ, καί μερικά ἀπό τά Ὀλιγόστιχα (Σελ. 64, 67, 76).

Ὑπάρχουν ὅμως καί τραγούδια που ξαφνιάζουν τόν ἀναγνώστη, ὄχι μόνο μέ τά προσωδιακά σφάλματα καί τις χασμωδίες, ἀλλά μέ τή χρησιμοποίηση λέξεων κάπως, κατά τή γνώμη μας, ἀντιαισθητικῶν, σάν αὐτές: διεσταλμένος ὁραμάτισε, γιόχρου, ἀνέπαλμη, ἀνθοκυττάζει, κλπ.

Παρ' ὅλες ὅμως τις παρατηρήσεις αὐτές, ἡ Μαρία Ράλλη εἶναι μιά ἀληθινή ποιήτρια, μέ τούς καῦμούς της καί τις ἀπογοητεύσεις της, μέ τήν πεῖρα τῆς ζωῆς, μέ πλούσιο ψυχικό κόσμο, μέ σκέψη συχνά φιλοσοφημένη, που κεντρίζει τό ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστη καί τοῦ προκαλεῖ συγκίνηση. Διαβάζοντας τά ποιήματά της, ἀνακαλύπτεις ἐδῶ κι' ἐκεῖ τήν ἐπίδραση τοῦ Καβάφη καί τοῦ Μαλακάση, δέν παύεις ὅμως νά χαίρεσαι ὅτι ἔχεις ἐμπρός σου μιά τραγουδίστριαν ἀξιόλογη, που ἡ ἐξέλιξή της θάναι ἀσφαλῶς σημαντική καί που θά προσθέσει, ἴσως ἀργότερα στή νεοελληνική ποίηση καινούργιους τόνους πιό συγκινημένους, ἀρκεῖ νά θελήσει νά ἐπιμεληθεῖ περισσότερο τήν ὅλη τεχνική της.

Ὁ Γεώργιος Δούρας, πεσσιμιστής κι' αὐτός μέ τόν τρόπο τό δικό του, στά «Δέκα τραγούδια τῆς ἐλπίδας» συνεχίζει τό ποιητικό του ἔργο, σέ μιά περιοχή ἐντελῶς προσωπική που δέν ὀφείλει τίποτα σέ κανένα. Χωρίς νάχει ἴσως τήν πρωτοτυπία τοῦ Παπατσώνη, χωρίς νά προσθέτει τίποτα τό καινούργιο στίς προηγούμενες συλλογές του, ὁ Δούρας, λυρικός ἀπό ἰδιοσυγκρασία, μαθητής τοῦ Κλωντέλ, ἐνθουσιώδης καί κάποτε ρητορικός, ἀφιερώνεται ὁλόψυχα στήν ἐξύμνηση τῶν θείων καί ἡ θρησκευτική του ἔξαρση που πηγάζει, ὅπως φαντάζομαι, ἀπό Χριστιανική πίστη, συνυφασμένη μέ τή βαθύτερη ὕπαρξή του, παραμένει ἴσως ἡ μόνη πρωτοτυπία του. Χωρίς ν' ἀνανεώνεται, οὔτε μορφικά, οὔτε φιλοσοφικά, ὁ Δούρας μέ τή νέα συλλογή του παραμένει ὡς ἕνας ποιητής γνήσιος, ἰδιόρρυθμος, γνωστός στή λογοτεχνία μας ἀπό τό προηγούμενο ἀξιόλογο ἔργο του, που ὅταν πρωτοφάνηκε τράβηξε τή γενική προσοχή, μά που σήμερα, σέ μιάν ἐποχήν ὅπου διαμορφώνονται τόσα καινούργια ρεύματα ποιητικά, φαίνεται σά στάσιμος, χωρίς ἀνένεωση, σάν ἄνθρωπος, ἀποτραβηγμένος στό δικό του κόσμο—ἕναν κόσμο παληό, λησμονημένο, που ἴσως, ποιός μπορεῖ νά ξέρει, νάναι ὡραιότερος, ἀγνότερος, ἀπό τό σημερινό.

Ὁ Σταῦρος Ξανθάκης μέ τήν «Ἀποκαθήλωση» ἐμφανίζεται γιά πρώτη φορά. Τό βιβλίο του, σύντομο, καλοτυπωμένο στίς τόσο καταίσθητες πιά καί γνωστές ἐκδόσεις τοῦ «Κύκλου», διαβάζεται εὐχάριστα, γρήγορα, χωρίς νά κουράζει, μά καί χωρίς νά ἐνθουσιάζει. Οἱ νέοι μας διάζονται νά τυπώνουν τά στιχουργήματά τους κ' ἴσως ἡ διασύνη αὐτή νά δικαιολογεῖται ἀπό τήν φιλοδοξία μιᾶς ἡλικίας χωρίς πεῖρα καί εὔκολης σέ παραστρατήματα. Γιατί πνευματικό παραστράτημα εἶναι τό τύπωμα ἑνός βιβλίου που δέν πρόκειται, ὄχι βέβαια ν' ἀποκαλύψει, αὐτό εἶναι τόσο σπάνιο, μά νά προσθέσει καινούργιους τόνους ἐκφράσεως, συγκινήσεως ἀληθινῆς. Ἀνοίγοντας τίς περισσότερες συλλογές τῶν πρωτοφανέρωτων νέων ἀντικρύζεις πράγματα χιλιοειπωμένα ἀπό τούς προγενεστέρους, που σήμερα ὅμως δέ σοῦ δίνουν καμμιά δόνηση, καμμιάν αἰσθητικήν ἀπόλαυση. Θέλοντας καί μή τριγυρίζουν στό μυαλό σου στίχοι γνωστοί ἄλλων ποιητῶν, συχνά σημαντικῶν καί τότε, μοιραῖα, ἡ σύγκριση γιά τό νέο τραγουδιστή ἀποβαίνει εἰς βάρος του. Τοῦτο συμβαίνει καί μέ τόν Ξανθάκη. Ἡ εἰλικρίνειά του εἶναι ἀναμφισβήτητη, ἡ συγκίνησή του προσωπική, που τήν ἀντλεῖ ἀπό τό συναισθηματικό του κόσμο. Ἡ ἐκτέλεση ὅμως—τό ὕφος που εἶναι τό ἄλφα καί τό ὠμέγα στόν καλλιτέχνη καί πρό πάντων στόν ποιητή—δέν φέρει καμμιά σφραγίδα πρωτοτυπίας, καμμιά φλόγα, κανέναν τόνο καινούργιο. Ὑπάρχει βέβαια πολλή ἁρμονία στούς στίχους τοῦ Ξανθάκη, ἀλλ' αὐτό δέ φτάνει. Οἱ ρυθμοί του καϋμοί—ποιός νέος δέν τούς ἐδοκίμασε—καθαρά ὑποκειμενικοί, χωρίς προέκταση, ἀναφέρονται σέ γεγονότα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, μιᾶς ζωῆς πικρῆς, ἀπογοητευμένης, που τήν ἔψαλλαν τόσοι ἄλλοι μέ τρόπους ἐκφράσεως ἀληθινά ποιητικούς. Ὕστερα γιατί αὐτή ἡ τρομερή ἀπογοήτευση νά μαστίζει τούς νέους μας; Τόσο φοβερό λοιπόν πρᾶγμα εἶναι ἡ ἐρωτική χυλόπητα; Ἡ ζωή ὑπάρχει γύρω ἀπό τίς νεανικές αὐτές ὑπάρξεις, ἄς ἀντλήσουν τή χαρά της, ἄς λουσθοῦν μέσα στό φῶς, ἄς ἐλπίσουν σέ μιάν ἄνοιξη ὅπου οἱ μέρες θάναι ὡραῖες, γαλήνιες. Μ' ὅλες τίς ἐπιφυλάξεις αὐτές, ὁ Ξανθάκης ἔχει ταλέντο καί θά μπορέσει, φαντάζομαι, γινόμενος πιό προσωπικός, νά μᾶς δώσει ποιήματα ἀνώτερα ἀπ' αὐτά τά πρωτόλεια. Ἔχει ἁρμονίαι καί λυρισμό, ἔχει κάποιαν συγκίνηση καί κάποτε, ὅταν δέν ἐπηρεάζεται, βρίσκει τόνους προσωπικούς. Ἄς καλλιεργήσει ἐντατικά τά χαρίσματα αὐτά, ἄς λυτρωθεῖ ἀπό τις ἐπιδράσεις καί τότε θά ὀρεῖ τό δρόμο του.

Ὁ Γιάννης Ἀηδονόπουλος, γνωστότερος στό λογοτεχνικό κόσμο ἀπό τόν Ξανθάκη, ἀπό κάποια διηγήματα καί στίχους, δημοσιευμένα στά περιοδικά, μέ τή συλλογή του «Εἰδύλλια» ἔχει πολλή χάρη, ἁπαλότητα στό στίχο, ἕνα περπάτημα συχνά ἀνάλαφρο καί γοργό. Ὁ τίτλος τῆς συλλογῆς δικαιολογεῖ τό περιεχόμενο. Εἶναι τραγούδια συχνά χαριτωμένα, πηγαῖα, μουσικά, ὅπως «Ἡ Ἀγαπημένη», «Τό Εἰδύλλιο», «Τά χέρια τῆς μητέρας μου», (ἀπό τά ὡραιότερα), «Τραγοῦδι στά μικρά φτωχά παιδάκια», που δέν τά ἐμπνέει μονάχα ὁ ἔρωτας, ἀλλά καί ἡ γύρω ζωή, οἱ ταπεινοί, τ' ἀγνά παιδιά, οἱ ἀναμνήσεις, ἡ φύση. Ὁ Ἀηδονόπουλος ἔχει πραγματικό αἴσθημα,

Τά σατιρικά παρασκήνια

ΚΙ' ΑΙΣΙΩΣ ΗΔΗ ΦΘΑΝΟΜΕΝ ΣΤΟ ΒΡΑΔΥ ΤΗΣ ΠΡΕΜΙΕΡΑΣ ΝΑ ΔΟΚΙΜΑΣΩΜΕΝ ΣΚΗΝΑΣ ΣΥΓΚΙΝΗΤΙΚΩΤΕΡΑΣ

Καὶ τώρα πιὰ ποὺ εἴδαμε τὰ βάσανα τῶν δοκιμων
ποὺ ἔφθασαν εἰς πέρας
μετὰ παρεξηγήσεων, καυγάδων καὶ θυμῶν
αἰσίως ἀφικνούμεθα στὸ βράδυ τῆς πρεμιέρας.

Εἶν' ἡ πρεμιέρα, φίλοι μου, ἡ κρίσιμος στιγμὴ
ποὺ θ' ἀποδείξῃ ἂν πήγανε δικαίως τόσοι κόποι
ἢ ποὺ θὰ γίνῃ ἀφορμὴ νὰ ἀκουστοῦνε στεναγμοὶ
κι' ἴσως καὶ δάκρυ ἀρκετὸ νὰ τρέξῃ σὰν σορόπι..

Τὸ θέατρο κατάφωτον, στὴν πόρτα τὰ προγράμματα
τοῦ συγγραφέως τ' ὄνομα μὲ κάτι τόσα γράμματα
ὁ κόσμος κάθεται ἔκθαμβος ὥρα καὶ τὰ διαβάζει
καὶ εἰς τὴν πόρτα ὁ συγγραφεὺς στέκει καὶ κάνει χάζι.

Βεβαίως ἔχει λίγο τράκ... ἐλπίζει κι' ἀμφιβάλλει
θὰ εἶν' ἀπόψε τυχερός, ἢ θἄν' τὰ... ἴδια πάλι;
Ἡ πρόβα, ἀλήθεια, τοῦ ἄφησε πολλὲς ἀμφιβολίες
μὰ πάλι... «πρώτη» γίνεται μὲ δίχως δυσκολίες;

Τὸ τεχνικὸ προσωπικὸ ἐπὶ σκηνῆς ἐργάζεται
δένει, καρφώνει καὶ κρεμᾷ, βάφει καὶ ὅλο διάζεται
ὥστε νὰ ἔχῃ γρήγορα τὰ σκηνικὰ ἑν τάξει
τοὐλάχιστον στίς.... ἔντεκα ν' ἀρχίσῃ ἡ πρώτη πρᾶξι.

Ἀρχίζει καὶ ἡ ἄφιξις καὶ τῶν τουαλεττῶν
ποὺ συνοδεύονται ἐν τιμῇ ὑπὸ ταξιθετῶν
ἐγκαίρως καταφθάνουσι καὶ πλεῖσται ἀνθοδέσμαι
ποὺ ἀποστέλλουν βέβαια αἱ τῶν πορόϊδων δέσμαι.

Πρὸ τῆς δεκάτης ἄρχεται νὰ μπαίνῃ ἀραιότατον
τὸ πρῶτον κῦμα θεατῶν, ποὺ ὅσο περνᾷ ἡ ὥρα
αὐξάνεται, πληθύνεται καὶ γίνεται πυκνότατον,
εἰς τὸ ταμεῖον δὲ ἡ ποθητὴ ξεσπᾷ τοῦ κόσμου μπόρα.

Τὸ θέατρον ἐγέμισε. Κομπλὲ κι' ἡ γαλαρία
ποὺ περιμένει ἀφορμὴ νὰ κάνῃ φασαρία...
Ἡ ὥρα τῆς ἐνάρξεως ἐπέρασε... κι' ἀρχίζει
μὲ τὰ ποδοκροτήματα ὁ κόσμος νὰ ἐκδηλώσῃ
ἀδημονίαν ἀρκετὴν ἥτις τὸν ἐρεθίζει
ἐνῷ ὁ ἐξώστης συμμαχεῖ καὶ τὸ παραξηλώνει.

Πρὸς καθησύχασιν, λοιπόν, προσωρινὴν τῶν θεατῶν
ἠχεῖ ὁ κώδων δὶς καὶ τρὶς συχνὰ δὲ καὶ τετράκις
ὅπερ εἶν' ἀρκετὸν
νὰ ἡσυχάσῃ δυὸ λεπτὰ μονάχα ὁ κοσμάκης.

Σὲ λίγο ὅμως ὁ θόρυβος γίνεται μεγαλύτερος
κι' ὁ κώδων ἐπανέρχεται ὀλίγον τι δριμύτερος
μὲ τὰ ποδοκροτήματα χτυπάνε καὶ μπαστούνια
καὶ δός του... τὰ κουδούνια.

Κι' ἐνῷ μαίνεται ὁ θόρυβος εἰς τὴν πλατεῖαν κάτω
καὶ εἶναι καὶ τὸ θέατρο ἀπὸ πολλοῦ γεμᾶτο
ἐπὶ σκηνῆς τὰ σκηνικὰ ποὺ ἔμειναν καρφώνονται
κι' ἄλλα ποὺ στραβομπήκανε ἐν τάχει ξεκαρφώνονται...

Ὁ ἕνας τρέχει δεξιὰ μὲ τὸ σφυρὶ στὸ χέρι
ὁ ἄλλος πάει ἐδῶ κι' ἐκεῖ, μὰ ποῦ κι' αὐτὸς δὲν ξέρει
ὁ ἄλλος κάθεται ἀπαθῶς καὶ πασσατέμπο τρώει
κι' ὁ θιασάρχης διαρκῶς κυττάζει τὸ ρολόϊ...

Τέλος — κοντεύουν ἔντεκα — εἶν' ἕτοιμα τὰ πάντα
μηχανικοὶ καὶ φροντιστὰὶ πηγαίνουνε στὴν μπάντα
κι' ὁ θιασάρχης νευρικὸς καὶ στὸν ἱδρῶτα πλέων
«Πᾶμε!» φωνάζει πλέον...

Καὶ τὸ σημεῖον δίδεται... Ἀρχίζει ἡ εἰσαγωγὴ
εὐθὺς ἀποκαθίσταται στοὺς θεατὰς σιγὴ
ὅπως βεβαίως ξέρετε,
καὶ ἡ αὐλαία αἴρεται...

Καὶ τὸ μπαλέττο ἐξέρχεται μὲ σταθερὸν τὸ βῆμα
ἤτοι τὸ πρῶτον... θῦμα...
κι' ἀκολουθοῦνε ὕστερα μὲ σχετικὴ μιὰ τάξι
ὅσα ὁ φίλος συγγραφεὺς θὰ ἔχῃ διαπράξει...

Ὁ συγγραφεύς... ποὺ κάθεται ἐκεῖ, σὲ μιὰ γωνία
τὴν ἔκβασιν τοῦ ἔργου του προσμένων μ' ἀγωνία...
Χαμογελᾶν στὸ ἄκουσμα τῶν χειροκροτημάτων
καὶ τρέμων ἐνδεχόμενον καὶ ἤχον συριγμάτων...

Κι' ἐνῷ τὸ ἔργον προχωρεῖ, τὸ πρᾶγμα ὅλο καὶ φαίνεται
ἂν πρόκειται γιὰ τὸ σουξὲ ποὺ ἀπ' ὅλους ἀναμένεται
ἢ πρόκειται γιὰ παθανὴ τρανὴ ἀποτυχία
ὁπότε... δυστυχία!....

Καὶ ἂν τὸ ἔργον ἄρεσε, ὁ συγγραφεὺς κορδώνεται
σὲ χαιρετοῦρες ἀφειδῶς καὶ γέλια ξελιγώνεται
καὶ ὑπηφανεύεται γιὰ τὸ σουξὲ του ἐτοῦτο
τοῦ πνεύματός του φροῦτο.

Ἂν ὅμως εἶν' ἀνάποδα τὰ πράγματα, ἀλλάζει
στενοχωρεῖται, κρύβεται, φοβᾶται, νευριάζει
φωνάζει πὼς τὸ ἔργο του τὸ πῆγαν ὅπως φτάσανε
καὶ λέει πὼς κι' οἱ ἠθοποιοὶ βεβαίως τὸ χαλάσανε..

Ψάχνει νὰ βρῇ τὴν ἀφορμὴ στοὺς ἄλλους πάντα ὅλους
τοὺς σκηνογράφους, φροντιστάς, ἠθοποιούς... διαβόλους.
Ἐφταίγανε τὰ σκηνικά.. Ἠθοποιοὶ ἀμελέτητοι,
ἀκόμα μία δοκιμὴ ἤτανε ἀπαραίτητη.

Ἀκόμα φταίει τὸ γεγονὸς ποὺ ἀρχίσαμε ἀργὰ
τὸ ἔργο δὲν ἔτρεξε γοργά,
ἦταν πολὺ ἀδύνατο τὸ φῶς τοῦ προβολέως
κι' οἱ πάντες εἶν' ὑπεύθυνοι ἐκτὸς... τοῦ συγγραφέως.

Πάντως, εἴτ' ἔτσι, εἴτε ἀλλοιῶς, τὸ ἔργον παίρνει τέλος
ὅπερ τὸ διαδέχεται τὸ δάκρυ ἢ ὁ γέλως...
Κι' οἱ θεαταὶ ἐξέρχονται πάντοτε ἀποκομίζοντες
νωπὰς τὰς ἐντυπώσεις των. Χαρούμενοι ἢ ὑβρίζοντες...

Καὶ ἂν τὸ ἔργον ἔτυχε ὑποδοχῆς καλῆς
ἕνα μεθῦσι σ' ἕνα μπὰρ θὰ εἶν' ἡ κατακλείς...
Ἄλλως νωρὶς στὰ σπίτια τους ὅλοι γραμμὴ γυρίζουν...
κι' οἱ κριτικοί, χαρούμενοι, τὴν πέννα ἀκονίζουν...

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑΚΟΣ

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Ἡ συμβολὴ τῆς Μονταὶν εἰς τὴν ἑβδομάδα τοῦ πρασίνου..
Ἀπὸ τὰ ἀειθαλῆ τῶν κοσμικῶν αἰθουσῶν

ΛΟΓΙΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Μέχρι τώρα πούλαγα πνεῦμα, τώρα πουλάω οἰνό...πνευμα καὶ βγάζω περισσότερα...

ΑΤΤΙΚ

Ἄνοιξα ταβέρνα τώρα θὰ γίνω καλ... σωφὲρ. Τὴ δουλειὰ τὴν ἔμαθα. Ὅσους ἤρθανε στὴν ταβέρνα μου τοὺς... ἔκοψα.

ΑΤΤΙΚ

Ἅμα κλείσῃ ἡ ταβέρνα τοῦ Ἀττὶκ θὰ συνεταιρισθῶ μὲ τὸν Παπαδόπουλο. Θὰ κάνουμε ντουέττο... βιολὶ ξυλοφόν...

ΣΟΝΙΑ ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ

Ὅλοι φιλοδοξοῦν νὰ παιχθοῦν τὰ ἔργα τους σὲ θέατρα, τὸ δικό μου παίζεται σὲ... «αἴθουσα ἀναμονῆς» κι' εἶμαι εὐχαριστημένος.

Α. ΛΙΔΩΡΙΚΗΣ

ΜΙΑ ΚΑΜΠΑΝΙΑ ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΤΑ...ΚΑΚΟΤΟΠΙΩΝ

ΣΤΟ ΧΟΡΟ ΤΩΝ ΗΘΟΠΟΙΩΝ

Χορὸς ἐδόθη στὸ «Μαξὶμ» ὁ τῶν ἠθοποιῶν
Εἰς τὰς εἰσπράξεις ἄριστος ἀλλὰ καὶ στὸ ποιὸν
Εἰς ὃν καὶ παρευρέθησαν τῆς τέχνης μας οἱ ἄσσοι
Δι' ὃ καὶ τὰ κατάφερε στὸ... Μάξιμουμ νὰ φτάσῃ!

Ὁ οἶνος ἐπεσκίασε στὸν ροῦν τὸν... Ἀξιὸν
Καὶ... χώραν ἔλαβαν ἐκεῖ πολλὲς ἅττραξιὸν
Τοὐτέστι νούμερα καλὰ ποικίλα καὶ ὡραῖα,
Ὅπως τὸ περίφημο τὸ σόλο τοῦ Μαυρέα,
«Ἡ θεατρίνα ἡ γλυκειὰ» σὲ «βάλς ἀλλέγρο» τέμπο
Ἐκτελεσθεῖσα ἐπιτυχῶς ἀπὸ τὴν δίδα Βέμπο
Ἦτις καὶ εἰς τοὺς θεατὰς μετὰ ἐπεξετάθη
Κι' ἀφοῦ ἦταν τοῦ Χαιρόπουλου, στὸ... ὕ ψ ο ς της
(έστάθη.

Τὰ Καλουτάκια καὶ τὰ δυό, ἐσχάτως Καλουτάρες
Μὲ τόνον λίαν εὔθυμον ἄλλα καὶ κοπετὸν
Τραγούδησαν καὶ χόρεψαν «Σπανιόλικες κιθάρες»
Ποὺ τὸ πρωτοτραγούδησαν πρὸ εἴκοσι ἐτῶν.

Ὁ χορευτὴς Σπυρόπουλος ἐχόρεψε μὲ πήδους
χορεὺς δικοῦ του εἴδους
Μαζὺ μὲ τὴν Παυλόφσκαγια, τὴ Νίνα ἤγουν ἤτοι,
Καὶ τῆς Ποζέλλι μπήκανε γιὰ μιὰ στιγμὴ, στήν....
(μύτη.
Μὰ κι' ἡ Λουΐζα χόρεψε ταγκό τε καὶ κλακέττες
Μὲ ξένες ἐτικέττες
Κι' εἶπε... κομμάτια μερικὰ γιὰ χείλη καὶ γιὰ
(μάτια
Καὶ τὶς καρδιὲς τῶν θαυμαστῶν τὶς ἔκανε... κομ-
(μάτια.

Ἡ Καΐτη Ντιριντάουα ἐχόρεψε κι' ἐκείνη
Κι' ὁσάκις τὰ ποδάρια της εἰς τὸ κενὸν ἐκίνει,
Ἡ τάπαιρνε ἐπ' ὤμου
Ἦταν... ἀνοικονόμητα, κι' ἂς λέγεται... Ο ἰ κο-
(νόμου!

Μὲ τὸν Φλεροῦ ἐχόρεψε νομίζω τὸν Γιαννάκη
Ὅστις μᾶς ἐθύμισε καὶ λίγο... γαϊτανάκι
Εἰς τρόπον ὥστε νὰ ρωτοῦν κομψοί τε καὶ λεροὶ
— Ποιὰ εἶν' ἡ Ντιριντάουα καὶ ποιὸς εἶν' ὁ Φλερύ;

Κι' ἡ Ρένα Ντὸρ ἐχόρεψε μὲ τὴν Ἀλίκη Βέμπο
μὲ χρῶμα καὶ μὲ τέμπο
Κι' ἐγγλέζικα τραγούδησαν ἐτούτην τὴν φοράν
Εἰς ἄπταιστον... Ψυρραϊκὴν, καθ' ὅλα, προφοράν!
Τέλος ντυμένο πράσινο κι' ἕνα μικρὸ μπαλέττο
Κινοῦσε πόδες, σώματα καί... κτίριον μαζὺ
Κι' οἱ θεαταὶ θυμήθηκαν ἀμέσως τὸν Ἀμλέτο
Εἰπόντες μέσα των: «Νὰ ζῇ κανεὶς ἢ νὰ μὴ ζῇ!»

Ἀλλ' ὅμως ἂς ἀφήσωμεν τὸ πάλκο καὶ τὴν πίστα
καὶ κάθε των ἀρτίστα
Κι' ἂς στρέψωμε τὴν προσοχὴν στοῦ κέντρου τὴν
(πλατεῖα
ποὺ γέμει πελατεία!
Στὴ σάλα διακρίνομε τὴν Κοτοπούλη πρώτιστον
Μὲ κάποιαν νεοφώτιστον
Μὲ τουαλέτταν ἔξωμον ἀλλὰ καὶ κοτιγιὸν
Ἀνελλιπῶς νὰ βάφεται μὲ ροὺζ καὶ μὲ κραγιόν.

Σ' ἄλλο τραπέζι ἡ Πάολα ποζάρει ὅπως πάντα
Ἀλλὰ χωρὶς τὴν τσάντα
Γιατὶ ἐὰν τὴν ἔπαιρνε εἰς τὸν χορὸν μαζὺ
Στὸ τμῆμα θὰ κατέληγε κι' αὐτὸ τό... μαγαζί!

Καὶ τέλος εἰς τὸν θρυλικὸν χορὸν αὐτὸν ἐδῶ
Μοῦ ἔτυχε νὰ δῶ
Τὸν Λιδωρίκη τὸν μπαμπᾶ μὲ τὴν κυρτὴ τὴ ρίνα
Νὰ κάνῃ κόρτε τρομερὸ σὲ κάποια μπαλαρίνα
Ἐπιζητῶν τρόπῳ παντὶ κοντά της νὰ πλευρίσῃ:
Χωρὶς νὰ ὑπολογίσῃ
Τὸν Γιάννη Κυπαρίσση.

Ο ΤΑΞΙΘΕΤΗΣ

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Ἀπὸ τὰ ὑπαίθρια θεάματα τῶν Ἀθηνῶν!!!

ΛΟΓΙΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Μαυρέα!... Κοκκίνη!... Ἔλεος!..

Α. ΜΕΣΣΑΛΑΣ

Θεατρίνα γλυκειά,
Θεατρίνα κακιά,
κι ἂν δὲν ἔχῃς στὸ βήμα σου...τέμπο
τί μ' αὐτὸ; Μοῦ ἀρκεῖ
ποὺ σὲ ὑμνησα ἐκεῖ
στὸ χορὸ ἠθοποιῶν μὲ τὴ Βέμπο...

ΧΡ. ΧΑΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ὦ! ἡ Λουΐζα εἶναι τὸ λαμπρότερο ἀστέρι τοῦ θεάτρου μας. Λόγῳ τιμῆς...

Κ. ΠΟΖΕΛΛΙ

Κουρτίδου... θὰ σ' ἐκδικηθῶ!

Θ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Μαυρέα ποῦ εἶσαι;

Μ. ΚΟΚΚΙΝΗΣ

Κοκκίνη, τί κάνεις;

Κ. ΜΑΥΡΕΑΣ

Ἔπαψα πλέον νὰ δίδω συνεντεύξεις

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ ὡραιότερη γλῶσσα τοῦ κόσμου εἶναι... τ' ἀρμένικα ποὺ μιλοῦν... οἱ Ἀρμένισσες..

ΔΗΜ. ΣΙΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΟ ΜΠΑΛ-ΜΑΣΚΕ

ΑΠΟΚΡΗΤΙΚΟ ΣΚΕΤΣ ΤΟΥ κ. ΣΥΛΒΙΟΥ

Στὴ βεράντα ἑνὸς μεγάρου, ποὺ δίδεται χορὸς μασκέ, κάθεται ἕνας Πιερρότος καὶ ρεμβάζει βλέποντας τὸν κῆπο. Στὴ μεγάλη σάλλα τὰ ζευγαράκια χοροπηδοῦν σ' ἕνα ἀλέγκρο φόξ. Μιὰ Κολομπίνα μὲ βελούδινη μάσκα πλησιάζει τὸν ὀνειροπόλο Πιερρότο.

Κ ο λ ο μ π. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσετε, ἂν σᾶς διέκοψα τὸ χρυσὸ νῆμα τῶν ρεμβασμῶν σας...

Π ι ε ρ ρ. Παρακαλῶ... Μοῦ φαίνεται πὼς πρέπει μᾶλλον νὰ σᾶς εὐχαριστήσω γιατὶ ἐδημιουργήσατε ἕνα εὐχάριστο διάλειμμα στὶς μελαγχολικὲς σκέψεις μου.

Κ ο λ ο μ π. Μὲ κολακεύετε... Καὶ δὲν φοβᾶσθε μήπως τὸ διάλειμμα αὐτὸ παραταθῇ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅ,τι λογαριάζετε;

Π ι ε ρ ρ. Θὰ βρεθῆτε στὴν ἀνάγκη νὰ τὸ διακόψετε πρώτη. Ἡ συντροφιὰ ἑνὸς ὀνειροπόλου σὲ μιὰ χειμερινὴ σάλλα χοροῦ, κουράζει εὔκολα.

Κ ο λ ο μ π. Κι' ἂν σᾶς παρασύρω μὲ τὴ βοήθεια τῆς τζὰζ σ' ἕνα χορό;

Π ι ε ρ ρ. Δὲν θὰ τὸ κατορθώσετε. Ἡ Ἀπόκρηα, καὶ οἱ χοροὶ τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, δὲν μοῦ λένε τίποτα. Νοσταλγῶ τὰ περασμένα.

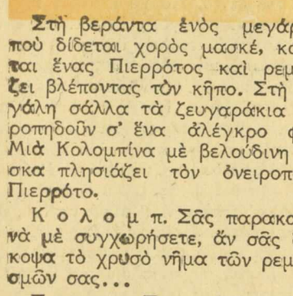

Κ ο λ ο μ π. Μὰ εἶσθε τόσο νέος..

Π ι ε ρ ρ. Τί σημαίνει... Ἐγὼ ζῶ μὲ τὴν ἐντύπωση ἐκείνων ποὺ ἄκουσα, καὶ ὅσων ἐδιάβασα. Αὐτὴ τὴ στιγμὴ ποὺ τὰ ζευγαράκια τῶν χορευτῶν ἀφηνιάζουνε μαζὺ μὲ τὴν τζὰζ στὸ πιὸ τρελλὸ φόξ, ἐγὼ μεταφέρομαι στὶς προπολεμικὲς συγκεντρώσεις, καὶ πιὸ πίσω ἀκόμα, καὶ βλέπω τὶς Κυρίες νὰ κρατοῦν τὴν οὐρὰ τοῦ φουστανιοῦ τους, καὶ τὴν φτερένια βεντάλια, κι' ἀκούω τὴν ὀρχήστρα νὰ παίζῃ καδρίλλιες, καὶ τὸν διευθύνοντα νὰ δίνῃ τὰ διατάγματα:

— Σαὶν Ἀνγκλαίζ!
— Σαὶν ντὲ Ντάμ!
— Γκρὰν Ρόν!

Κ ο λ ο μ π. Δὲν μοῦ λέτε, ρωμαντικέ μου Πιερρότε, μήπως μὲ βλέπετε κι' ἐμένα μὲ φουστάνι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης;

Π ι ε ρ ρ. Καὶ μ' αὐτὸ δὲν θὰ χάσετε τίποτα, μείνετε ἥσυχη...

Κ ο λ ο μ π. Πῶς τὸ ξέρετε;

Π ι ε ρ ρ. Τὸ μαρτυρᾶ ἡ γραμμὴ τῆς σιλουέττας σας.

Κ ο λ ο μ π. (γελᾶ). Ἐπὶ τέλους σᾶς συγκίνησα. Μήπως εἶνε ἀνάγκη νὰ βγάλω τὴ μάσκα;

Π ι ε ρ ρ. Ἄ, ὄχι. Ἀφῆστε νὰ θαρρῶ τὸ πρόσωπό σας ὅπως τὸ φαντάζομαι. Φοβοῦμαι ν' ἀτενίσω τὴν πραγματικότητα κατὰ πρόσωπο.

Κ ο λ ο μ π. Καὶ ὅταν ἀκόμα εἶνε ὡραία;

Π ι ε ρ ρ. Πρὸ πάντων τότε. Ἀπολαμβάνοντας κανένας τὴν ὁμορφιά, σκοτώνει τὰ ὄνειρά του. Φοβοῦμαι τὰ κόκκινα χείλη σας, ποὺ μοιάζουνε μὲ ρόδα τῆς Βεγγάλης, κι' εἶνε ἕτοιμα νὰ βγάλουν πύρινες φλόγες, φοβοῦμαι τὴ φωτιὰ τῶν ματιῶν σας, ποὺ τὰ μισοκρύβει τὸ βελοῦδο τῆς μάσκας. Ὑπάρχει κίνδυνος κοντά τους, νὰ κάψω τὰ φτερὰ τῶν ὀνείρων μου.

Κ ο λ ο μ π. Καὶ ποῦ εἶσθε ἀκόμα! Δὲν σᾶς ἔδειξα τὰ δόντια μου, χά, χά, χά.

Π ι ε ρ ρ. Τὰ εἶδα ὅταν γελάσατε. Ἀληθινὰ μαργαριτάρια στὸν Ὠκεανὸ τῆς εὐθυμίας σας. Κολομπ. Ἡ Ἀπόκρηα μοῦ χαρίζει κάθε χρόνο αὐτὴν τὴν ἐποχὴ λίγη ἀπὸ τὴν τρέλλα της. Ζῶ σ' ἕνα ἀδιάκοπο μεθῦσι. Τὰ μοδέρνα γλέντια, τὰ μοδέρνα τραγούδια, ἡ μοδέρνα μουσική, μοῦ δίνουν κέφι, ζωή, χαρά, εὐθυμία. Φεύγω κουρασμένη, σκοτωμένη, ἀπὸ ἕνα χορό, καὶ πηγαίνοντας νὰ κοιμηθῶ, σκέπτομαι τί θὰ φορέσω στὸν ἄλλον, πῶς θὰ γλεντήσω, μὲ ποιοὺς θὰ χορέψω. Εἶμαι τὸ κορίτσι τῆς ἐποχῆς μου μὲ ὅλα του τὰ προτερήματα καὶ ὅλα του τὰ βίτσια. Νά! Αὐτὸ τὸ τραγουδάκι ποὺ λέει ἡ ντιζὲζ αὐτὴ τὴ στιγμὴ μὲ συναρπάζει, μὲ συγκινεῖ, μὲ ξετρελλαίνει.

(Σιγοτραγουδάει):

Τὸ κόκκινό σου τὸ μαντῆλι
ποὺ ἔχει τῆς χαρᾶς τὸ χρῶμα...

Π ι ε ρ ρ. Ἐμένα, κάθε φετεινὸ καρναβάλι μὲ κάνει νὰ νοσταλγῶ τὰ περασμένα. Οἱ φίνες μασκαράτες σας μὲ τὸν μοδερνισμό τους, δὲν μποροῦν νὰ σβύσουν ἀπὸ τὸ νοῦ μου τὶς παληὲς ἀπόκρηες τῆς Πλάκας, μὲ τὴ Βασίλισσα τοῦ Καρνάβαλου. Βλέπω τὰ χαγιάτια καὶ τὰ μπαλκόνια τῶν σπιτιῶν διακοσμημένα, νὰ μὲ ραίνουν μὲ κονφετί, φασόλια καὶ ρύζι, τὰ ἄσπρα χεράκια τῶν κοριτσιῶν, κι' ἀκούω τὸν Θεοδοσίου νὰ προσφωνῇ τὴ Βασίλισσα τοῦ γέλιου:

(Μὲ στόμφο):

Βασίλισσα τῆς ζευζεκιᾶς, βασί-
(λισσα τῆς τρέλλας
τῶν νταουλιῶν, τῶν τραγουδιῶν,
(τῆς τσότρας, τῆς βαρέλλας.
Ἄχ!, κάνε μας νὰ χάσουμε Πα-
(ρασκευὴ καὶ Τρίτη
Καὶ λάσπη νὰ τὸ κόψουμε γιὰ τὸ
(Δρομοκαΐτη.

Κ' ἔπειτα τὸ γαϊτανάκι μὲ τὴν ἰδιόρρυθμη ὀρχήστρα του, ἡ νκαμήλα μὲ τὶς φωνές της: Ἀούα! Καὶ τὸ ἀλογάκι μὲ τοὺς ζουρνάδες καὶ τὸ νταούλι...

Κ ο λ ο μ π. Τὰ ὀνειροπολήματά σας εἶνε ἐξωφρενικά.

Π ι ε ρ ρ. Μὰ ἀκριβῶς σ' αὐτὸ συνίσταται τὸ πιὸ μεγάλο τους θέλγητρο, στὸν ἐξωφρενισμότους. Μήπως εἶνε λιγώτερο ἐξωφρενικὴ ἡ μουσικὴ τῶν ἀγρίων τῆς ζούγκλας ποὺ προτιμᾶτε ὅλοι σεῖς οἱ μοδέρνοι; Καὶ οἱ χοροί σας οἱ σημερινοί, ποὺ παρουσιάζουν ἕνα κόσμο ἐπιληπτικό, δαιμονιζόμενο στοὺς πιὸ ἀντιμελωδικοὺς ἤχους; Καὶ τὰ Ἱσπανοαργεντινὰ ταγκό σας, ποὺ μιλᾶνε γιὰ ἐκδίκηση, γιὰ σκοτωμούς, γιὰ κλάματα, γιὰ δαρμούς, μποροῦν ποτὲ νὰ παραβληθοῦν μὲ τὴ μελωδία τῆς καντάδας ποὺ ξεσποῦσε σ' ἐρωτικὸ τραγοῦδι κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς ἀγαπημένης; (τραγουδεῖ):

Στῆς Πλάκας τὶς ἀνηφοριές...

Κ ο λ ο μ π. Τί κρῖμα ἕνας νέος ἄνθρωπος σὰν ἐσᾶς νὰ κυλιέται μέσα στὴν στάχτη τῶν περασμένων! Κοπιάζετε ἄδικα νὰ ζωντανέψετε ἕνα κόσμο ποὺ πέρασε. Δὲν καταλαβαίνετε πὼς μιὰ κομψὴ πωλήτρια τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ, ἔχει πιότερη χάρι ἀπὸ τὴν Ἀφροδίτη τῆς Μήλου;!

Π ι ε ρ ρ. Ἡ φαντασία σας ζωντανεύει καὶ τὸ μάρμαρο ἀκόμα.

Κ ο λ ο μ π. Γιατὶ νὰ τρέχουμε πίσω ἀπὸ τὶς σκιὲς τὴ στιγμὴ ποὺ μποροῦμε ν' ἀγκαλιάσουμε τὴν πραγματικότητα; Κυττᾶχτε τὴ σάλλα τοῦ χοροῦ, δῆτε τὰ ζευγαράκια πῶς στροβιλίζουν στοὺς ἤχους τοῦ βάλς. Ξέρετε πόσες καρδιὲς συνεννοοῦνται αὐτὴ τὴ στιγμὴ μέσα στὴν εὐθυμία τοῦ χοροῦ, μέσα στὸ μεθῦσι τῆς χαρᾶς; Ἐλᾶτε νὰ γράψουμε μὲ τὰ πόδια κι' ἐμεῖς ἐπάνω στὸ λεῖο παρκέτο, μιὰ μικρὴ ἱστορία δίχως συνέχεια, ποὺ ὅσας αὔριο δὲν θὰ τὴν θυμώμαστε καθόλου, ἐλᾶτε...

Π ι ε ρ ρ. Ὅσο μεγάλος πεῖ ἂν εἶνε ὁ πειρασμὸς τῆς γοητείας ποὺ μεταδίδουν τὰ χεῖλη σας, δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ μὲ παρασύρῃ μακρυὰ ἀπὸ τὰ ἰδανικά μου. Πλησιάστε στὰ τζάμια τῆς βεράντας. Κυττᾶχτε τὸν κῆπο φωτισμένο μονάχα μὲ τὸ ἀσημένιο φῶς τοῦ φεγγαριοῦ. Κυττᾶχτε τὴν λιτανεία τῶν ἀνθισμένων ἀμυγδαλιῶν, ποὺ φαντάζουν σὰν Μαρκησίες Πομπαδοὺρ μέσα στὸ πάρκο τοῦ Λούβρου. Προσέχτε τὰ ἀκόρντα τῆς κιθάρας ποὺ συνοδεύουν τώρα τὴν πιὸ ἀραχνοΰφαντη μελωδία ποὺ ἀκούστηκε ποτὲ στὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας
Ἐτίναξε τὴν ἀνθισμένη ἀμυγδα-
(λιὰ
μὲ τὰ χεράκια της.
Κι' ἐγέμισε ἀπὸ ἄνθη κόρφους
(κι' ἀγκαλιά,
καὶ τὰ μαλλάκια της...
Δὲν σᾶς συγκινεῖ αὐτό;

Κ ο λ ο μ π. Μὲ συγκινεῖ πιὸ πολὺ ἡ κατάστασίς σας, ποὺ εἶνε ἀθεράπευτη. Ἀναζητάω ἕνα φάρμακο γιὰ τὴν παρελθοντολογία σας.

Π ι ε ρ ρ. Μὴν χάνετε τὸν καιρό σας. Ἴσως σᾶς ζητοῦν στὴ σάλλα τοῦ χοροῦ. Οἱ καβαλλιέροι θάρθοῦν νὰ σᾶς ζητήσουν κ' ἐδῶ...

Κ ο λ ο μ π. Σήμερα, ἡ Κυρία ἐκλέγει τὸν χορευτή της, καὶ ὄχι ὁ χορευτὴς τὴν ντάμα του.

Π ι ε ρ ρ. Ὥστε γι' αὐτὸ ἤρθατε σ' ἐμένα; Μέσα σὲ τόσους ἄλλους μὲ διαλέξατε γιὰ χορευτή σας ἀπόψε;

Κ ο λ ο μ π. Ἀκριβῶς. Δυστυχῶς ὅμως ἀπέτυχα.

Π ι ε ρ ρ. Ἀφοῦ τὸ ἀναγνωρίζετε γιατὶ ἐπιμένετε;

Κ ο λ ο μ π. Ἡ ἀντίστασις μὲ τραβάει. Ἂν ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ ζήτησα νὰ σᾶς πα-

ρασύρω στὸ χορὸ ἐδειχνόσασταν θὰ ἔκανα ἕνα γῦρο μαζί σας καὶ θὰ σᾶς ἄφηνα γιὰ κάποιον ἄλλον. Ἡ ἀρνησή σας μ' ἔκανε νὰ ἐπιμένω.

Π ι ε ρ ρ. Καὶ θὰ ἐπιμένατε ἀκόμα, ἔπειτα ἀπὸ ὅσα σᾶς εἶπα;

Κ ο λ ο μ π. Ὄχι, πουρίστα. Πάω νὰ ξεκουράσω τὰ πόδια μου σ' ἕνα Λάμπεθ-γουὸκ καὶ νὰ σᾶς στείλω τὸ... φάρμακό σας..

Π ι ε ρ ρ. Τὸ βρήκατε;

Κ ο λ ο μ π. Ναί, ναί. Θὰ σᾶς στείλω νὰ σᾶς κρατήσῃ συντροφιὰ τὴ γιαγιά μου! χά, χά, χά!! Ὄχ! Ἕνας καβαλλιέρος ἐδῶ γιὰ τὸ Λάσπεθ-γουὸκ!

(Ἀκούεται ἡ μουσικὴ τοῦ Λάμπεθ μὲ τὰ ἐπιφωνήματα Ὄχ!)
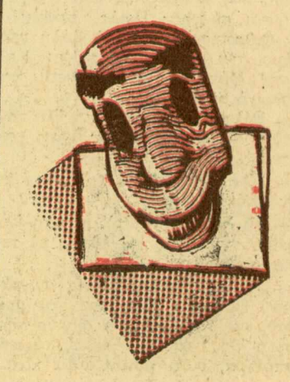
ΣΥΛΒΙΟΣ